

LAPIN
POISMUUTON
SYYT

LAPLAND
Above Ordinary

LAPLAND
Above Ordinary

Työvaiheet ja tekijät

Tilastoanalyysi

Tilastokeskuksen aineiston pohjalta. Muuttoliikkeen ikä- ja suuntarakenteen lisäksi analyysissä tarkastellaan muuttoliikettä muiden keskeisten muuttajien taustamuuttujien perusteella, joita ovat esimerkiksi sukupuoli, kieli, toiminnallinen rakenne (työlliset, työttömät, opiskelijat jne.), koulutusaste sekä tulot.

Rasmus Aro päivävuossa

Kysely

Kyselytutkimuksen tarkoituksena oli erityisesti saada näkemys siitä, mitkä tekijät olisivat saaneet vastaajat jäämään Lappiin ja toisaalta mitkä tekijät saisivat palaamaan Lappiin. Tavoite vastaajien määräksi 200, lopullinen vastaajien määrä oli 364, josta poismuuttajia 324.

Susanna Haanpää päivävuossa

Fokusryhmä- haastattelu

Pienryhmäkeskustelu tulosten pohjalta, tuloksien syventämiseksi.

*Kirsi Siltanen ja
Kaisa Lähteenmäki-
Smith*

Analyysi & loppuraportointi

*Loppuraportti PPT-
muodossa ja esittely
julkistamistilaisuudessa*

Koko tiimi

Julkistamistilaisuuden ohjelma 2.6.

- 10.00** **Tervetuloa!**
Maakuntajohtaja Mika Riipi, Lapin liitto
- 10.10** **Lapin poismuuton syyt – tulokset pähkinänkuoressa**
MDI:n tiimi
- 10.30** Kommenttipuheenvuorot
- 10.45** Yleisökysymyksiä ja keskustelua
- 11.00** Tilaisuus päättyy

***Huom!** Tilaisuus nauhoitetaan ja julkistetaan tekstitettynä ja saavutettavassa muodossa Lapin liiton sivuilla tilaisuuden jälkeen.*

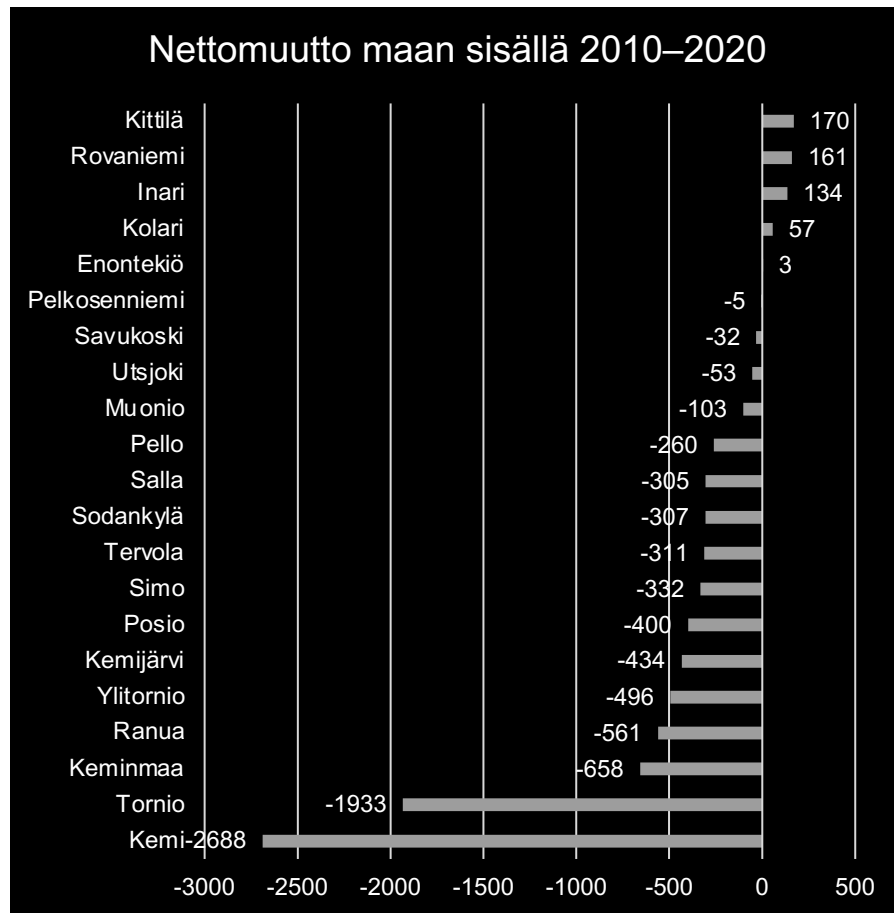
1. Lapin muuttoliikkeen tilastoanalyysi.

Tilastopohjainen analyysi Lapin
muuttoliikkeen dynamiikasta, rakenteesta ja
muodoista 2010-luvulla.

Maan sisäinen muutto kunnittain 2010–2020

Oheisessa kuviossa on kuvattu Lapin kuntien nettomuuton tasetta maan sisäisessä muuttoliikkeessä vuosien 2010–2020 aikana.

- Lappi kärsii maakuntana kohtuullisia muuttotappioita maan sisäisessä muuttoliikkeessä. Maakunta kärsi 8 500 henkilöä muuttotappioita vuosien 2010–2020 aikana.
- Lapin kuntien asema maan sisäisessä muuttoliikkeessä vaihtelee. Rovaniemi saa kohtuullisia muuttovoittoja, kun taas Tunturi-Lapin kunnista Kittilä, Inari ja Kolari saivat asukaslukuun suhteutettuna suuria muuttovoittoja.
- Nettomuuton tase oli lähellä nollaa Pelkosenniemellä ja Enontekiöllä. Näissä kunnissa nettomuuton tase vaihteli vuosittain positiivisen ja negatiivisen välillä.
- Muut Lapin kunnat kärsivät maltillisia muuttotappioita. Suurimmat muuttotappiot paikantuvat etenkin Kemiin ja Tornioon; asukaslukuun suhteutettuna taas Ranua, Ylitornio ja Posio kärsivät suuria muuttotappioita.
- Suurimmassa osassa Lapin kuntia väestön supistumista eivät niinkään selitä muuttotappiot vaan iäkäs väestörakenne.

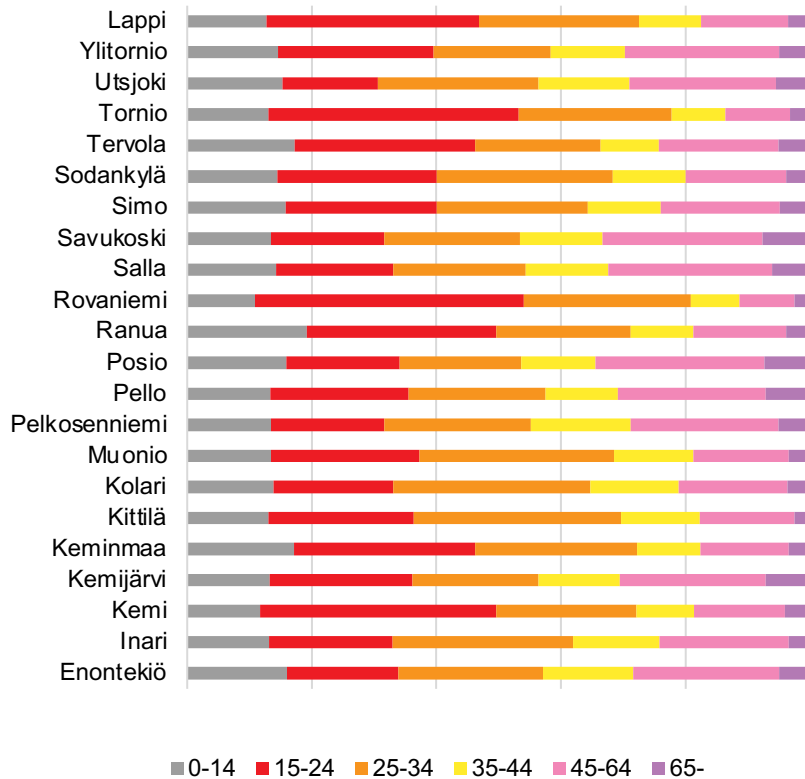
Nettomuuton ikärakenne kunnittain 2010–2020

- Muutoista valtaosa tapahtuu alle 35-vuotiaiden ikäryhmässä. Maakunnan tulo- ja lähtömuutoista yli 70 prosenttia tapahtui näissä ikäryhmissä; kuntatasolla vähintään puolet kaikista tulo- ja lähtömuutoista tapahtuivat alle 35-vuotiaiden ikäryhmissä.
- Nuorten (15–24-vuotiaiden) ikäryhmässä tehdyt muutot korostuvat etenkin lähtömuuttojen osalta alueen kunnissa. Maakunta kärsii nuorten ryhmässä suuria tappioita, ja kaikki kunnat Rovaniemeä lukuun ottamatta kärsivät suuria muuttotappioita nuorten ryhmässä. Useimmat kunnat joko kärsivät muuttotappioita ainoastaan nuorten ryhmässä tai kärsivät suurimmat tappiot nuorten ryhmässä. Rovaniemi taas saa suuria muuttovoittoja nuorten ryhmästä.
- 25–34-vuotiaiden ikäryhmään ajoittuvat muutot koulutuspaikkakunnilta. Tässä ikäryhmässä Lappi kärsii kohtuullisia muuttotappioita, etenkin Rovaniemen, Tornion ja Keminsä muuttotappioiden vaikutuksesta. Suurin osa etenkin Pohjois- ja Tunturi-Lapin kunnista saa muuttovoittoja tästä ikäryhmästä.
- Lappi saa maltillisia muuttovoittoja 35–64-vuotiaiden ikäryhmästä. Muuttovoitot paikantuvat etenkin maakunnan maaseutumaisiin kuntiin. Yli 65-vuotiaiden ikäryhmässä Lappi kärsii merkittäviä muuttotappioita; muuttotappiot jakaantuvat suhteellisen tasaisesti alueen kuntien välillä.

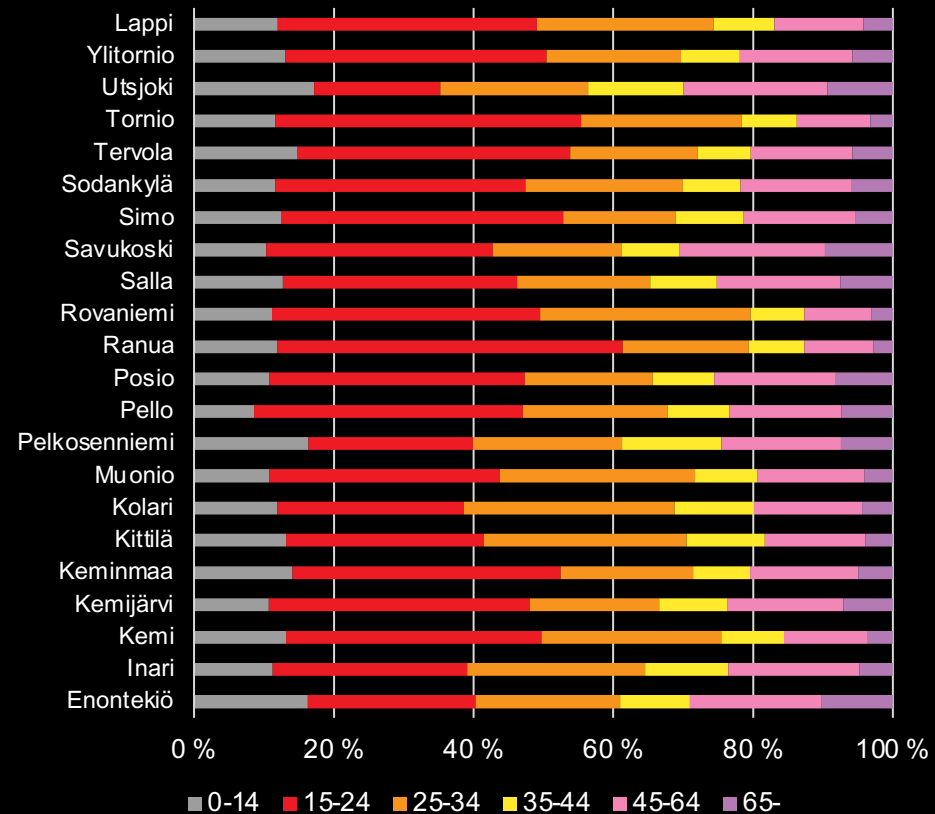
Netto 2010-2020	0-14	15-24	25-34	35-44	45-64	65-
Enontekiö	-2	-62	27	45	48	-53
Inari	95	-306	185	99	111	-50
Kemi	-504	-832	-1046	-208	-52	-46
Kemijärvi	40	-645	-20	66	153	-28
Keminmaa	53	-686	202	38	-163	-102
Kittilä	16	-199	259	96	66	-68
Kolari	52	-163	54	73	58	-17
Muonio	23	-152	15	40	-17	-12
Pelkosenniemi	-21	-37	14	12	43	-16
Pello	44	-327	-36	16	65	-22
Posio	31	-411	-55	9	71	-45
Ranua	76	-647	-34	-2	40	6
Rovaniemi	-87	1743	-1107	55	-248	-195
Salla	-16	-318	-25	25	73	-44
Savukoski	12	-79	10	21	17	-13
Simo	5	-361	61	-3	-8	-26
Sodankylä	78	-520	163	110	-39	-99
Tervola	-8	-278	-26	3	26	-28
Tornio	-86	-1189	-301	-77	-221	-59
Utsjoki	-28	-37	35	3	18	-44
Ylitornio	-39	-395	-104	19	65	-42
Lappi	-266	-5901	-1729	440	106	-1003

Tulo- ja lähtömuuton ikärakenne

Tulomuuton ikärakenne 2010–2020

Lähtömuuton ikärakenne 2010–2020

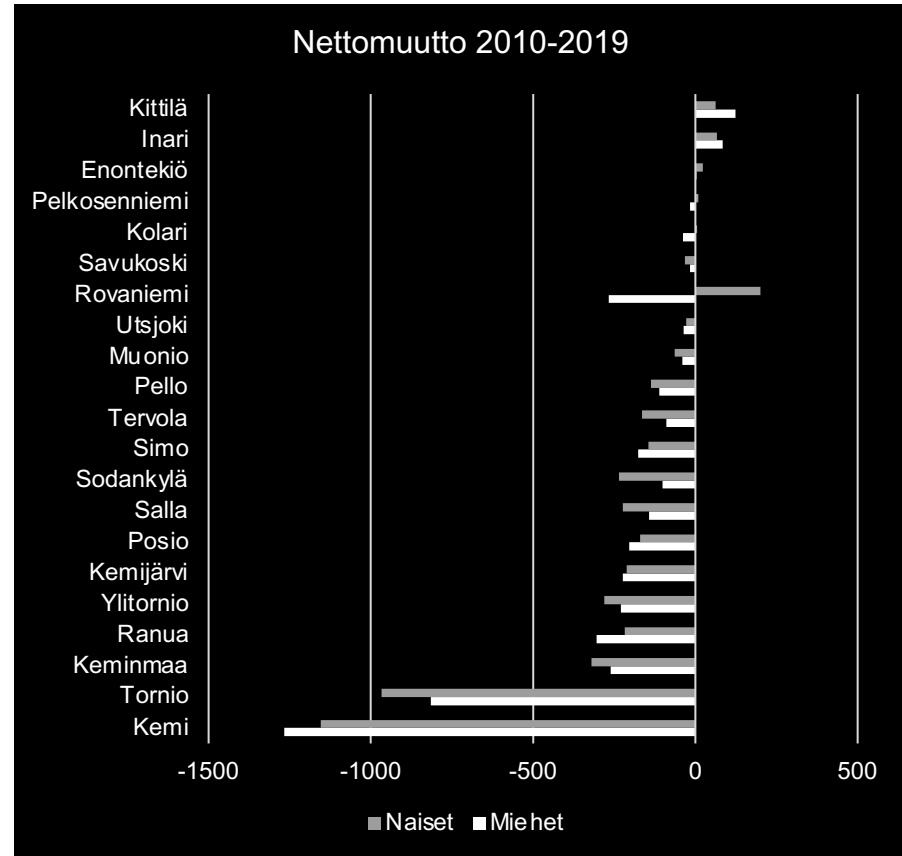

Oheisessa kuviossa on kuvattu sukupuolittaista nettomuuttoa maan sisällä Lapin kunnissa. Seuraavilla dioilla on kuvattu ikäryhmittäistä ja sukupuolittaista muuttoa, sekä muuttoalttiutta.

Nettomuutto sukupuolittain 2010–2019

- Lappi kärsi naisten ryhmässä 4 000 henkilöä muuttotappioita ja miesten ryhmässä 4 100 henkilöä muuttotappioita. Väestöpohjaan suhteutettuna naisten ryhmän muuttotappiot olivat hieman miesten ryhmässä kärsittyjä tappioita suuremmat.
- Lapin useimmissa kunnissa nettomuuton tase naisten ja miesten ryhmissä ovat vastaavat. Rovaniemi poikkeaa tästä, sillä kaupunki saa merkittäviä muuttovoittoja naisista, mutta kärsii muuttotappioita miesten ryhmässä. Tätä selittävät Rovaniemen muuttovoitot koulutuksen perässä muuttavista naisista.
- Useimmissa muissa kunnissa nettomuuton tase on naisten ryhmässä miesten ryhmää heikompi. Erot ovat erityisen suuret Kittilässä, Sodankylässä, Tervolassa, Ranualla ja Torniossa.
- Rovaniemen ulkopuolella naisten ryhmässä suurempia muuttotappioita selittävät nuorten naisten korkeampi muuttoalttiisuus sekä vähäisemmät muuttovoitot iäkkäistä naisista. Naisten muuttoalttiisuus on korostunut etenkin suhteessa suuriin kaupunkiseutuihin. Erot naisten ja miesten nettomuuton taseessa korostavat maakunnan sukupuolirakenteen epätasapainoa.

18.5.2021

Ikäluokittainen nettomuutto sukupuolittain 2010–2019

Miehet, netto 2010-2019	0-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-	Naiset, netto 2010-2019	0-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-
Enontekiö	-8	-12	6	20	13	7	-22	Enontekiö	16	-38	22	13	15	12	-17
Inari	31	-117	50	78	44	24	-26	Inari	74	-167	112	37	26	2	-18
Kemi	-216	-304	-581	-94	-16	-23	-32	Kemi	-253	-381	-393	-92	-19	-13	-4
Kemijärvi	15	-328	-35	29	36	55	4	Kemijärvi	28	-264	1	23	-2	34	-31
Keminmaa	32	-271	88	3	-28	-42	-44	Keminmaa	17	-344	104	17	-11	-61	-43
Kittilä	27	-104	113	61	38	9	-21	Kittilä	-8	-70	122	41	26	-4	-44
Kolari	10	-87	5	15	18	5	-5	Kolari	9	-61	14	24	35	-4	-12
Muonio	18	-63	-3	16	-13	5	-1	Muonio	8	-78	11	11	-4	-2	-10
Pelkosenniemi	-8	-20	-2	-4	8	15	-5	Pelkosenniemi	-11	-9	6	17	11	2	-7
Pello	20	-141	-27	13	6	22	-4	Pello	12	-157	-1	3	10	12	-16
Posio	13	-210	-34	4	2	32	-10	Posio	20	-179	-19	12	3	14	-22
Ranua	28	-327	-34	3	15	9	1	Ranua	43	-270	1	0	3	11	-6
Rovaniemi	-61	458	-414	-29	-36	-102	-82	Rovaniemi	-74	1047	-584	48	-33	-87	-116
Salla	-15	-116	-46	7	18	25	-16	Salla	-13	-190	10	-6	10	-4	-31
Savukoski	6	-37	-3	9	9	5	-6	Savukoski	2	-35	9	4	3	-11	-5
Simo	-3	-191	22	-1	0	0	-4	Simo	1	-135	22	0	-9	-2	-21
Sodankylä	33	-174	39	44	5	-17	-32	Sodankylä	31	-297	99	36	-14	-31	-60
Tervola	4	-92	-24	2	7	19	-6	Tervola	-4	-156	8	-2	9	-3	-17
Tornio	-33	-439	-204	-47	-15	-45	-33	Tornio	-66	-647	-55	-41	-76	-72	-10
Utsjoki	-7	-22	7	-2	6	3	-22	Utsjoki	-15	-20	17	4	5	-1	-19
Ylitornio	-29	-158	-62	3	4	29	-17	Ylitornio	0	-218	-33	4	-16	14	-32
Lappi	-143	-2755	-1139	130	121	35	-383	Lappi	-183	-2669	-527	153	-28	-194	-541

Lähde: Tilastokeskus: Statfin, muuttoliike, erillisaineisto

Muuttoalttius ikäryhmittäin ja sukupuolen mukaan

Muuttoalttius, miehet								Muuttoalttius, naiset							
	0-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-		0-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-
Enontekiö	6,4	9,3	8,1	3,5	2,9	2,0	2,3	Enontekiö	5,5	18,0	11,9	6,1	3,6	2,4	1,6
Inari	5,5	12,6	12,8	5,6	3,4	2,2	1,2	Inari	4,4	22,8	15,4	6,2	4,4	2,5	1,1
Kemi	4,9	15,6	13,4	5,4	2,9	1,8	0,9	Kemi	5,3	21,2	12,8	4,3	3,0	1,7	0,8
Kemijärvi	4,5	18,8	12,9	5,7	2,9	1,4	0,8	Kemijärvi	4,2	25,1	11,5	5,0	2,9	1,6	0,9
Keminmaa	4,4	18,0	11,3	4,6	3,4	2,2	1,3	Keminmaa	4,9	25,7	10,5	3,8	3,8	2,7	1,3
Kittilä	5,9	15,4	13,9	5,7	3,6	2,2	1,3	Kittilä	5,5	24,4	17,3	6,2	4,3	2,8	1,5
Kolari	5,2	12,7	13,7	7,5	2,6	2,0	1,0	Kolari	4,8	18,6	17,5	5,8	3,7	2,3	0,9
Muonio	3,8	13,6	14,4	3,6	4,5	1,3	0,9	Muonio	3,5	21,5	16,1	5,6	3,5	2,4	1,0
Pelkosenniemi	10,8	21,2	16,0	12,7	3,5	1,9	1,4	Pelkosenniemi	14,1	35,7	22,6	8,8	2,8	2,8	1,4
Pello	4,0	16,2	14,9	5,7	2,7	1,3	0,9	Pello	3,6	23,7	12,1	4,6	2,6	1,7	0,8
Posio	5,4	20,0	15,3	5,0	3,1	1,7	1,1	Posio	4,1	25,6	15,4	5,3	2,9	1,9	1,1
Ranua	3,5	21,9	15,5	5,2	2,0	1,4	0,6	Ranua	3,3	26,9	12,6	5,0	2,5	1,4	0,8
Rovaniemi	3,4	11,9	10,6	3,8	2,3	1,4	0,9	Rovaniemi	3,5	16,3	11,1	3,2	2,2	1,6	0,9
Salla	6,0	14,8	13,1	5,3	2,7	1,3	0,7	Salla	5,5	26,8	14,3	5,4	2,6	2,2	1,1
Savukoski	4,0	14,7	9,7	4,5	2,1	1,5	1,5	Savukoski	4,7	23,5	12,5	5,6	3,2	3,4	1,4
Simo	3,8	20,8	11,1	5,5	2,9	2,0	0,9	Simo	4,0	25,9	11,5	4,8	3,5	1,9	1,0
Sodankylä	4,1	13,6	9,8	4,4	2,9	1,6	1,1	Sodankylä	3,8	19,7	9,8	3,7	2,6	2,0	1,1
Tervola	4,8	14,6	12,2	5,0	3,1	2,0	1,1	Tervola	4,8	25,7	11,4	4,8	2,5	2,5	1,1
Tornio	3,0	14,1	10,5	3,3	2,1	1,4	0,7	Tornio	3,2	19,4	8,6	3,1	2,2	1,6	0,7
Utsjoki	7,3	14,6	14,8	9,5	5,0	4,4	3,1	Utsjoki	11,3	29,8	19,4	10,3	6,3	4,9	2,3
Ylitornio	6,0	15,4	13,4	5,0	2,9	1,6	0,7	Ylitornio	4,9	20,4	12,7	5,2	3,5	2,0	0,9
Lappi	4,1	14,1	11,6	4,5	2,7	1,6	1,0	Lappi	4,1	19,6	11,7	4,1	2,8	1,9	1,0

*Muuttoalttius = lähtömuuttajien määrä ikäryhmässä/1000 as samassa ikäryhmässä

Lähde: Tilastokeskus: Statfin, muuttoliike, erillisaineisto

Nettomuutto alueittain 2010–2020

- Lapin sisällä muuttoliike keskittää väestöä etenkin Rovaniemen kaupunkiin. Rovaniemi sai muuttovoittoa kaikista muista Lapin kunnista 2010-luvulla Lapin sisältä, mutta Rovaniemen ulkopuolisesta maakunnasta merkityksellistä muuttovoittoa saivat myös Tornio, Kemi, Sodankylä ja Kittilä.
- Lapin ulkopuolelle maakunta kärsi erittäin suuria muuttotappioita Oulun seudulle. Oulu sai lähes kaikista maakunnan kunnista muuttovoittoa 2010-luvulla; erityisen suuria muuttovoittoja Oulu sai Kemi-Tornion seudun kunnista.
- Lappi kärsi kohtuullisia muuttotappioita myös Helsingin seudulle sekä muille suurille kaupunkiseuduille. Näiden tappioiden merkitys on kuitenkin Oulun seudulle kärsittyjä muuttotappioita vähäisempi. Näille alueille muuttotappioita kärsivät etenkin Rovaniemi, Kemi ja Tornio. Toisaalta etenkin Tunturi-Lapin kunnat saavat muuttovoittoa näiltä alueilta.
- Lapin kunnat saavat muusta maasta pääosin muuttovoittoa; etenkin Rovaniemen muuttovoitot ovat suuria. Muulle maalle muuttotappiota kärsivät lähinnä maakunnan rajoilla olevat pienet kunnat.

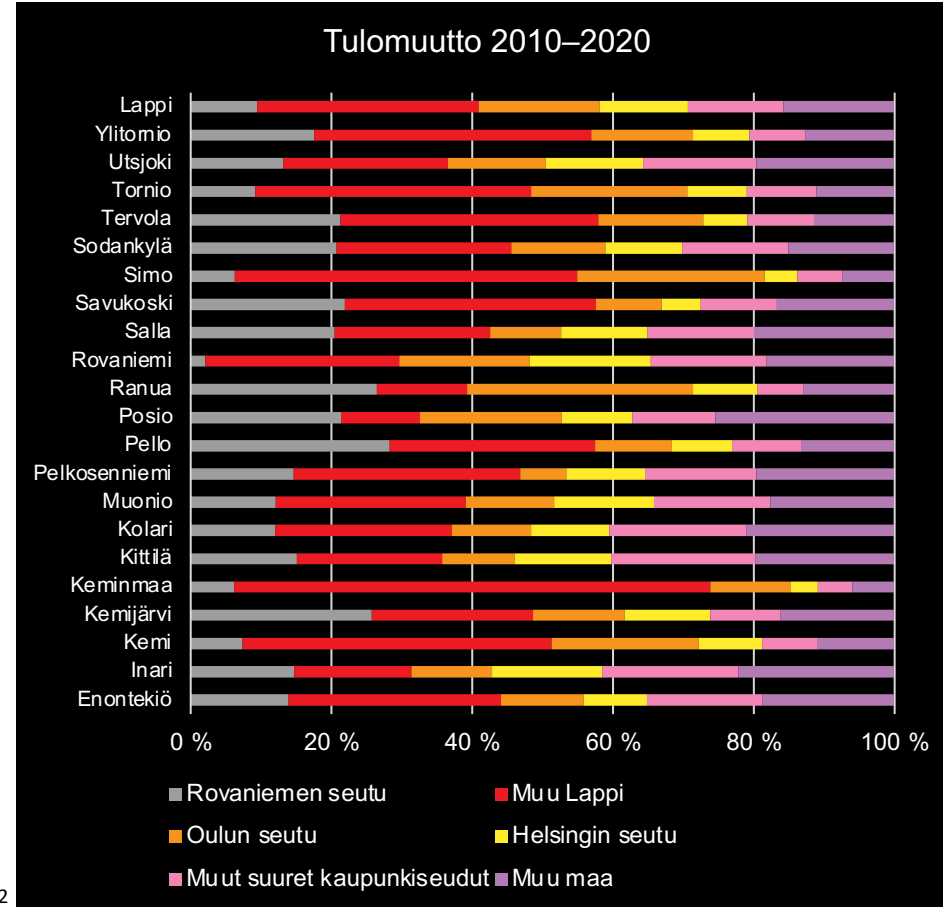
Oheisessa taulukossa on Lapin kuntien nettomuuton tasetta muuton suunnan mukaan vuosien 2010-2020 aikana. Muuttoa on tarkasteltu suhteessa kuuteen merkittävimpään muuttoalueeseen.

	Rovaniemen seutu	Muu Lappi	Oulun seutu	Helsingin seutu	Muut suuret kaupunkiseudut	Muu maa
Netto 2010-2020						
Enontekiö	-43	-4	-9	20	25	14
Inari	-153	21	-54	179	69	72
Kemi	-118	361	-1326	-809	-603	-193
Kemijärvi	-345	13	-147	34	-45	56
Keminmaa	-43	-16	-379	-93	-111	-16
Kittilä	-197	118	-4	82	125	46
Kolari	-50	-89	-18	39	108	67
Muonio	-37	-63	-44	35	-18	24
Pelkosenniemi	-49	-46	3	14	38	35
Pello	-126	-49	-73	-6	-25	19
Posio	-117	-41	-155	26	-12	-101
Ranua	-233	0	-219	-6	-49	-54
Rovaniemi	233	2280	-1348	-1210	-1050	1255
Salla	-173	-60	-81	33	36	-60
Savukoski	-35	-21	6	-3	12	9
Simo	-31	-122	-113	-13	-14	-39
Sodankylä	-405	71	-142	11	66	92
Tervola	-66	-177	-41	-36	-10	19
Tornio	-177	360	-986	-656	-496	22
Utsjoki	-21	-36	-1	29	-11	-13
Ylitornio	-94	-220	-148	25	-65	6
11 Lappi	-2280	2280	-5279	-2305	-2030	1260

Tulomuuton kohteet alueittain 2010–2020

Oheisessa taulukossa on kuvattu keskeisimpiä alueita, joista Lappiin muutettiin vuosien 2010–2020 aikana.

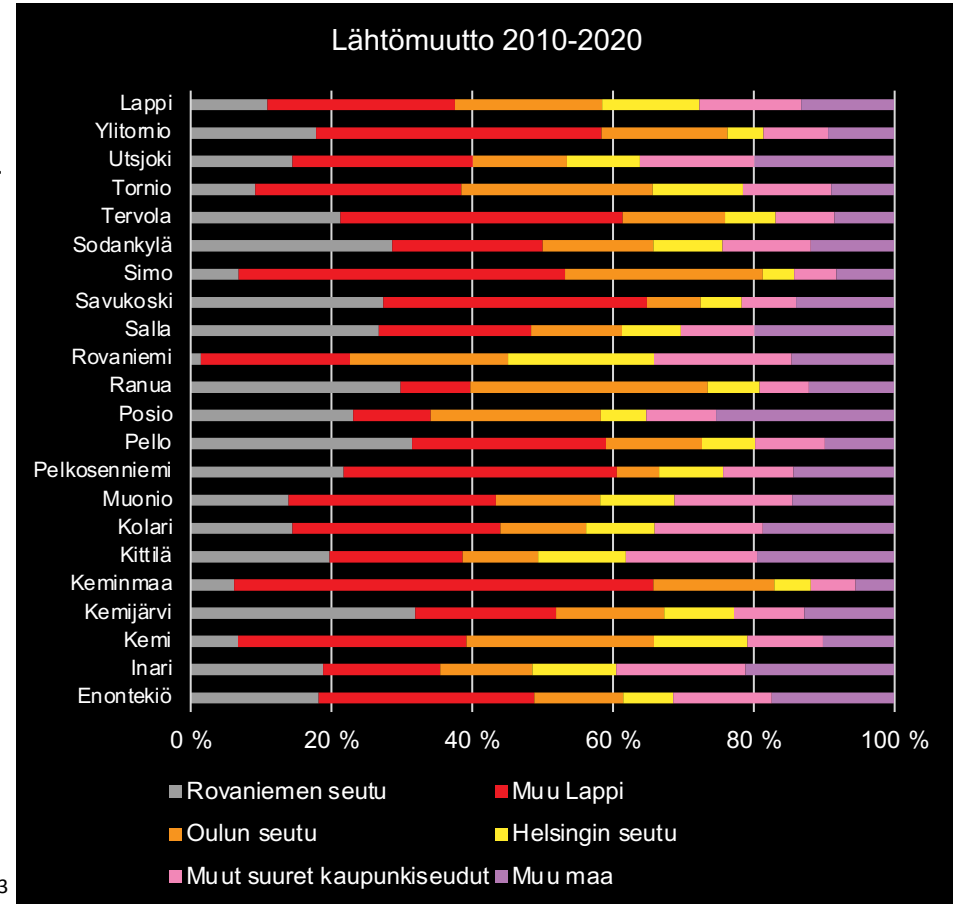
- Lapin kuntiin tehtiin 94 500 tulomuuttoa vuosien 2010–2020 aikana, 41 prosenttia näistä muutoista tuli maakunnan sisältä. Kuntatasolla muuton kohteet ja Lapin sisäisen muuton merkitys vaihtelee merkittävästi. Suurimmillaan jopa kolme neljästä tulomuutosta tuli maakunnan sisältä, vähäisimmillään taas vain 30 prosenttia tulomuutosta tuli maakunnan sisältä. Lapin sisäisen muuttoliikkeen merkitys korostuu Torniolaaksossa ja Kemi-Tornion seudulla. Sisäisen muuttoliikkeen merkitys on vähäinen taas Rovaniemellä sekä osassa Itä- ja Tunturi-Lapin kuntia.
- Noin 44 prosenttia Lappiin kohdistuneista muutoista tuli suurilta kaupunkiseuduilta. Näistä merkittävimmät olivat Oulun ja Helsingin seudut. Oulun merkitys tulomuutoissa korostuu etenkin Kemi-Tornion seudulla, sekä ylipäätään eteläisessä Lapissa. Pohjoisemmassa Lapissa taas Helsingin seudun osuus tulomuutoista korostuu, etenkin matkailuvetoisissa kunnissa. Myös Rovaniemellä Helsingistä tehtyjen tulomuuttojen merkitys on suuri. Muiden suurten kaupunkiseutujen merkitys korostuu myös Pohjois- ja Tunturi-Lapissa.
- Suurten kaupunkien ulkopuolisesta maasta tehdyt tulomuutot selittävät vain 15 prosenttia muutoista. Näiden muuttojen merkitys on korostunut Tunturi- Pohjois- ja Itä-Lapissa.

Lähtömuuton kohteet alueittain 2010-2020

- Lapin kunnista tehtiin vuosien 2010–2020 aikana vajaat 103 000 muuttoja. Näistä muutoista 37,5 % kohdistui muihin Lapin kuntiin. Lapin sisällä muuttojen selvä ykköskohde oli Rovaniemi, joskin sen merkitys muuton kohteena vaihteli alueittain. Etenkin Itä-Lapissa sekä Rovaniemen lähialueella noin joka neljäs tai joka kolmas lähtömuutto kohdistui Rovaniemelle. Rovaniemen merkitys muuttokohteena oli vähäisin Kemi-Tornion seudulla, jossa muutettiin etenkin seudun sisällä.
- Lapin ulkopuolelle muutti 64 200 henkilöä 2010-luvulla. Noin joka viides Lapista tehty muutto kohdistui Oulun seudulle, jonka merkitys muuttokohteena korostui etenkin Kemi-Tornion seudulla. Tunturi- ja Pohjois-Lapissa taas Oulun seudun merkitys muuttokohteena oli suhteellisen vähäinen.
- Noin 14 % muutoista kohdistui Helsingin seudulle ja 14,4 prosenttia muihin suuriin kaupunkeihin. Helsingin seudun, mutta myös muiden suurten kaupunkiseutujen, merkitys muuttokohteena oli erityisen korostunut Rovaniemellä ja suhteellisen korostunut Tunturi-Lapissa.
- 13,3 % muutoista kohdistui suurten kaupunkien ulkopuoliseen maahan. Näiden muuttojen merkitys korostui etenkin maakuntarajojen lähellä (esim. Posio, Salla).

18.5.2021

Oheisessa taulukossa on Lapin kuntien nettomuuton tasetta muuton suunnan mukaan nuorten (15–24-vuotiaat) ryhmässä vuosien 2010–2020 aikana.

Nettomuutto alueittain nuorten ryhmässä

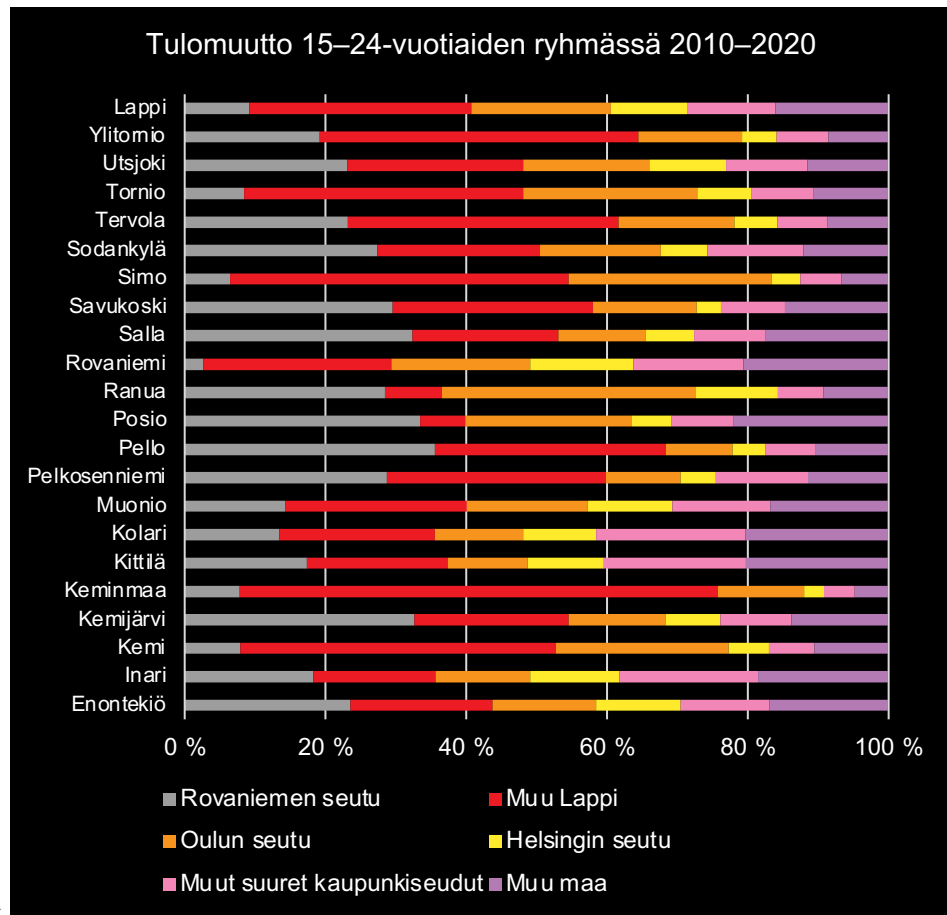
- Nuorten ryhmässä koulutuksen perässä tehdyt muutot korostuvat. Tämä näkyy etenkin Rovaniemen muuttoliikkeen taseessa; kaupunki saa suuria muuttovoittoja nuorista etenkin muusta Lapista sekä suurten kaupunkiseutujen ulkopuolisesta maasta. Rovaniemi kärsii muuttotappioita nuorten ryhmässä Oululle ja muille suurille kaupunkiseuduille. Myös Kemi ja Tornio saavat Lapin sisältä muuttovoittoja nuorista, näihin kuntiin muuttaa etenkin opiskelijoita lähiseudulta.
- Lappi kärsii muuttotappioita nuorten ryhmässä erityisesti Oulun seudulle, jolle kaikki maakunnan kunnat kärsivät tappioita. Useimmissa Lapin kunnissa joko Rovaniemi tai Oulun seutu aiheuttavat suurimmat muuttotappiot nuorten ryhmässä.
- Lapin kunnat kärsivät kohtuullisia muuttotappioita nuorten ryhmässä Helsingin seudulle sekä muille suurille kaupunkiseuduille. Näiden alueiden merkitys muuttotappioissa korostuu Rovaniemellä, Kemissä ja Tornioilla. Suurten kaupunkiseutujen ulkopuolelta muuttoliikkeen tase on nuorten ryhmässä merkityksellinen lähinnä Rovaniemellä; Rovaniemi saa suurehkoja muuttovoittoja muusta maasta tulevista nuorista.

	Rovaniemen seutu	Muu Lappi	Oulun seutu	Helsingin seutu	Muut suuret kaupunkiseudut	Muu maa
Netto 2010-2020						
Enontekiö	-31	-3	-20	-1	-12	5
Inari	-107	-12	-120	-21	-39	-7
Kemi	-34	445	-662	-311	-296	26
Kemijärvi	-298	-27	-191	-50	-60	-19
Keminmaa	-45	-191	-283	-61	-89	-17
Kittilä	-135	45	-93	-37	-9	30
Kolari	-38	-59	-47	-19	-1	1
Muonio	-43	-21	-44	-8	-37	1
Pelkosenniemi	-27	-5	-7	-3	1	4
Pello	-108	-51	-95	-29	-39	-5
Posio	-111	-32	-130	-24	-34	-80
Ranua	-228	-22	-278	-34	-49	-36
Rovaniemi	228	1750	-662	-577	-269	1273
Salla	-130	-27	-68	-14	-35	-44
Savukoski	-43	-16	-8	-6	-5	-1
Simo	-26	-134	-143	-21	-22	-15
Sodankylä	-251	-8	-168	-44	-42	-7
Tervola	-83	-81	-67	-20	-25	-2
Tornio	-131	336	-736	-344	-329	15
Utsjoki	-18	-3	-8	1	-2	-7
Ylitornio	-69	-156	-101	-24	-31	-14
Lappi	-1728	1728	-3931	-1647	-1424	1101

Tulomuuton kohteet nuorten ryhmässä

Oheisessa taulukossa on kuvattu keskeisimpiä alueita, joista Lappiin on 15–24-vuotiaiden ikäryhmässä muutettu vuosien 2010–2020 aikana.

- Nuorten ryhmässä tehtiin 32 200 tulomuuttoa Lapin kuntiin vuosien 2010–2020 aikana. Näistä muutoista 41 prosenttia tuli Lapin sisältä.
- Nuorten ryhmässä muutot Lapin kuntiin tulevat etenkin muista Lapin kunnista. Kemissä ja Torniossa noin puolet nuorten tulomuutoista tuli muusta Lapista, etenkin lähiseudulta. Rovaniemelle muuttaneista nuorista selvästi pienempi osuus tuli Lapista (30 %). Muissa maakunnan kunnissa Lapin sisäisen muuttoliikkeen merkitys nuorten muutoissa vaihteli, mutta muuttojen määrä ylipäättään oli vähäinen.
- Yli puolet nuorten muutoista Lappiin muusta maasta kohdistui Rovaniemelle. Noin viidesosa Rovaniemelle muuttaneista nuorista tuli Oulun seudulta, 15 prosenttia Helsingin seudulta, 16 prosenttia muilta suurilta kaupunkiseuduilta ja loput 20 prosenttia koko muusta maasta.
- Muissa koulutuskaupungeissa (Tornio, Kemi) Lapin ulkopuolelta muuttajia tuli lähinnä Oulun seudulta; Helsingin tai muiden suurten kaupunkiseutujen merkitys jäi vähäiseksi Rovaniemeen verrattuna. Muissa kunnissa muusta maasta tulleiden nuorten määrä oli vähäinen; tässä ryhmässä Oulun seudulta tulleet nuoret korostuivat.

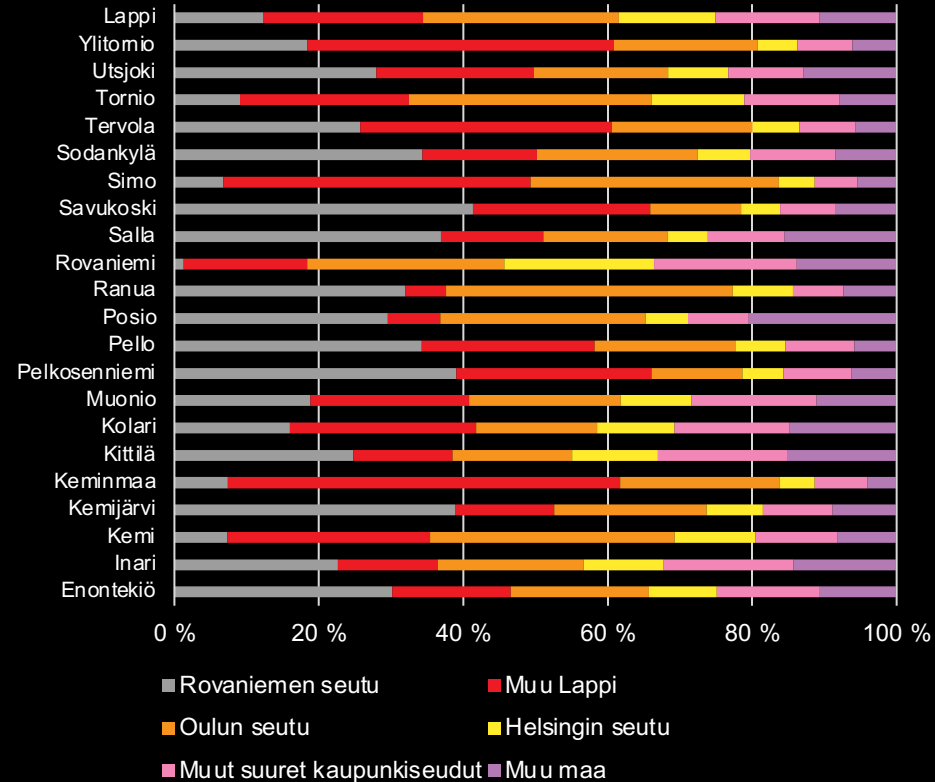

Oheisessa taulukossa on kuvattu keskeisimpiä alueita, joille Lapista on muutettu 15–24-vuotiaiden ikäryhmässä vuosien 2010–2020 aikana.

Lähtömuuton kohteet nuorten ryhmässä

- Nuorten ryhmässä tehtiin 38 000 lähtömuuttoa Lapin kunnista, (37 % kaikista lähtömuutoista). Näistä muihin ikäryhmiin verrattuna Lapin sisällä tehtyjen muuttojen merkitys oli alikorostunut, vain 34,4 prosenttia nuorten lähtömuutoista tehtiin Lapin sisällä. Rovaniemen merkitys nuorten lähtömuuton kohteena oli huomattava. Rovaniemen merkitys oli erityisen korostunut etenkin Itä-Lapissa, mutta myös Pohjois-Lapissa. Kemi-Tornio oli myös kohtuullisen merkittävä nuorten lähtömuuton kohde, mutta suurin osa näistä muutoista tehtiin seudun sisällä.
- 24 000 nuorten muuttotou suuntautui Lapin ulkopuolelle. Oulun seudun merkitys muuttokohteena oli erityisen korostunut; 27 % kaikista nuorten muutoista kohdistui Oulun seudulle. Oulun merkitys muuttokohteena korostui Kemi-Tornion ja Torniolaakson seuduilla, mutta myös Rovaniemen seudulla.
- 13,4 % nuorten lähtömuutoista kohdistui Helsingin seudulle ja 14,4 % kohdistui muille suurille kaupunkiseuduille. Näiden alueiden merkitys nuorten muutossa oli erityisen korostunut Rovaniemellä, mutta myös Tunturi- ja Pohjois-Lapissa.
- Vain joka kymmenes muutto kohdistui suurten kaupunkiseutujen ulkopuoliseen maahan. Näiden muuttojen merkitys korostui esimerkiksi Posiossa ja Sallassa.

Lähtömuutto 15–24-vuotiaiden ryhmässä 2010–2020

Nettomuutto alueittain lasten ja 25–44-vuotiaiden ryhmässä

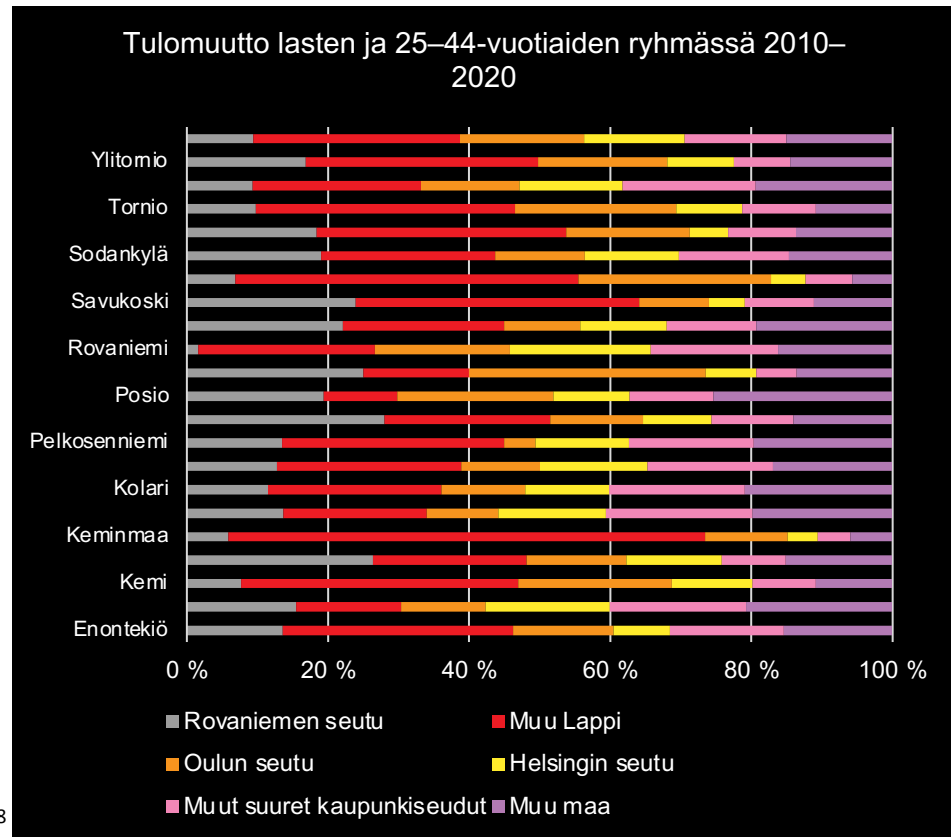
- 25–44-vuotiaiden (ja lasten) ryhmässä korostuvat koulutuksen jälkeen tehdyt asuinpaikkavalinnat, joita ohjaavat työllistymismahdollisuudet sekä muut asuinpaikan valintaan liittyvät preferenssit.
- Lapin sisällä tapahtuvan muuttoliikkeen kannalta merkityksellistä on, että huolimatta merkittävästä nuorten muuttoliikkeestä Rovaniemelle, Rovaniemi ei kärsi vaan saa muuttovoittoja myös 25–44-vuotiaista muuttajista muusta Lapista. Paluumuutto koulutuksen jälkeen jää vähäiseksi.
- Lapin sisäistä muuttoa suurempi merkitys on Lapin ulkopuolisessa nettomuutossa. Lapin koulutuspaikkakunnat kärsivät merkittäviä muuttotappioita suurille kaupunkiseuduille; joista etenkin Helsingin merkitys korostuu. Muut Lapin kunnat taas saavat vaihtelevia muuttovoittoja näiltä alueilta: etenkin Kittilän, Kolarin ja Inarin muuttovoitot ovat merkittäviä.
- Lapin kuntien saamat muuttovoitot suurilta kaupunkiseuduilta ovat useimmissa kunnissa vähäisiä, suhteessa niille kärsittyihin muuttotappioihin nuorten ryhmässä. Koko maakunnan tasolla paluumuutto koulutuspaikkakunnilta on suhteellisen vähäistä.

Oheisessa taulukossa on Lapin kuntien nettomuuton tasetta 25–44-vuotiaiden ja lasten ryhmässä vuosien 2010–2020 aikana.

	Rovaniemen seutu	Muu Lappi	Oulun seutu	Helsingin seutu	Muut suuret kaupunkiseudut	Muu maa
Netto 2010-2020						
Enontekiö	3	-3	24	12	37	-3
Inari	5	6	92	136	75	65
Kemi	-70	-375	-459	-465	-238	-151
Kemijärvi	-20	-9	59	27	-6	35
Keminmaa	4	330	-23	-18	-3	3
Kittilä	-38	80	78	83	119	49
Kolari	-10	-30	36	47	87	49
Muonio	15	-26	10	41	11	27
Pelkosenniemi	-16	-42	7	8	30	18
Pello	-26	-18	29	2	6	31
Posio	-12	-13	-25	22	12	1
Ranua	-7	26	56	5	-5	-35
Rovaniemi	7	325	-385	-611	-487	11
Salla	-13	3	-14	-2	26	-16
Savukoski	10	10	13	1	11	-2
Simo	-11	43	36	3	4	-12
Sodankylä	-90	116	51	53	111	110
Tervola	-5	-60	32	-17	4	15
Tornio	-36	58	-108	-276	-111	9
Utsjoki	-9	-14	-1	19	-2	17
Ylitornio	-32	-56	-33	27	-42	12
Lappi	-351	351	-525	-903	-361	233

Tulomuuton kohteet lasten ja 25–44-vuotiaiden ryhmässä

- 25–44-vuotiaiden ja lasten ryhmässä Lapin kuntiin tehtiin 2010-luvun aikana 45 700 tulomuuttoa. Näistä muutoista 39 prosenttia tehtiin Lapin sisällä. Kuntatasolla vaihtelu oli kuitenkin suurta: korkeimmillaan (Keminmaalla) 73 prosenttia ikäryhmän tulomuutoista tuli maakunnan sisältä, vähäisimmillään taas Rovaniemellä vain 27 prosenttia muutoista tuli maakunnan sisältä. Maakunnan sisältä tehdyt muutot korostuvat Kemi-Tornion, Torniolaakson ja Itä-Lapin seuduilla.
- Muusta maasta 25–44-vuotiaiden ryhmässä muuttaneista 17,5 prosenttia tuli Oulun seudulta, 14,5 prosenttia Helsingin seudulta, vastaava osuus muista suurista kaupungeista ja 15 prosenttia muusta maasta.
- 25–44-vuotiaiden ja lasten ryhmässä muusta maasta tulevien tulomuuttojen merkitys muusta maasta korostuivat Rovaniemen, Pohjois- ja Tunturi-Lapin seuduilla. Helsingin seudun merkitys oli erityisen korostunut Rovaniemellä ja Inarissa, kun taas Tunturi-Lapissa muiden suurten kaupunkien merkitys oli korostunut, joskin myös Helsingin seudun merkitys oli suuri. Muille Lapin seuduille muutettiin Lapin ulkopuolelta etenkin Oulun seudulta.

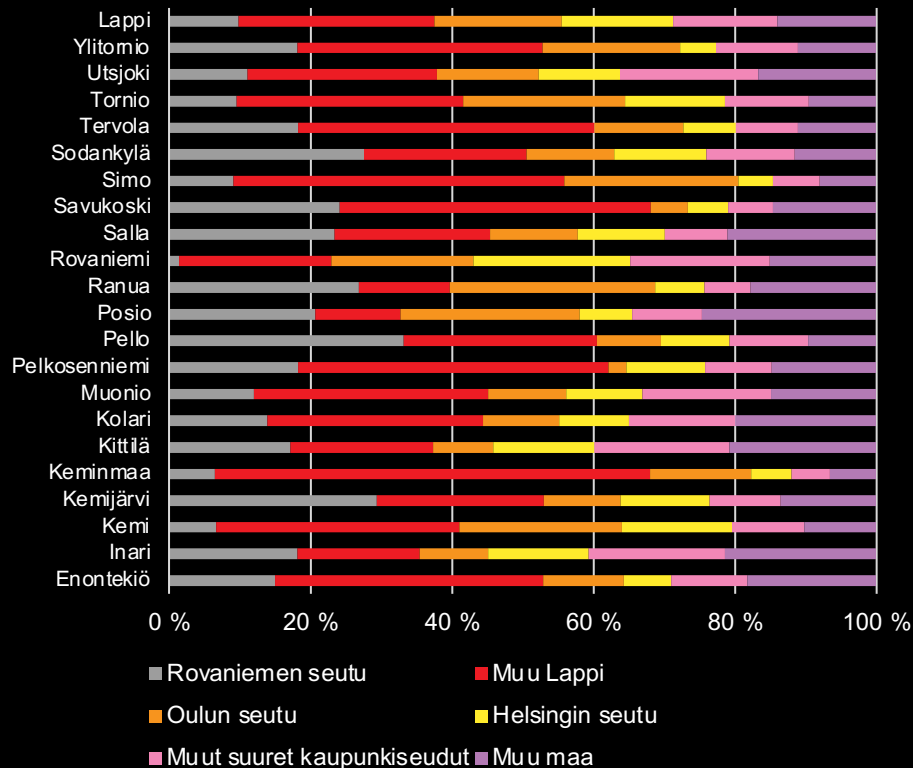

Oheisessa taulukossa on kuvattu keskeisimpiä alueita, joihin Lapista on muutettu 25–44-vuotiaiden sekä lasten ikäryhmässä vuosien 2010–2020 aikana.

Lähtömuuton kohteet lasten ja 25–44-vuotiaiden ryhmässä

- Lasten ja 25–44-vuotiaiden ryhmässä tehtiin vuosien 2010–2020 aikana 47 000 lähtömuuttoa eli 46 prosenttia kaikista Lapin lähtömuutoista. Näistä muutoista 37,5 prosenttia tehtiin Lapin sisällä. Lapin sisällä Rovaniemen merkitys muuttokohteena on alikorostunut 25–44-vuotiaiden ryhmässä, joskin etenkin Itä-Lapin kunnista merkittävä osa lähtömuutoista tässä ikäryhmässä kohdistui Rovaniemelle. Valtaosa Lapin sisällä tehdyistä muutoista tapahtui naapurikuntien välillä.
- Lapin ulkopuolelle tehtiin lasten ja 25–44-vuotiaiden ikäryhmässä 29 500 muuttoa. Tässä ikäryhmässä Oulun seudun merkitys muuttokohteena vähenee nuorten ikäryhmään verrattuna. Oulun seutu on silti merkittävin muuttokohde, noin 18 prosenttia lähtömuutoista kohdistuu Oulun seudulle. Oulun merkitys muuttokohteena korostuu Kemi-Tornion seudulla.
- Helsingin seudun ja muiden suurten kaupunkiseutujen merkitys muuttokohteena korostuu lasten ja 25–44-vuotiaiden ryhmässä. Erityisen korostunut näiden alueiden (etenkin Helsingin seudun) merkitys on Rovaniemellä.
- Muun maan merkitys lähtömuuton kohteena korostuu maakunnan pienemmissä kunnissa lasten ja 25–44-vuotiaiden ryhmässä.

Lähtömuutto lasten ja 25–44-vuotiaiden ryhmässä 2010–2020

Oheisessa taulukossa on Lapin kuntien nettomuuton tasetta muuton suunnan mukaan yli 45-vuotiaiden ikäryhmässä vuosien 2010–2020 aikana.

Nettomuutto alueittain yli 45-vuotiaiden ryhmässä

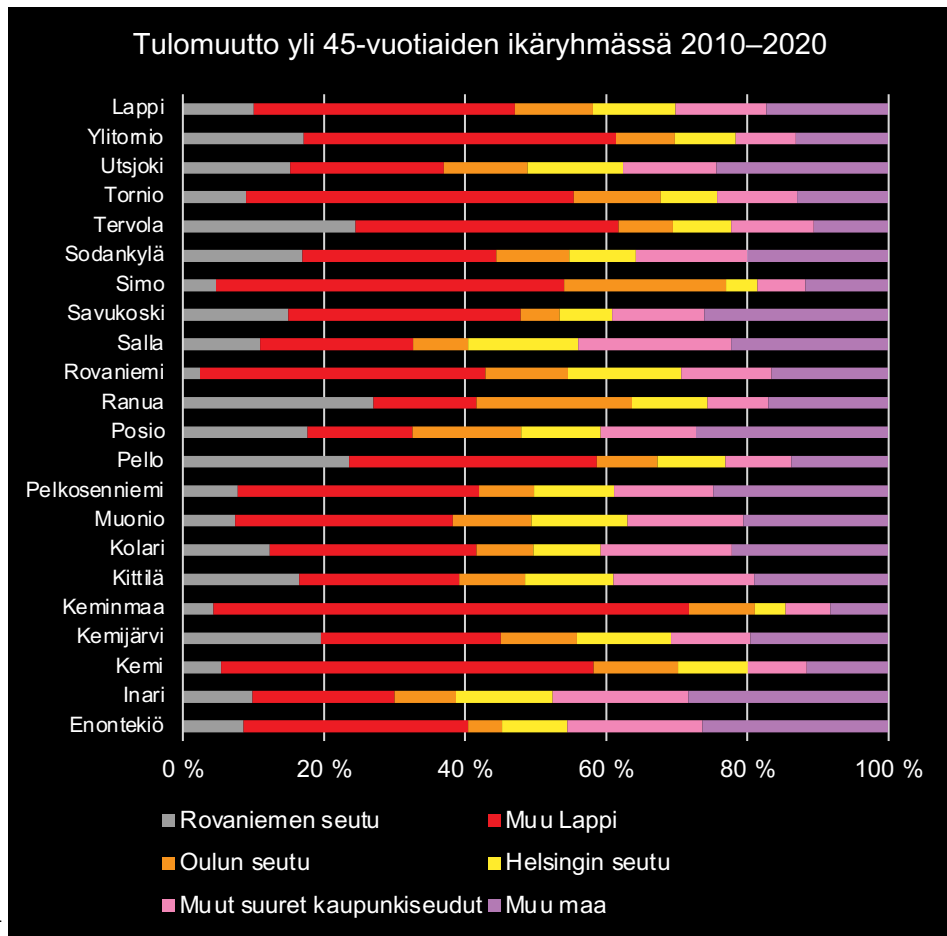
- Yli 45-vuotiaiden ikäryhmässä muuttojen määrä vähenee ja muuttoja ohjaavat ”kovia” vetovoimatekijöitä vahvemmin myös ”pehmeät” vetovoimatekijät.
- Lapin sisäisen nettomuuton taseet yli 45-vuotiaiden ikäryhmässä ovat maltillisia. Muusta maakunnasta muuttovoittoja saavat etenkin Kemi, Kemijärvi ja Rovaniemi. Muuttotappioita kärsivät etenkin maakunnan pienet syrjäisemmät kunnat.
- Lappi kärsii Oulun seudulle suhteellisen suuria muuttotappioita yli 45-vuotiaiden ikäryhmässä. Muuttotappioita kärsivät etenkin Rovaniemi, Kemi, Kemimaa ja Tornio, mutta yksikään kunta ei saa merkityksellistä muuttovoittoa yli 45-vuotiaista Oulun seudulta. Oulun seudulta ei siis ole havaittavissa väestönkehitykseen vaikuttavaa paluumuuttoa myöskään yli 45-vuotiaiden ikäryhmässä.
- Lappi saa maltillisia muuttovoittoja Helsingin seudulta yli 45-vuotiaiden ikäryhmästä. Muuttovoitot paikantuvat etenkin maakunnan maaseutumaisiin kuntiin; etenkin Itä-, Pohjois- ja Tunturi-Lappiin. Nämä alueet saavat myös muusta maasta maltillisia muuttovoittoja. Maakunnan kaupungit taas kärsivät näille alueille muuttotappioita yli 45-vuotiaiden ikäryhmässä.

Netto 2010-2020	Rovaniemen seutu	Muu Lappi	Oulun seutu	Helsingin seutu	Muut suuret kaupunkiseudut	Muu maa
Enontekiö	-15	2	-13	9	0	12
Inari	-51	27	-26	64	33	14
Kemi	-14	291	-205	-33	-69	-68
Kemijärvi	-27	49	-15	57	21	40
Keminmaa	-2	-155	-73	-14	-19	-2
Kittilä	-24	-7	11	36	15	-33
Kolari	-2	0	-7	11	22	17
Muonio	-9	-16	-10	2	8	-4
Pelkosenniemi	-6	1	3	9	7	13
Pello	8	20	-7	21	8	-7
Posio	6	4	0	28	10	-22
Ranua	2	-4	3	23	5	17
Rovaniemi	-2	205	-301	-22	-294	-29
Salla	-30	-36	1	49	45	0
Savukoski	-2	-15	1	2	6	12
Simo	6	-31	-6	5	4	-12
Sodankylä	-64	-37	-25	2	-3	-11
Tervola	22	-36	-6	1	11	6
Tornio	-10	-34	-142	-36	-56	-2
Utsjoki	6	-19	8	9	-7	-23
Ylitornio	7	-8	-14	22	8	8
20 Lappi	-201	201	-823	245	-245	-74

Tulomuuton kohteet yli 45-vuotiaiden ryhmässä

Oheisessa kuviossa on kuvattu keskeisimpiä alueita, joista on muutettu Lappeen yli 45-vuotiaiden ikäryhmässä vuosien 2010–2020 aikana.

- Yli 45-vuotiaiden ikäryhmässä tehtiin 16 500 muuttoa Lapin kuntiin 2010-luvun aikana. Näistä 47 prosenttia tehtiin Lapin sisällä. Kuntatasolla tämä osuus kuitenkin vaihteli merkittävästi. Lapin sisältä tulevien tulomuuttojen osuus yli 45-vuotiaiden ikäryhmässä korostui Kemi-Tornion, Torniolaakson sekä osassa Itä-Lapin seutukunnan kuntia (esim. Kemijärvi, Savukoski). Näillä alueilla noin puolet (paikon lähes 75 prosenttia) yli 45-vuotiaiden tulomuutoista tuli Lapin sisältä.
- Lapin ulkopuolelta tulevien muutot korostuivat taas Pohjois- ja Tunturi-Lapissa, Rovaniemen seudulla sekä Itä-Lapissa esimerkiksi Sallassa. Yli 45-vuotiaiden tulomuutoissa korostuivat muita ikäryhmiä vahvemmin Helsingin seudulta sekä muilta suurilta kaupunkiseuduilta tehdyt muutot, kun taas Oulun seudulta tehtyjen muuttojen merkitys oli alikorostunut.
- Helsingin seudulta tehtyjen muuttojen merkitys oli erityisen suuri Rovaniemellä ja Sallassa sekä vähäisemmässä määrin Muoniolla, Kittilässä ja Inarissa. Muista suurista kaupungeista tehdyt muutot korostuivat taas Enontekiöllä, Kittilässä, Inarissa sekä Sallassa, joissa korostuivat myös muusta maasta tehdyt muutot.

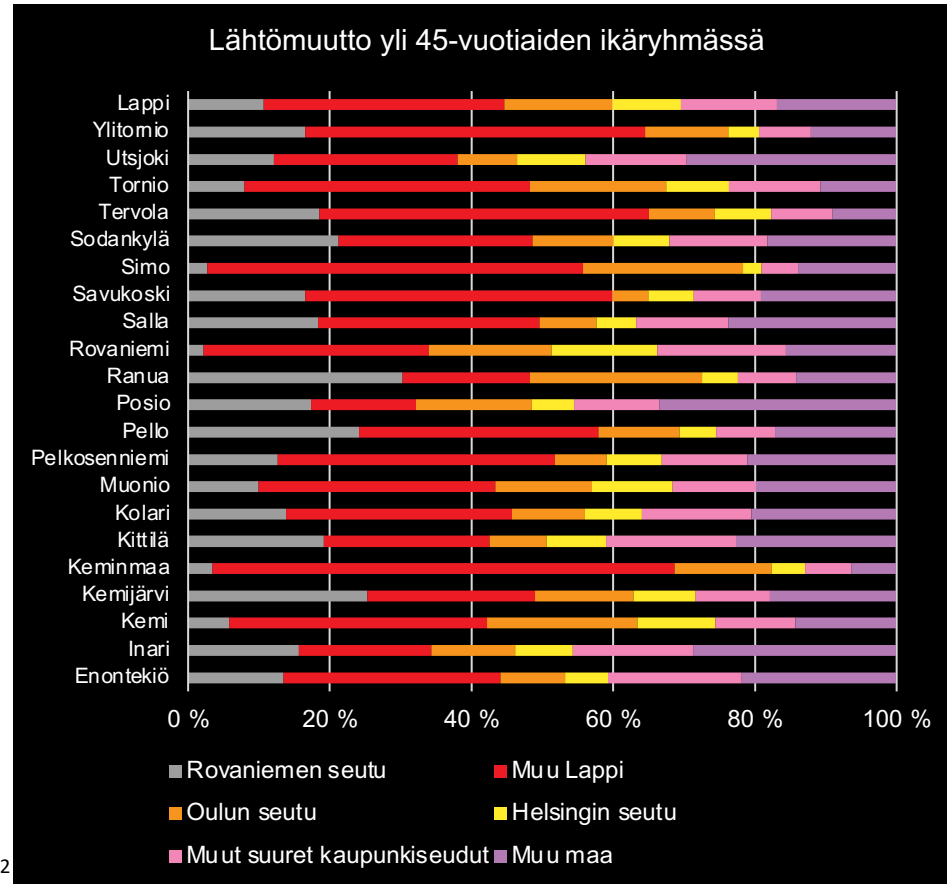

Oheisessa taulukossa on kuvattu keskeisimpiä alueita, joihin Lapista on muutettu yli 45-vuotiaiden ikäryhmässä vuosien 2010–2020 aikana.

Lähtömuuton kohteet yli 45-vuotiaiden ryhmässä

- Yli 45-vuotiaiden ikäryhmässä muuttoalttius laskee; ikäryhmässä tehtiin vuosien 2010–2020 aikana 17 000 muutttoa eli noin 17 prosenttia kaikista lähtömuutoista. Lapin sisäisten muuttojen merkitys korostuu tässä ryhmässä, lähes puolet (44,7 %) yli 45-vuotiaiden lähtömuutoista tehtiin Lapin sisällä. Lapin sisäisissä muutoissa Rovaniemen merkitys muuttokohteena on hieman 25–44-vuotiaiden ikäryhmää korostuneempi, mutta selvästi vähäisempi kuin nuorten ryhmässä. Rovaniemen merkitys muuttokohteena on kuitenkin suuri Itä-Lapissa sekä osassa Pohjois-Lappia. Valtaosa yli 45-vuotiaiden muutoista tehdään Lapin muiden kuntien välillä, etenkin lyhyen matkan muutot korostuvat.
- 9 600 yli 45-vuotiaiden muutttoa kohdistui Lapin ulkopuolelle. Oulun seutu on merkittävin muuton kohde; noin 15 prosenttia muutoista kohdistui Oulun seudulle. Oulun merkitys korostuu etenkin Kemi-Torniossa, mutta myös Rovaniemellä.
- Helsingin seudulle ja muille suurille kaupunkiseuduille tehtyjen muuttojen osuus jää muita ikäryhmiä vähäisemmäksi yli 45-vuotiaiden ikäryhmässä. Näiden alueiden merkitys korostuu lähinnä Rovaniemellä. Suurten kaupunkien ulkopuolelle tehtyjen muuttojen merkitys taas korostuu yli 45-vuotiaiden ikäryhmässä, etenkin Itä-, Tunturi- ja Pohjois-Lapissa.

18.5.2021

Nettomuutto toiminnallisen aseman mukaan

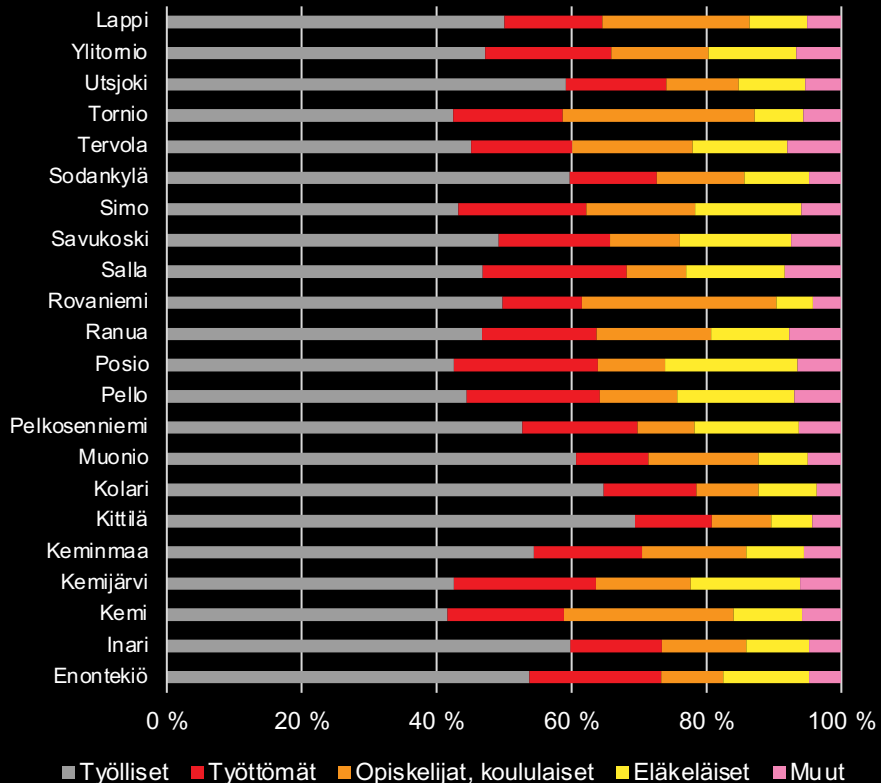
Oheisessa taulukossa on kuvattu Lapin nettomuuttoa toiminnallisen rakenteen mukaan vuosien 2010–2018 aikana. Seuraavalla dialla on kuvattu tulo- ja lähtömuuttoa vastaavilla muuttujilla. Arvoista on poistettu alle 15-vuotiaat.

- Työlliset ovat kaikissa maakunnan kunnissa sekä merkittävin lähtömuuttajien että tulomuuttajien ryhmä; kunnasta riippuen noin 40-60 % muuttajista on työllisiä. Maakunta kärsii kohtuullisia muuttotappioita työllisten ryhmässä. Kuntatasolla erot ovat kuitenkin suuria.
- Matkailuvetoiset Lapin kunnat saavat merkittäviä muuttovoittoja työllisistä. Muut Lapin kunnat kärsivät muuttotappioita työllisten ryhmässä. Suurimmat tappiot paikantuvat Kemiin, Posioon, Ranualle sekä Ylitornioon. Myös Rovaniemen ja Tornion muuttotappiot ovat huomattavia. Rovaniemellä työllisten ryhmässä kärsittyjä muuttotappioita selittävät etenkin vastavalmistuneiden muutot.
- Toiseksi suurin muuttajien ryhmä ovat opiskelijat. Opiskelijoista muuttovoittoja sai vain Rovaniemi, muuttovoitot tulevat etenkin muusta maakunnasta tulevista opiskelijoista. Opiskelijat olivat useimmissa maakunnan kunnissa merkittävin muuttotappioryhmä.
- Eläkeläisten ryhmä selittää noin 10 % muutoista; useimmat Lapin kunnat ²³ kärsivät pieniä muuttotappioita eläkeläisten ryhmässä.

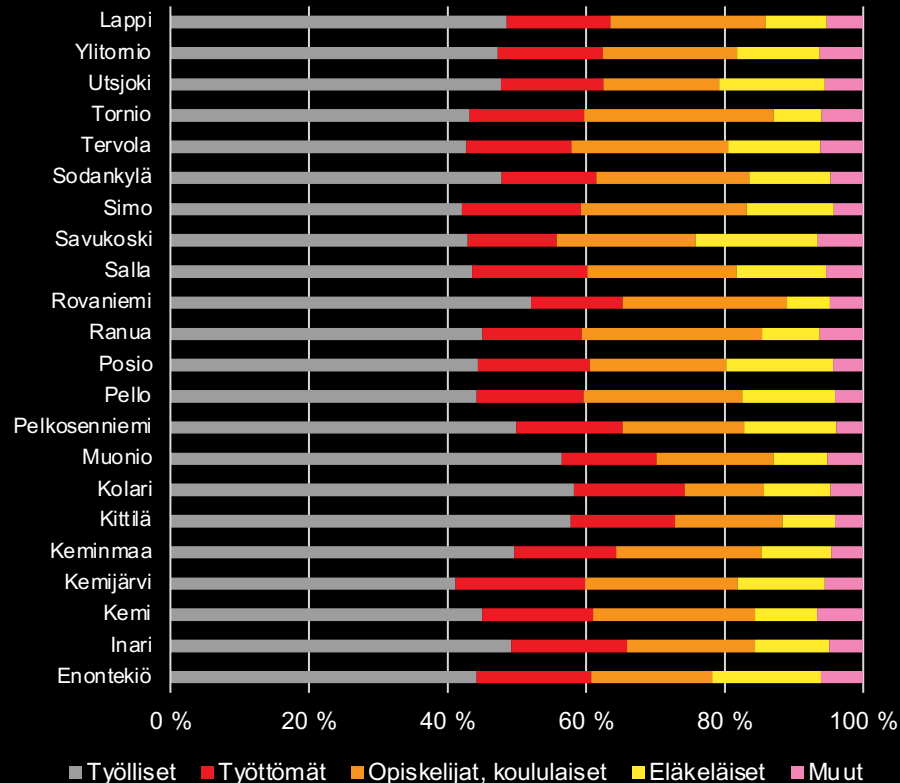
	Työlliset	Työttömät	Opiskelijat, koululaiset	Eläkeläiset	Muut
Netto 2010-2020					
Enontekiö	81	26	-51	-16	-7
Inari	347	-87	-173	-34	-3
Kemi	-1063	-177	-259	-76	-176
Kemijärvi	-151	-30	-283	28	-10
Keminmaa	-139	-42	-298	-104	1
Kittilä	496	-100	-209	-40	17
Kolari	68	-47	-43	-22	-21
Muonio	-36	-44	-27	-14	-9
Pelkosenniemi	24	11	-38	13	12
Pello	-113	3	-175	6	18
Posio	-183	-10	-168	-17	5
Ranua	-207	-38	-248	-1	-13
Rovaniemi	-534	-346	1307	-183	-162
Salla	-109	-9	-189	-26	12
Savukoski	-5	4	-43	-14	-1
Simo	-106	-32	-142	-5	5
Sodankylä	186	-64	-316	-98	-12
Tervola	-72	-36	-104	-22	5
Tornio	-692	-274	-332	-84	-115
Utsjoki	60	-4	-46	-42	-3
Ylitornio	-201	-24	-140	-39	-22
Lappi	-2349	-1320	-1977	-790	-479

Tulo- ja lähtömuutto toiminnallisen aseman mukaan

Tulomuutto toiminnan mukaan 2010–2018

Lähtömuutto toiminnan mukaan 2010–2018

Nettomuuton koulutusrakenne

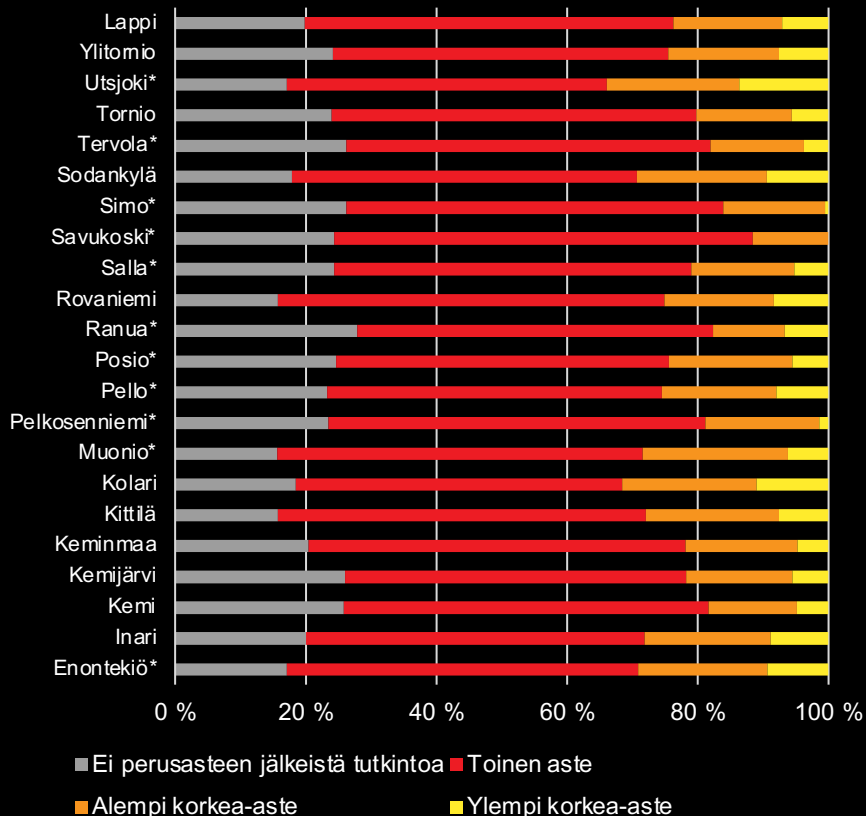
Ohessa on kuvattu maan sisäisen nettomuuton koulutusrakennetta vuosien 2010–2018 aikana. Luvuista on poistettu alle 15-vuotiaat. Seuraavalla dialla on kuvattu tarkemmin tulo- ja lähtömuuton koulutusrakennetta.

- Vain perusasteen suorittaneet muodostavat noin 15–20 prosenttia kaikista tulo- ja lähtömuutoista. Osuus korostuu maakunnan pienissä kunnissa. Kaikki Lapin kunnat kärsivät muuttotappioita vain perusasteen suorittaneiden ryhmässä, mutta muuttotappiot ovat erityisen suuria maakunnan syrjäisemmissä ja pienissä kunnissa, joissa on vain rajallisia toisen asteen koulutusmahdollisuuksia.
- Toisen asteen suorittaneet ovat merkittävän tulo- ja lähtö-muuttajien ryhmä, muodostaen noin 50–60 % kaikista muutoista. Lappi kärsii muuttotappioita tässä ryhmässä, mutta etenkin Rovaniemi saa muuttovoittoja maakunnan sisältä toisen asteen suorittaneista. Tätä selittävät lähinnä muutot korkeakoulutuksen perässä Rovaniemelle.
- Korkea-asteen suorittaneet selittävät noin 15–25 prosenttia tulo- ja lähtömuutosta. Maakunta kärsii tässä ryhmässä kohtuullisia muuttotappiota etenkin Helsingin seudulle; muuttotappiot paikantuvat maakunnan korkeakoulutusta tarjoaviin kaupunkeihin. Useimmat muut kunnat kärsivät pieniä muutto-tappioita tässä ryhmässä; Tunturi-Lapin kunnat taas saavat suuria muuttovoittoja tästä ryhmästä.

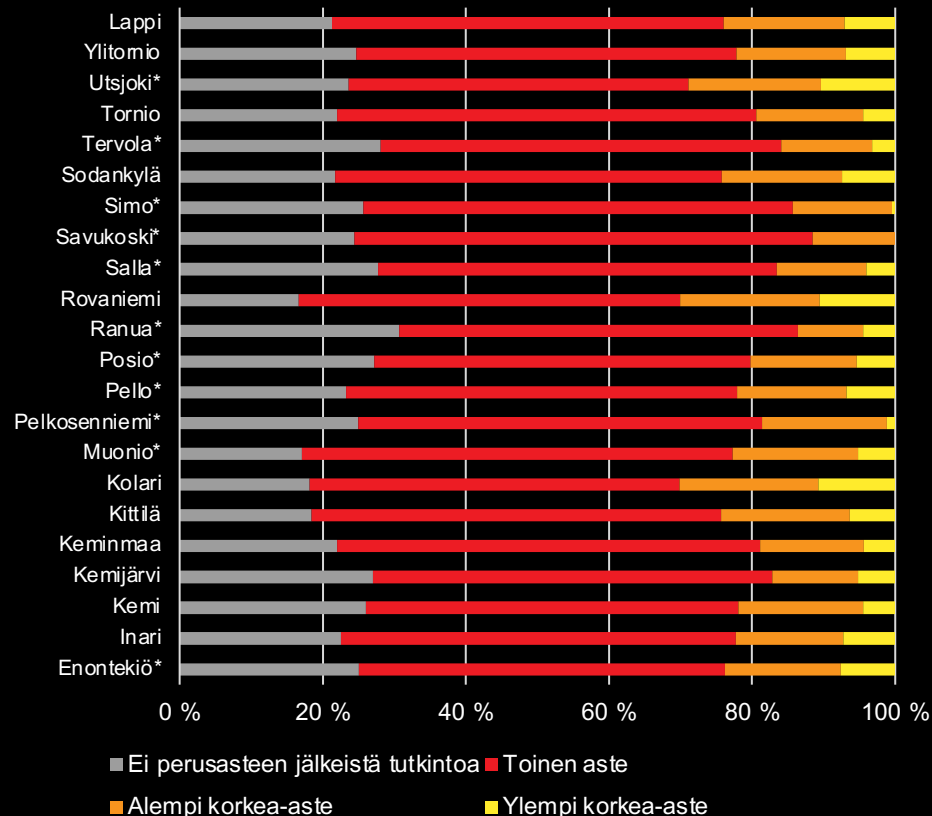
	Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa	Toinen aste	Alempi korkea-aste	Ylempi korkea-aste
Netto 2010-2020				
Enontekiö*	-48	32	29	14
Inari	-64	-73	140	51
Kemi	-469	-604	-610	-55
Kemijärvi	-142	-335	44	-14
Keminmaa	-177	-386	-2	-13
Kittilä	-64	57	114	51
Kolari	-7	-64	5	-2
Muonio*	-37	-122	17	2
Pelkosenniemi*	-6	5	0	1
Pello*	-61	-179	-17	-6
Posio*	-127	-217	-17	-19
Ranua*	-193	-304	-23	6
Rovaniemi	-224	1511	-692	-546
Salla*	-119	-184	-10	-1
Savukoski*	-11	-28	-5	0
Simo*	-68	-192	-23	-1
Sodankylä	-170	-195	36	33
Tervola*	-84	-129	-13	-1
Tornio	-198	-1054	-242	15
Utsjoki*	-53	-9	4	18
Ylitornio	-110	-245	-45	-21
Lappi	-2432	-2715	-1310	-488

Tulo- ja lähtömuuttajien koulutusrakenne

Tulomuutto koulutuksen mukaan 2010–2018

Lähtömuutto koulutuksen mukaan 2010–2018

Oheisessa taulukossa on kuvattu nettomuuton tulorakennetta karkeissa tuloluokissa vuosien 2010-2018 aikana. Luvuista on poistettu alle 15-vuotiaat muuttajat. Seuraavalla dialla on kuvattu tulo- ja lähtömuuton tulorakennetta.

Nettomuuton tulorakenne

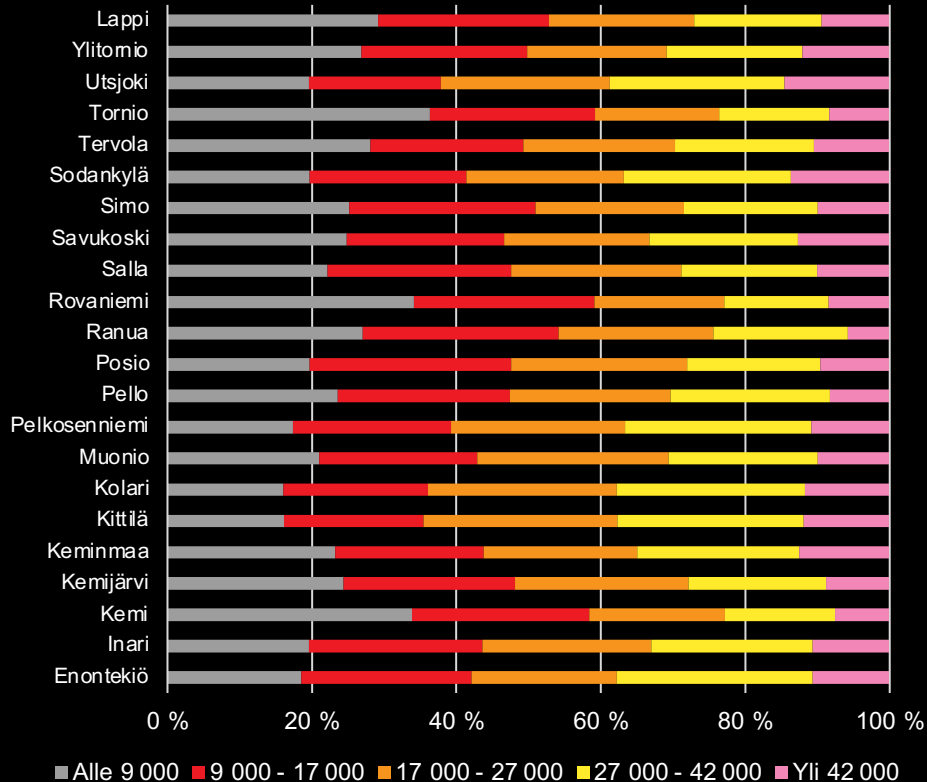
- Tulo- ja lähtömuuttajien ryhmässä pienituloiset muuttajat (alle 9 000 € ja 9 000–17 000€ vuodessa tienaat) ovat suurimmat muuttajien ryhmät kaikissa maakunnan kunnissa. Heidän merkityksensä korostuu etenkin lähtömuutossa. Lähes kaikki Lapin kunnat kärsivät näissä muuttajien ryhmissä muuttotappioita. Rovaniemi poikkeaa muusta maakunnasta ja saa muuttovoittoja opiskelijoiden muodossa pienituloisista.
- Keskituloiset muuttajat (17 000–42 000€) muodostavat noin 30–40 prosenttia tulo- ja lähtömuuttajista; heidän osuutensa korostuu etenkin tulomuutoissa. Maakunta kärsii tässä ryhmässä maltillisia tappioita, joskin kuntatasolla nettomuuton tase vaihtelee. Tappioita kärsivät etenkin Rovaniemi, Kemi ja Tornio, kun taas Tunturi-Lapin ja Pohjois-Lapin kunnat saavat muuttovoittoja. Muut kunnat kärsivät pääosin pieniä tappioita.
- Suurituloiset muuttajat (yli 42 000€) selittävät noin 5–10 prosenttia tulo ja lähtömuutoista. Lappi kärsii vähäisiä muuttotappioita heidän ryhmässään, etenkin Kemin heikon taseen takia. Rovaniemi, Kittilä ja Inari saavat tästä ryhmästä kohtuullisia muuttovoittoja, lisäksi useimmat Pohjois- ja Tunturi-Lapin kunnat saavat pieniä muuttovoittoja.

	Alle 9 000	9 000 - 17 000	17 000 - 27 000	27 000 - 42 000	Yli 42 000
Enontekiö*	-50	-3	16	47	17
Inari	-195	37	69	71	72
Kemi	-617	-360	-218	-326	-217
Kemijärvi	-366	-100	-1	24	-4
Keminmaa	-392	-135	-14	-43	6
Kittilä	-85	32	73	82	56
Kolari	-47	-28	-12	2	17
Muonio*	-92	-49	-2	-11	19
Pelkosenniemi*	-28	6	17	18	7
Pello*	-157	-70	3	-7	-29
Posio*	-230	-67	-13	-56	-13
Ranua*	-328	-81	-39	-45	-19
Rovaniemi	444	-157	-185	-99	46
Salla*	-176	-116	-3	-36	13
Savukoski*	-31	-27	-4	-6	6
Simo*	-142	-73	-39	-22	2
Sodankylä	-332	-51	5	64	18
Tervola*	-166	-101	9	13	12
Tornio	-696	-427	-233	-71	-52
Utsjoki*	-34	-28	-18	28	16
Ylitornio	-198	-102	-62	-49	-10
Lappi	-3918	-1900	-651	-422	-37

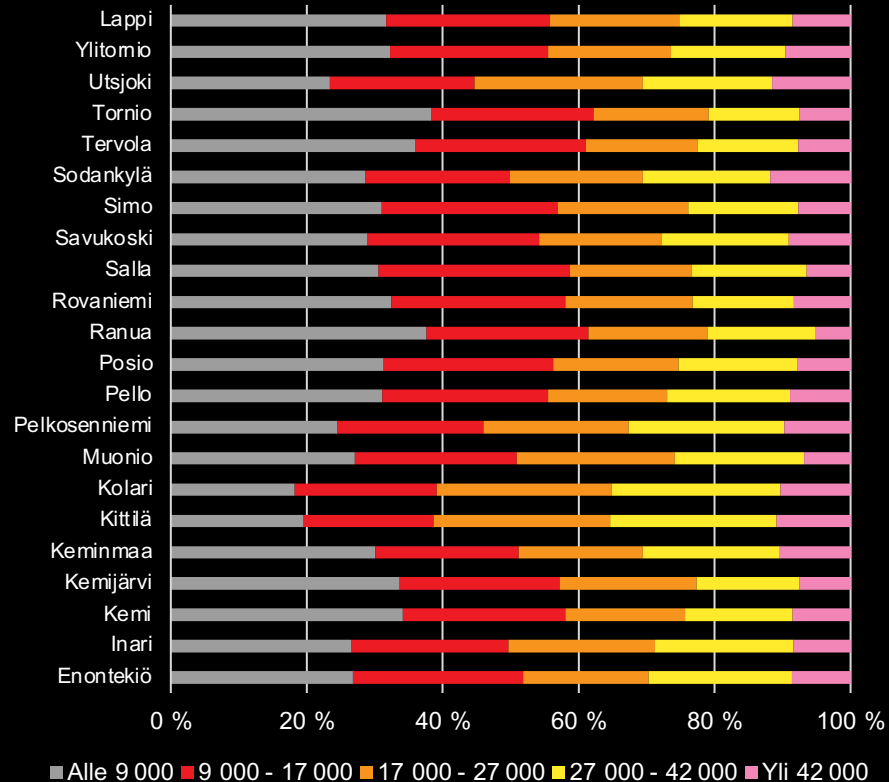
Lähde: Tilastokeskus: Muuttaneiden taustatiedot

Tulo- ja lähtömuuttajien tulorakenne

Tulomuuttajat tulojen mukaan 2010–2018

Lähtömuuttajat tulojen mukaan 2010–2018

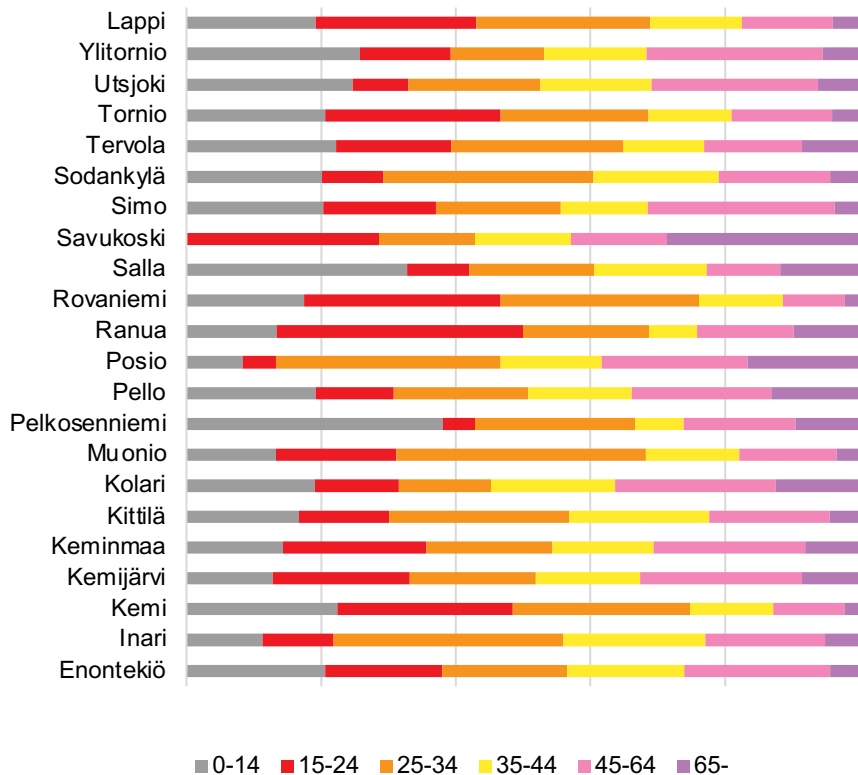
Nettosiirtolaisuuden ikärakenne

- Lappiin muutti 2010-luvulla 8 860 henkilöä ulkomailta ja 3 802 henkilöä muutti Lapista ulkomaille: Lappi sai 5 058 henkilöä muuttovoittoa ulkomailta.
- Käytännössä kaikki Lapin kunnat saavat muuttovoittoja ulkomailta. Suurimmat muuttovoitot paikantuvat Rovaniemelle, joka sai muuttovoittoja etenkin 15–34-vuotiaista ulkomailta tulevista muuttajista. Määrällisesti merkittäviä muuttovoittoja saivat myös Kemi ja Tornio, etenkin Kemissä maahanmuuton merkitys väestönkehitykselle on suuri. Asukaslukuun suhteutettuna merkittäviä muuttovoittoja saivat myös Tunturi-Lapin kunnat.
- Maahan- ja maastamuutto painottuu vahvasti 15–44-vuotiaiden ikäryhmiin. Tätä iäkkäämmissä ryhmissä maahan- ja maastamuutto on vähäistä, joskin maakunnan pienemmissä kunnissa iäkkäämpien muuttajien merkitys on korostunut.
- Maakunnan kuntien siirtolaisuuden ikärakenteessa on maltillisia eroja. Kaikissa kunnissa muuttovoitot painottuvat 15–44-vuotiaisiin muuttajiin, mutta esimerkiksi Rovaniemellä muuttovoitot painotuvat muuta maakuntaa vahvemmin nuoriin muuttajiin.

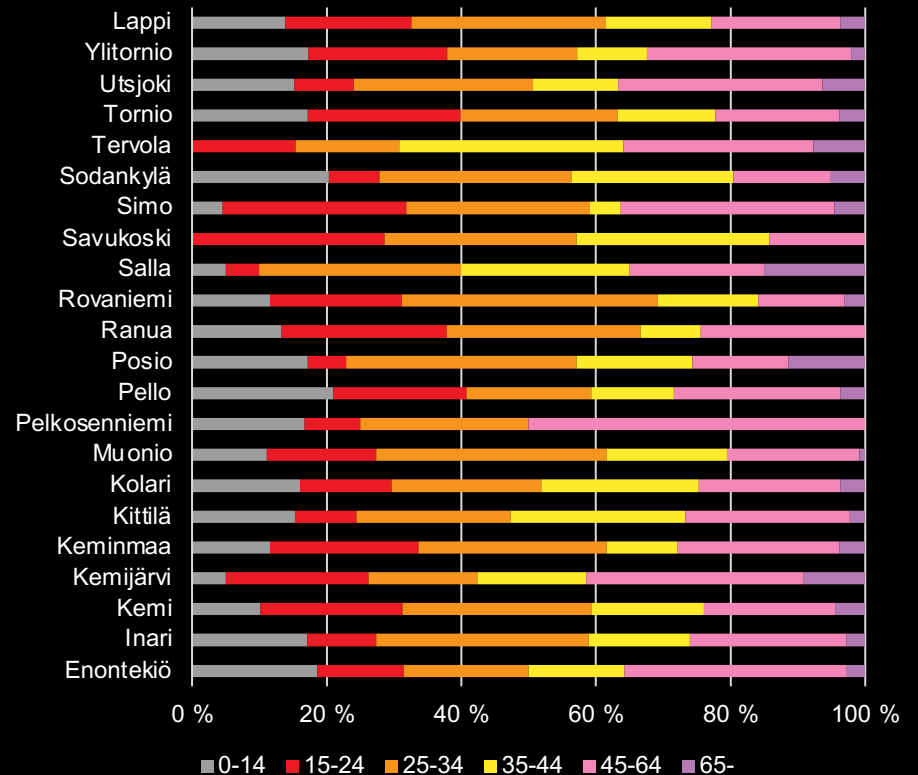
Netto 2010-2020	0-14	15-24	25-34	35-44	45-64	65-
Enontekiö	6	7	4	6	-3	2
Inari	6	14	48	36	15	10
Kemi	321	340	321	137	101	19
Kemijärvi	19	17	19	13	13	7
Keminmaa	11	11	1	13	11	9
Kittilä	25	24	42	22	16	9
Kolari	19	10	5	12	23	18
Muonio	10	12	24	3	2	5
Pelkosenniemi	14	1	7	3	1	4
Pello	8	-1	11	10	7	14
Posio	-1	1	8	3	8	6
Ranua	9	30	8	4	5	11
Rovaniemi	405	673	468	209	135	33
Salla	38	10	16	15	9	11
Savukoski	0	0	-1	-1	0	2
Simo	10	3	4	6	8	1
Sodankylä	24	13	41	15	23	4
Tervola	26	14	24	1	6	7
Tornio	177	215	144	69	74	31
Utsjoki	12	1	-2	6	0	1
Ylitornio	36	2	5	21	18	10
Lappi	1175	1397	1197	603	472	214

Maahan- ja maastamuuton ikärakenne

Maahanmuuton ikärakenne 2010–2019

Maastamuuton ikärakenne 2010–2019

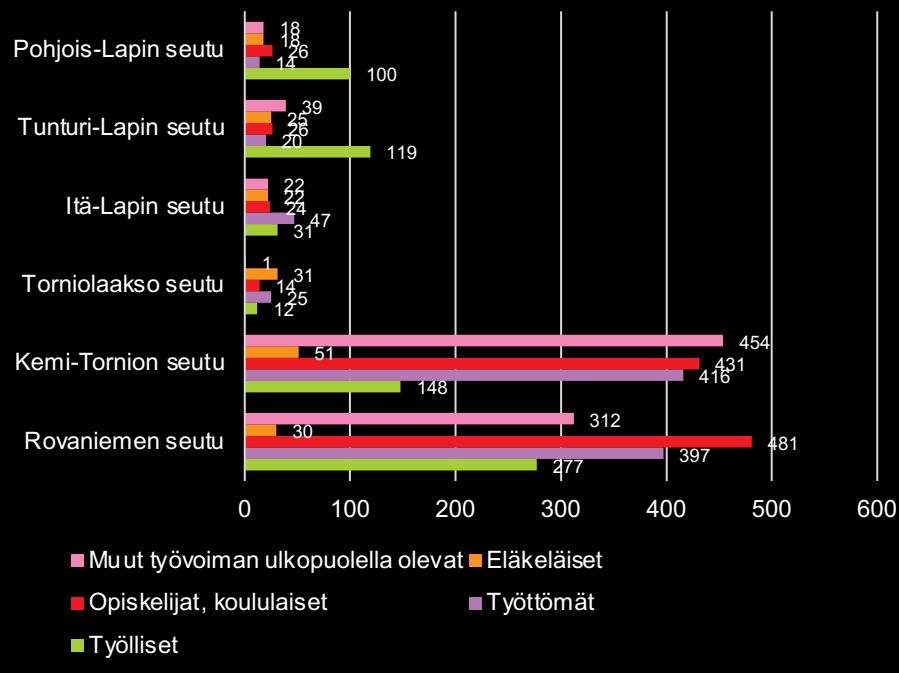

Nettosiirtolaisuuden toiminnallinen rakenne

- Lappi sai vuosien 2010–2018 ulkomailta muuttaneista työllisistä 687 henkilöä muuttovoittoa. Työllisistä saadut muuttovoitot jäivät suhteellisen maltillisiksi, sillä maahanmuuttajista vain 26 prosenttia oli työllisiä, kun taas maastamuuttaneista 37 prosenttia oli työllisiä. Työllisten osuus maahanmuutosta on kuitenkin erittäin korkea Tunturi- ja Pohjois-Lapin seuduilla, joille ulkomailta muuttaneista noin puolet oli työllisiä. Työllisten osuus ulkomalta muuttaneista oli taas erittäin matala Kemi-Torniossa, Rovaniemen seudulla sekä Itä-Lapin seudulla.
- Lappi sai opiskelijoista 1 002 henkilöä muuttovoittoa vuosien 2010–2018 aikana. Nämä muuttovoitot jakaantuivat lähes puoliksi Rovaniemen ja Kemi-Tornion seutujen välille; muiden seutujen muuttovoitot opiskelijoista olivat vähäisiä.
- Lappi sai työttömistä ja työvoiman ulkopuolella olevista (ei sis. eläkeläisiä) 1 765 henkilöä muuttovoittoa. Työttömistä ja työvoiman ulkopuolisista saadut muuttovoitot korostuivat Kemi-Torniossa, Rovaniemen seudulla sekä Itä-Lapin seudulla. Näillä seuduilla maahanmuutosta noin puolet perustui työttömien ja työvoiman ulkopuolisten maahanmuuttoon.

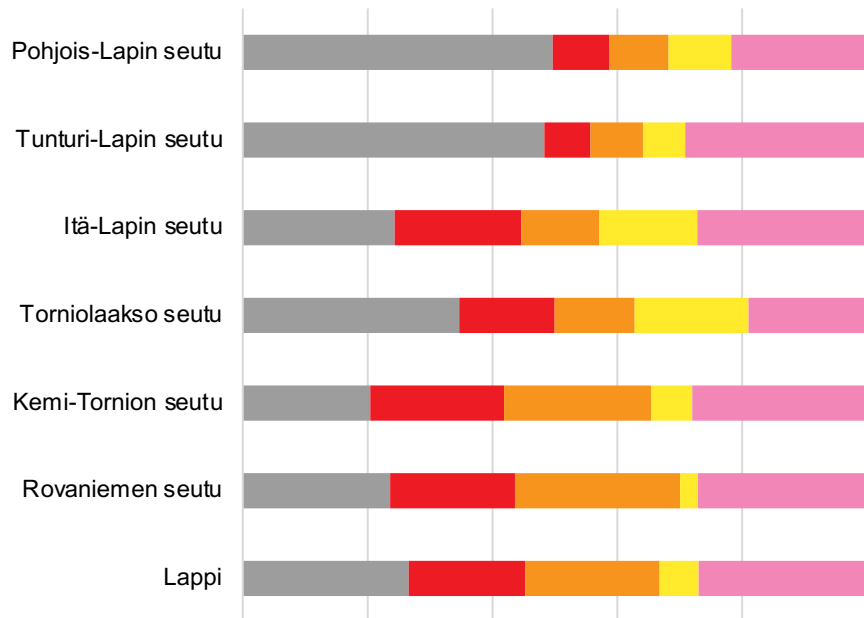
Oheisessa taulukossa on kuvattu nettosiirtolaisuuden toiminnallista rakennetta vuosien 2010–2018 aikana Lapin seutukunnissa. Tarkastelu on tehty seututasolla, sillä kuntatasolla suuri osa arvoista on tietoturvan takia jätetty tilastoimatta.

Nettosiirtolaisuus työmarkkina-aseman mukaan 2010–2018

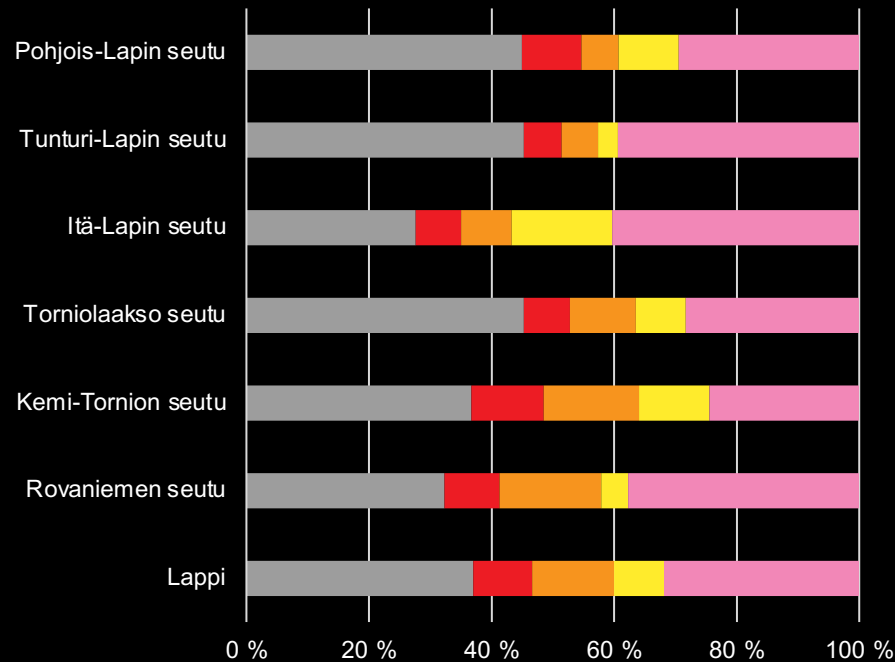
Maahan- ja maastamuuton toiminnallinen rakenne

Maahanmuutto 2010–2018

- Työlliset
- Työttömät
- Opiskelijat, koululaiset
- Eläkeläiset
- Muut työvoiman ulkopuolella olevat

Maastamuutto 2010–2018

- Työlliset
- Työttömät
- Opiskelijat, koululaiset
- Eläkeläiset
- Muut työvoiman ulkopuolella olevat

Yhteenvedo muuttoliikkeen tilastoanalyysistä

- Lappi kärsi kohtuullisia muuttotappioita 2010-luvulla. Tappioita selitti etenkin muuttotappiot nuorten ryhmässä, mutta myös maltillisemmat muuttotappiot 25–34-vuotiaiden ja yli 65-vuotiaiden ikäryhmissä. Lapin kunnista Rovaniemi, Kittilä, Inari ja Enontekiö saivat kuitenkin muuttovoittoja. Erityisen suuria tappioita kärsi Kemi-Tornion seutu.
- Nuorten ryhmässä Lapista muutti etenkin opiskelijoita. Nuorten ryhmässä muuton ykköskohde on Oulun seutu, jolle maakunta kärsi ylin 5 200 henkilöä muuttotappiota 2010-luvulla. **Oululle kärsityt muuttotappiot nuorten ryhmässä olivat suuremmat kuin kaikille muille korkeakoulutuskaupungeille kärsityt muuttotappiot yhteensä.**
- **Rovaniemi saa erittäin suuria muuttovoittoja Lapista muuttavista nuorista.** Rovaniemi vetää merkittävästi nuoria muuttajia maakuntaan myös muusta maasta, joskin myös Rovaniemi kärsii muuttotappioita muille suurille kaupunkiseuduille nuorten ryhmässä. Rovaniemen ulkopuolisessa Lapissa juuri nuorten ryhmässä kärsityt muuttotappiot ovat erittäin suuria. Muuttotappiot nuorten ryhmässä ovat erittäin tyypillisiä kaikille kunnille suuria kaupungeja lukuun ottamatta, yksin jo rajallisten koulutusmahdollisuuksien takia.

Yhteenvedo muuttoliikkeen tilastoanalyysista

- Lapin vetovoiman kannalta haastavampi tekijä ovat muuttotappiot 25–34-vuotiaiden ikäryhmästä. **Maakunnassa muutetaan aktiivisesti koulutuksen perässä yliopistokaupunkeihin, mutta paluumuuttajien määrä jää vähäiseksi.** Etenkin Tunturi-Tunturi-Lapin ja Pohjois-Lapin kunnat saavat merkittäviä muuttovoittoja tästä ikäryhmästä, kun taas erityisesti koulutuskaupungit (Rovaniemi, Kemi, Tornio) kärsivät suuria muuttotappioita tässä ikäryhmässä. Tässä ikäryhmässä muuttajat ovat pääosin työllisiä, lähtömuuttajien ryhmässä etenkin korkeakoulutettuja vastavalmistuneita. **25–34-vuotiaiden ikäryhmässä osassa Lapin kuntia (Tunturi- ja Pohjois-Lapissa) on havaittavissa mahdollista paluu-muuttoa,** mutta suurin osa Lapin kunnista saa vain maltillisesti muuttovoittoa 25–34-vuotiaiden ikäryhmästä Lapin ulkopuolelta, joka kertoo paluumuuttojen määrän vähäisyydestä.
- Lappi saa kohtuullista muuttovoittoa 45–64-vuotiaiden ikäryhmistä. Muuttovoittoa saavat useimmat maakunnan kunnat, mutta erityisesti Tunturi- ja Pohjois-Lapissa muuttovoitot korostuvat. **Tässä ikäryhmässä muuttajat ovat pääosin työllisiä, mutta myös eläkeläisten osuus on merkityksellinen.** Muuttovoittojen taustalla voi olla paluumuuttoja muusta maasta, sekä mahdolliset muista syistä tehdyt muutot esimerkiksi vapaa-ajan asunnon paikkakunnalle, joka selittää Tunturi- ja Pohjois-Lapin korostunutta etenkin suurista kaupungeista tulevasta muuttoliikkeestä.
- Käytännössä kaikki Lapin kunnat kärsivät yli 65-vuotiaiden ikäryhmässä muuttotappioita. Tässä ikäryhmässä Lappi kärsii tappioita etenkin Oulun seudulle. **Merkittävistä muuttotappioista yli 65-vuotiaiden ikäryhmässä voidaan päätellä paluumuuttojen olevan vähäisiä yli 65-vuotiaiden ikäryhmässä.**

Poismuuttajan profiili tilastoanalyysin perusteella

- **Lapista poismuuttajista suurin osa on nuoria tai nuoria aikuisia.** Kolme neljäsosaa lähtöistä on alle 35-vuotiaita; mitä iäkkäämpi ikäryhmä, sitä vähäisempi lähtömuuttajien määrä. Tässä mielessä Lapin poismuuttajan profiili vastaa lähes kaikkia muita alueita sekä muuttoliiketutkimuksen teoriaa: suurin osa muuttajista on elämänvaiheessa, jossa tehdään isoja elämän siirtymiä ja päätöksiä, joihin muutot linkittyvät.
- **Hieman vajaa puolet lähtömuutoista tehdään Lapin sisällä, Lapin ulkopuolelle tehdyt muutot kohdistuvat etenkin Oulun seudulle, sekä vähäisemmässä määrin Helsingin ja muiden suurten kaupunkiseutujen alueelle.** Lapin ulkopuolelle tehdyistä muutoista vain pieni osuus kohdistuu suurten kaupunkiseutujen ulkopuolelle. Oulun merkitys poismuuton kohteena korostuu etenkin nuorten ikäryhmässä erityisesti Kemi-Tornion seudulla. Muiden suurten kaupunkiseutujen merkitys korostuu taas etenkin Rovaniemellä yli 25-vuotiaiden ikäryhmässä.
- Nuorten poismuuttajien ryhmässä opiskelijoiden osuus on korostunut; **nuori poismuuttaja onkin pääasiassa koulutuksen perässä muuttanut.** Näistä muutoista suurin osa kohdistuu joko Lapin sisällä Rovaniemelle tai Oulun seudulle, muiden kaupunkiseutujen merkitys on suhteellisen maltillinen. Nuorten ryhmässä on kuitenkin myös merkittävästi työllisiä poismuuttajia; tässä ryhmässä muuton motiivit ovat olettavasti heterogeenisemmät.

Poismuuttajan profiili tilastoanalyysin perusteella

- **Muissa ikäryhmissä poismuuttaja on pääsääntöisesti työllinen.** Etenkin Lapin koulutuspaikkakunnilla korostuvat vastavalmistuneiden työllisten poismuutot. Tämä näkyy myös poismuuttajien tulorakenteessa; noin kolme neljäsosaa Lapista poismuuttaneista on pienituloisia, joka indikoi muuttoa ensimmäisen työpaikan perässä.
- **Poismuuttajan profiilia on tärkeä laajentaa myös Lapista nuorten ikäryhmässä koulutuksen perässä muuttaneisiin, jotka eivät palaa Lappiin.** Merkittävä osa Lapista koulutuksen perässä poismuuttaneista joko jää asumaan koulutuspaikkakunnalle, tai jatkokuuttaa koulutuspaikkakunnalta etenkin Helsingin tai Tampereen seudulle. Poismuutto näyttäytyy prosessina, jossa ensin muutetaan koulutuksen perässä, mutta koulutuksesta valmistumisen jälkeen asetetaan koulutuspaikkakunnalle tai jatkokuutetaan suurelle kaupunkiseudulle.
- **Pienemmissä muuttajien ryhmässä muuttajien profiilit ovat moninaisemmat ja muuttojen syyt vielä moninaisemmat.** Yli 45-vuotiaiden poismuutot käsittävät vain 25 prosenttia muutoista, kun taas yli 65-vuotiaiden muutot käsittävät vain muutamia prosentteja. Lisäksi iäkkäämmissä ikäryhmissä lähtömuutot painottuvat vahvasti Lapin sisäisiin muuttoihin, muuhun maahan muutetaan lähinnä Oulun seudulle sekä hajanaisesti muuhun maahan. **Yli 45-vuotiaiden ikäryhmässä lähtömuuttajat ovat pääosin työllisiä, mutta myös eläkkeellä olevien osuus korostuu.** Suurin osa suurituloisten muutoista painottuu myös tähän muuttajien ryhmään. Tilastollisesta näkökulmasta tässä muuttajien ryhmässä korostuvat työn perässä tehdyt muutot, mutta todellisuudessa syyt ovat oletettavasti moninaisemmat.

Poismuuttojen syyt tilastoanalyysin ja muuttoliiketutkimuksen perusteella

- **Tilastodataan perustuvassa analyysissä korostuvat muuttojen taustasyinä ”kovat” tekijät, joita voidaan mitata ja tilastoida.** Vaikka tämä ei muodosta kattavaa kokonaiskuvaa muuttojen syistä, voidaan tilastodataa sekä muuttoliikettä käsittelevää tutkimusta yhdistelemällä muodostaa Lapin poismuuttojen taustalla vaikuttavista tekijöistä, joita voidaan täydentää yksilötasolla kerätyllä laadullisella tiedolla.
- **Nuorten ryhmässä ehkä keskeisin poismuuttoja selittävä tekijä on koulutuksen perässä tehdyt muutot.** Näihin muuttoihin on haastava vaikuttaa etenkin pienissä kunnissa, joissa on rajallinen koulutustarjonta, eikä välttämättä ole edes mielekästä edes vaikuttaa näihin. Lapin nuoret muuttavat koulutuksen perässä pääasiassa Lapin sisällä tai Ouluun; käytännössä opiskeluiden perässä tehtävät muutot kohdistuvat siis lähialueelle. Muissa ryhmissä muuttoja selittävät etenkin muutot lapsuuden kodista, joka suuntaa muuttoja alueille, joissa on tarjolla saavutettavaa asumista tai matalan koulutustason työpaikkoja. **Osa nuorten muista muutoista selittänee myös halu vaihtaa asumisympäristöä,** esimerkiksi Itä-Suomea tarkastelleessa tutkimuksessa merkittävä osa nuorista halusi muuttaa kaupunkimaiseen ympäristöön; yleensä läheiseen suureen kaupunkiin (esim. Oulu Lapin tapauksessa) (Penttinen, 2016).

Poismuuttojen syyt tilastoanalyysin ja muuttoliiketutkimuksen perusteella

- Poismuuttojen vaikutuksen kannalta keskeisempää on, mihin lappilaiset tai Lapista muuttaneet sijoittuvat pysyvämpiä asuinpaikkavalintoja tehdessä. Pysyvämmät asuinpaikkavalinnat tehdään pääosin opiskeluiden jälkeen, jolloin muuttoa ohjaavat etenkin työllistymismahdollisuudet, yhdistettynä muuttajien omiin ympäristöön, asumiseen sekä palveluihin liittyviin preferensseihin. **Lapin poismuuttojen merkittävin vaikutus sekä kyky vaikuttaa poismuuttoihin syntyy tässä kohtaa; ei nuorten muuttojen kohdalla.**
- Suhteellisen vähäinen paluumuutto kertoo Lapin haasteista vastata pysyviä asuinpaikkavalintoja tekevien preferensseihin sekä tarpeisiin. Tilastojen pohjalta ei selviä, mitkä keskeisimmät haasteet ovat, mutta aiemman tutkimuksen perusteella voidaan etsiä selittäviä tekijöitä. **Vastavalmistuneiden ryhmässä muuttoalttius on erittäin korkea, ja muuttoa ohjaa etenkin työllistymismahdollisuudet (Haapanen & Tervo 2012).** Vastavalmistuneet ovat pääosin suhteellisen alttiita tekemään paluumuuttoa, mutta etenkin työllistymisen täytyisi onnistua koulutusalaan vastaavalle alalle. Lisäksi on tärkeä huomioida, että **muuttopäätöksiä ei tehdä yksilötasolla, vaan asutokuntatasolla** (Mincer 1978, Nivalainen 2010) Käytännössä esimerkiksi omalle alalle työllistyminen täytyy onnistua asutokunnan kaikille aikuisille. Tämä ohjaa yliopistosta valmistuvia muuttamaan etenkin pääkaupunkiseudulle; pienemmillä työmarkkinoilla on vähemmän mahdollisuuksia työllistyä alaan vastaavaan työpaikkaan. Myös muut tekijät ja preferenssit ohjaavat muuttoa, mutta toimeentulon edellytysten täytyy toteutua nämä tekijät huomioiden. Muita muuttoa ohjaavia tekijöitä ovat esimerkiksi asumisen laatu (ja hinta), ympäristö ja palvelut, koettu ilmapiiri ja mahdollisuus viettää arvojensa mukaista elämää.

Poismuuttojen syyt tilastoanalyysin ja muuttoliiketutkimuksen perusteella

- **lääkkäämmissä ikäryhmissä poismuutot, mutta myös paluumuutot vähenevät voimakkaasti.** Omistusasunto, perhe, sosiaaliset suhteet ja työpaikka ovat kaikki tekijöitä, jotka sitovat asuinalueelle. lääkkäämmissä työikäisten ryhmässä muuttoa ohjaavat yhä työllistyminen, mutta jo eläköityneissä ikäryhmissä pois- ja tulomuuttoja ohjaavat vahvasti muut tekijät. Paluumuutot olivat kuitenkin suhteellisen vähäisiä 2010-luvulla Lappiin yli 65-vuotiaiden ikäryhmissä, joka on linjassa aihetta käsittelevän tutkimuksen kanssa; vaikka paluumuuttohaluja on useilla työelämästä poistuneilla, nämä muutot realisoituvat harvoin (Jauhaisen ja T'lam:n 2008), pitkälti elinpiirin siirtymän takia.

2. Muuttajien kyselytutkimuksen tulokset

LAPIN POISMUUTTOJEN SYYT
-HANKKEEN KYSELYN TULOKSET

TOUKOKUU 2021

ALUEKEHITTÄMISEN KONSULTTITOIMISTO MDI

LAPLAND
Above Ordinary

Sisältö

1. Kyselyn ja vastaajien taustatiedot
2. Syyt Lapista poismuuttoon
3. Muutto takaisin Lappiin
4. Mielikuvat Lapista

1. Kyselyn ja vastaajien taustatiedot

Kyselyn tausta

Kysely tehtiin osana Lapin poismuuton syyt -selvitystä. Selvityksen tilaaja on Lapin liitto ja toteuttaja Aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI. Kysely suunnattiin erityisesti Lapista pois muuttaneille, mutta myös Lapissa asuville, Lapista poismuuttoa harkitseville sekä Lappiin muuttoa harkitseville oli omat kyselypolut. Kyselyn tarkoituksena on ymmärtää tarkemmin, mistä kaikista syistä Lapista muutetaan muualle, jotta syitä voitaisiin korjata.

Kysely toteutettiin sähköisesti ja se oli auki 3.5.–16.5.2021 välisen ajan. Kyselyä jaettiin Lapin liiton ja Aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI:n some-kanavissa sekä yliopistojen osakuntien sähköpostilistoilla. Yhteensä loppuun vastattuja kyselyitä saatiin 346, joista 234 vastaajaa oli muuttanut pois Lapista.

Vastaajien taustatiedot

Sukupuoli

Naisia 70 %

Miehiä 28 %

Muu 0 %

Ei halua vastata 2 %

Ikäluokka

Alle 20-vuotiaita 1 %

20-24-vuotiaita 4 %

25-35-vuotiaita 25 %

35-44-vuotiaita 25 %

45-54-vuotiaita 23 %

55-64-vuotiaita 15 %

Yli 64-vuotiaita 6 %

Ei halua vastata 1 %

Korkein koulutusaste

Peruskoulu 2 %

Toinen aste 30 %

Korkeakoulutus 67 %

Jokin muu 2 %

Pääasiallinen toimenkuva

Ansiotyössä 71 %

Eläkeläinen 9 %

Opiskelija 9 %

Yrittäjä 4 %

Työtön 2 %

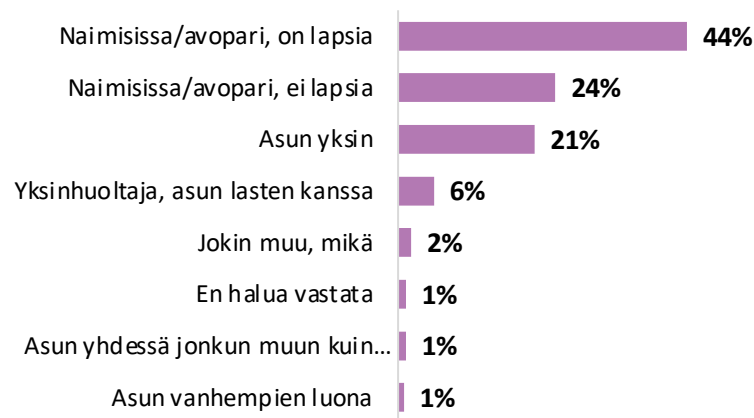
Vanhempainvapaa 2 %

Jokin muu 1 %

Ei halua vastata 2 %

Mikä kuvaa parhaiten elämäntilannettasi?

N = 345

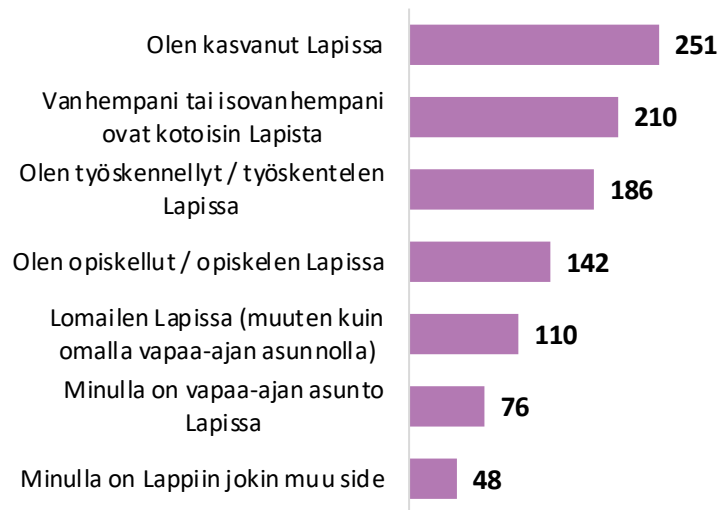
Vastaajien taustatiedot

Vastaajista suurin osa on naisia. Ikäluokittain tarkasteltuna eniten vastaajia on 25–44-vuotiaissa ja hieman yli puolet vastaajista kuuluvatkin tähän luokkaan. Vastaajista selvästi suurimmalla osalla on korkeakoulututkinto. Vastaajista vajaa puolet on naimisissa ja heillä on lapsia. Lapsettomia pariskuntia on neljännesosa vastaajista ja yksin asuvia on viidennes vastaajista.

Selvästi suurin osa vastaajista on ansiotyössä. Eläkeläisiä ja opiskelijoita on kumpiakin 9 prosenttia vastaajista.

Ansiotyössä olevilta kysyttiin toimialaa, jolla he työskentelevät. Vastaajista suurin osa (viidennes) on vastannut ”jokin muu”, kuin annettu vaihtoehto. Annetuista vaihtoehdoista useimmiten vastaajat työskentelevät hallinto- ja tukipalvelutoiminnan parissa (16 %), ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan parissa (16 %) sekä terveys- ja sosiaalipalvelualalla (15 %).

Suhteesi Lappiin (voit valita useamman vaihtoehdon)? N = 1023

Vastaajien taustatiedot

Kyselyllä tavoiteltiin erityisesti vastaajia, jotka ovat muuttaneet pois Lapista. Tavoitteen mukaisesti 68 % vastaajista (234 vastaajaa) olikin muuttanut Lapista pois.

Lapissa asuvista vastaajista suurin asuu:

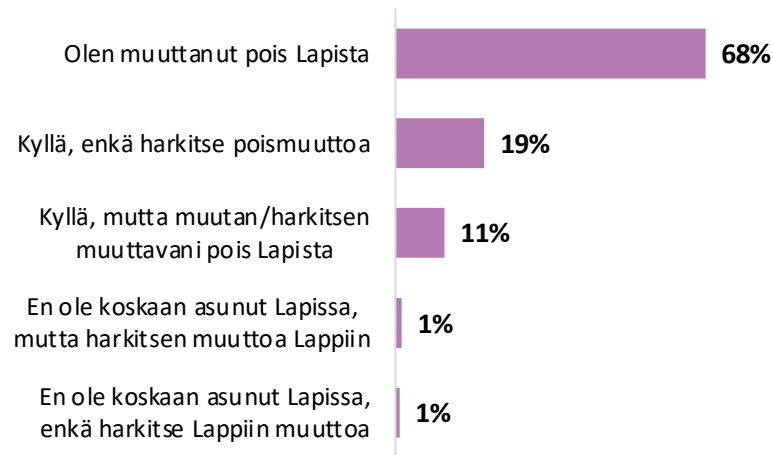
- 1) Rovaniemellä (30 %),
- 2) Ylitorniossa (15 %),
- 3) Sodankylässä (13 %)
- 4) Kemijärvellä (6 %) sekä
- 5) Muoniossa ja Utsjoella (5 %).

Lapista poismuuttaneet asuivat ennen muuttoa useimmiten:

- 1) Sodankylässä (30 %),
- 2) Rovaniemellä (28 %),
- 3) Ylitorniossa (9 %),
- 4) Torniossa (6 %) sekä
- 5) Kittilässä (3 %).

Asutko tällä hetkellä Lapissa?

N = 346

2. Syyt Lapista poismuuttoon

Elämäntilanne

Kaikkein merkittävimmät elämäntilanteeseen liittyvät poismuuttoon vaikuttavat tekijät ovat **Lapin rajalliset urakehityksen mahdollisuudet, työpaikan saanti muualta, muutoksen kaipuu sekä opiskelupaikan saanti muualta.**

Sukupuolen mukaan tarkasteltuna naisten ja miesten välillä on pääasiassa vain vähän eroa. Miehet ovat kuitenkin vastanneet selvästi useammin poismuuton syyksi **työpaikan saannin muualta** (52 % vastaajista), kun naiset (36 % vastaajista). Miesten vastauksissa poismuuton syy oli myös useammin urakehityksen kokeminen paremmaksi muualla (54 % vastaajista) kuin naisten vastauksissa (44 % vastaajista).

Yhtenä selvänä erona miesten ja naisten vastauksissa on myös se, että naisista 12 % on maininnut yhdeksi muuttoon vaikuttavaksi tekijäksi sen, että **tukiverkko on muualla**, kun miehistä ainoastaan 3 % on maininnut tämän merkittäväksi poismuuton tekijäksi.

Kaikki vastaajat: Valitse 1-5 tärkeintä elämäntilanteeseen liittyvää tekijää, jotka vaikuttivat siihen, että muutit pois Lapista tai harkitset muuttoa pois Lapista N=686

Elämäntilanne

Ikäluokittain tarkasteltuna erot vastauksissa ovat pieniä. Niin alle 35-vuotiailla, 35–54-vuotiailla sekä yli 54-vuotiailla kolme eniten mainittua vastausta olivat **Lapin urakehityksen rajallisuudet, työpaikan saanti muualta** sekä **muutoksen halu elämään**.

Yli 54-vuotiailla vastaajilla neljänneksi useimmiten mainittu tekijä oli kuitenkin **työttömäksi jääminen** (19 % vastasi tämän), kun nuoremmilla ikäluokilla tämä ei ollut niin merkittävä tekijä.

Alle 35-vuotiailla vastaajilla **tukiverkon sijainti muualla** oli myös mainittu useammin (16 % vastaajista), kuin vanhemmissa ikäluokissa. **Puolison työpaikan saanti muualta** taas mainittiin useammin 35–54-vuotiaiden (17 % vastaajista) ja yli 54-vuotiaiden ikäluokassa (17 % vastaajista), kuin alle 35-vuotiaiden ikäluokassa (9 % vastaajista).

Alle 35-vuotiaat: Valitse 1-5 tärkeintä elämäntilanteeseen liittyvää tekijää, jotka vaikuttivat siihen, että muutit pois Lapista tai harkitset muuttoa pois Lapista, N=245

Elämäntilanne

Poismuuttoon vaikuttavat elämäntilanteeseen liittyvät tekijät ovat samansuuntaisia niin lapsellisten pariskuntien, lapsettomien pariskuntien kuin myös yksin asuvien keskuudessa. Kaikissa näissä luokissa kolme tärkeintä poismuuttoon vaikuttavaa tekijää ovat **työpaikan saanti muualta, urakehityksen haasteet** sekä **muutoksen kaipuu**.

Eroa kuitenkin on siinä, että **urakehityksen rajalliset mahdollisuudet Lapissa** ovat hieman useammin mainittu merkittäväksi poismuuton tekijäksi lapsettomille (58 % vastaajista), kuin lapsellisille (43 % vastaajista) tai yksin asuville (40 %). **Puolison työpaikan saanti muualta** korostuu myös selvästi enemmän lapsellisten vastauksissa (23 %) kuin yksin asuvien (6 %) tai lapsettomien (11 %) vastauksissa. **Työttömäksi jääminen** vaikutti useammin poismuuttoon yksin asuvilla (11 %) ja lapsettomilla pariskunnilla (15 %) kuin lapsellisilla pariskunnilla (3 %).

Pariskunta, on lapsia: Valitse 1-5 tärkeintä elämäntilanteeseen liittyvää tekijää, jotka vaikuttivat siihen, että muutit pois Lapista tai harkitset muuttoa pois Lapista, N=111

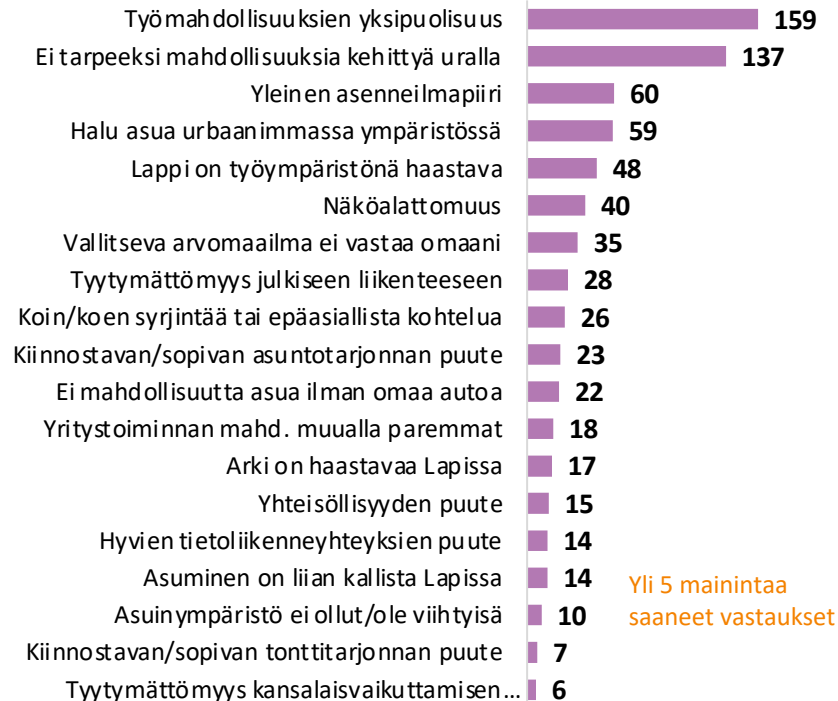

Yleiset tekijät

Selvästi tärkeimmät poismuuttoon vaikuttavat yleiset tekijät olivat **työmahdollisuuksien yksipuolisuus Lapissa** sekä **kokemus siitä, että Lapissa ei ole tarpeeksi mahdollisuuksia kehittyä uralla**. Urakehitykseen ja työmahdollisuuksiin liittyvät tekijät nousivat vahvimmin esille myös elämäntilanteeseen liittyvien tekijöiden kohdalla. Usein poismuuttoon vaikuttaneita tekijöitä olivat myös **Lapin yleinen asenneilmapiiri** sekä **halu asua urbaanimmassa ympäristössä**.

Sukupuolittain tarkasteltuna sekä miesten että naisten vastaukset ovat saman suuntaisia keskenään. Eroa on kuitenkin siinä, että naiset ovat maininneet **yleisen asenneilmapiirin** kolmanneksi useimmiten (25 % naisista maininnut tämän), kun miesten vastauksissa asenneilmapiiri on kuudenneksi useimmiten mainittu tekijä (14 % miehistä maininnut). Miehistä 11 % on maininnut yhdeksi merkittäväksi syyksi **hyvien tietoliikenneyhteyksien puutteen**, kun naisista tämän on maininnut vain 3 %.

Kaikki vastaajat: Valitse 1-5 tärkeintä yleisiin tekijöihin liittyvää asiaa, jotka vaikuttivat siihen, että muutit pois Lapista / olet harkinnut muuttavasi pois Lapista (mainintojen lkm) N=738

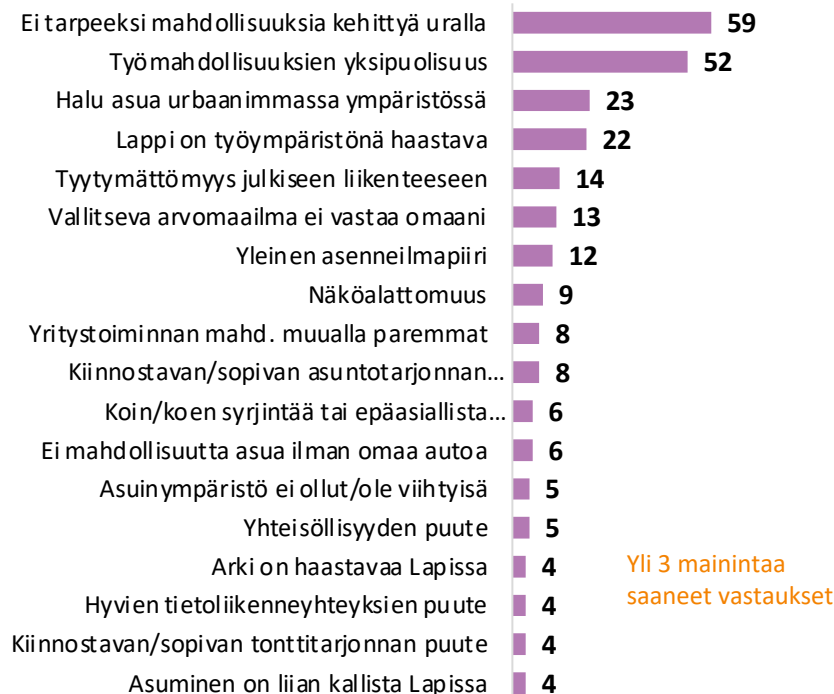

Yleiset tekijät

Ikäluokittain tarkasteltuna alle 35-vuotiaiden, 35–54-vuotiaiden sekä yli 54-vuotiaiden kaksi useimmiten mainittua poismuuton syytä ovat **työmahdollisuuksien yksipuolisuus** sekä **heikot mahdollisuudet urakehitykselle**. Suurin ero ikäluokittaisella tarkastelulla on siinä, että alle 35-vuotiaat vastasivat selvästi useammin poismuuton syyksi **urakehityksen haasteet Lapissa** vanhempiin ikäluokkiin verrattuna.

Eroa ikäluokittaisessa tarkastelussa on myös siinä, että **yleinen asenneilmapiiri** on vaikuttanut useammin 35–54-vuotiaiden vastaajien (26 % vastaajista) sekä yli 54-vuotiaiden vastaajien (28 % vastaajista) poismuuttoon kuin alle 35-vuotiaiden vastaajien (13 % vastaajista) poismuuttoon. Alle 35-vuotiaat vastasivat poismuuton syyksi useammin **Lapin olevan työympäristönä haastava** kuin vanhemmat ikäluokat. Lisäksi alle 35-vuotiaat (16 %) ovat vastanneet poismuuton syyksi useammin **tyytymättömyyden julkiseen liikenteeseen**, kuin 35–54-vuotiaat (9 %) tai yli 54-vuotiaat (6 %).

Alle 35-vuotiaat: Valitse 1-5 tärkeintä yleisiin tekijöihin liittyvää asiaa, jotka vaikuttivat siihen, että muutit pois Lapista / olet harkinnut muuttavasi pois Lapista (mainintojen lkm) N=258

Yleiset tekijät

Poismuuttoon vaikuttavat yleiset tekijät ovat samansuuntaisia niin lapsellisten pariskuntien, lapsettomien pariskuntien kuin myös yksin asuvien keskuudessa.

Eroa on kuitenkin siinä, että yksin asuvilla ja lapsettomilla pariskunnilla **urakehityksen haastavuus Lapissa ja Lapin kokeminen haastavaksi työympäristöksi** vaikutti useammin poismuuttoon, kuin lapsellisilla pariskunnilla.

Eroa oli myös siinä, että lapsettomat pariskunnat vastasivat useammin poismuuton syyksi **halun asua urbaanimmassa ympäristössä** (28 % vastaajista), verrattuna lapsellisiin pariskuntiin (19 % vastaajista) tai yksin asuviin (19 % vastaajista).

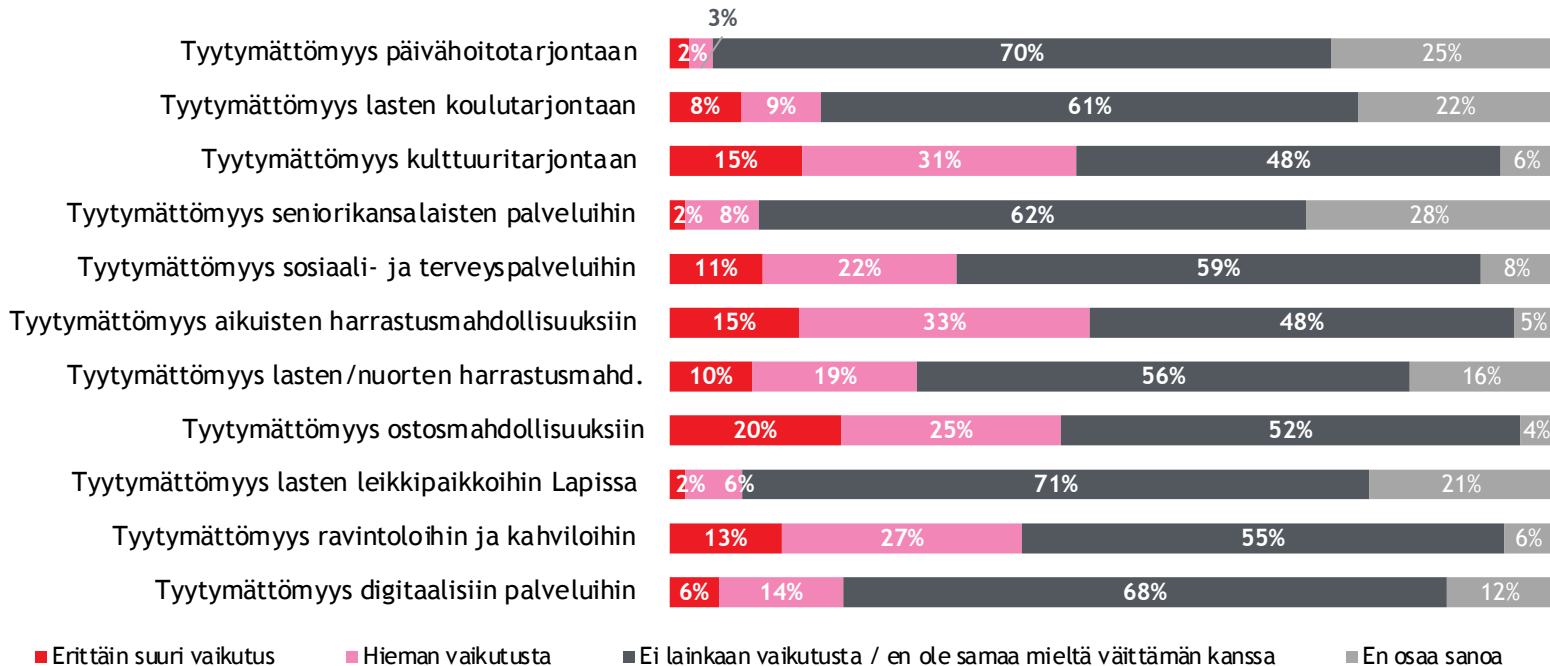
Pariskunta, on lapsia: Valitse 1-5 tärkeintä yleisiin tekijöihin liittyvää asiaa, jotka vaikuttivat siihen, että muutit pois Lapista / olet harkinnut muuttavasi pois Lapista (mainintojen lkm) N=299

Yli 3 mainintaa saaneet vastaukset

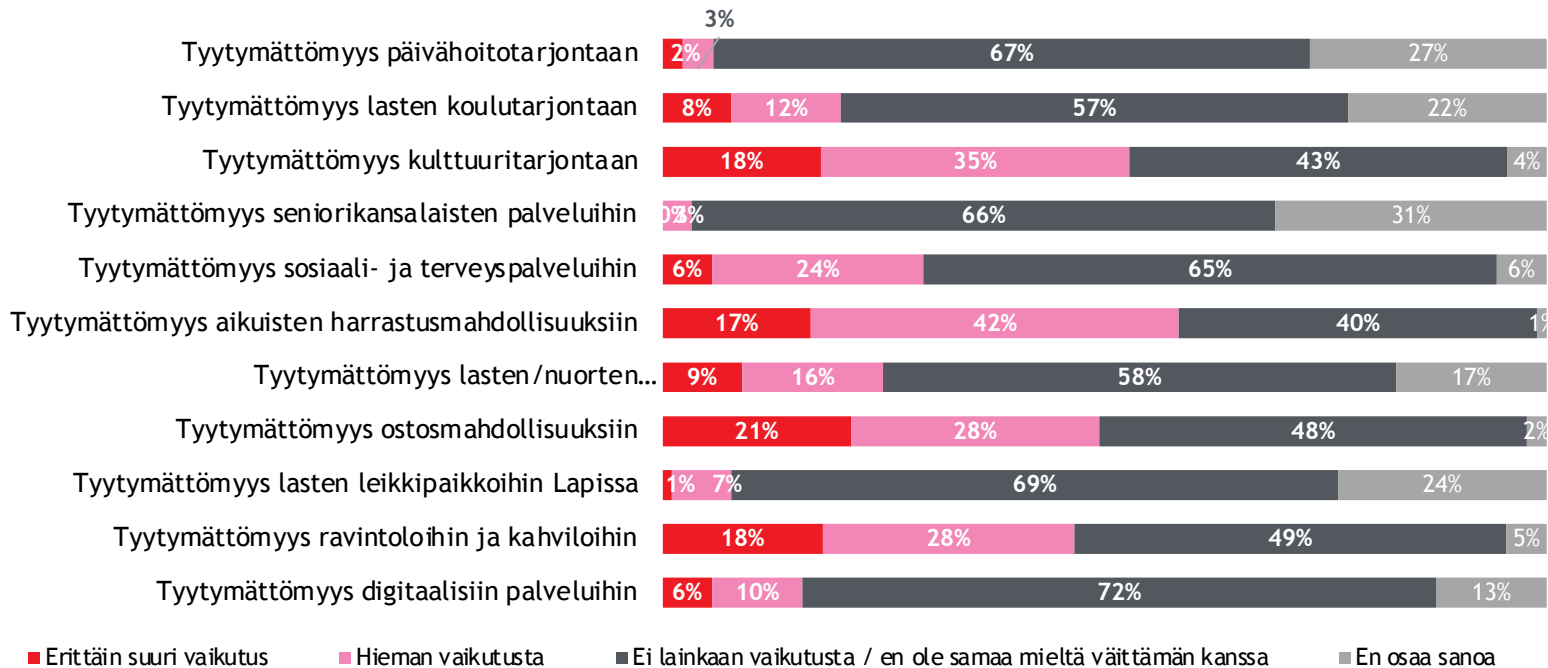
Palvelut

Kaikki vastaajat: Arvioi, kuinka paljon seuraavat palveluihin liittyvät tekijät vaikuttivat siihen, että muutit pois Lapista tai olet harkinnut muuttavasi pois Lapista? N=262-267

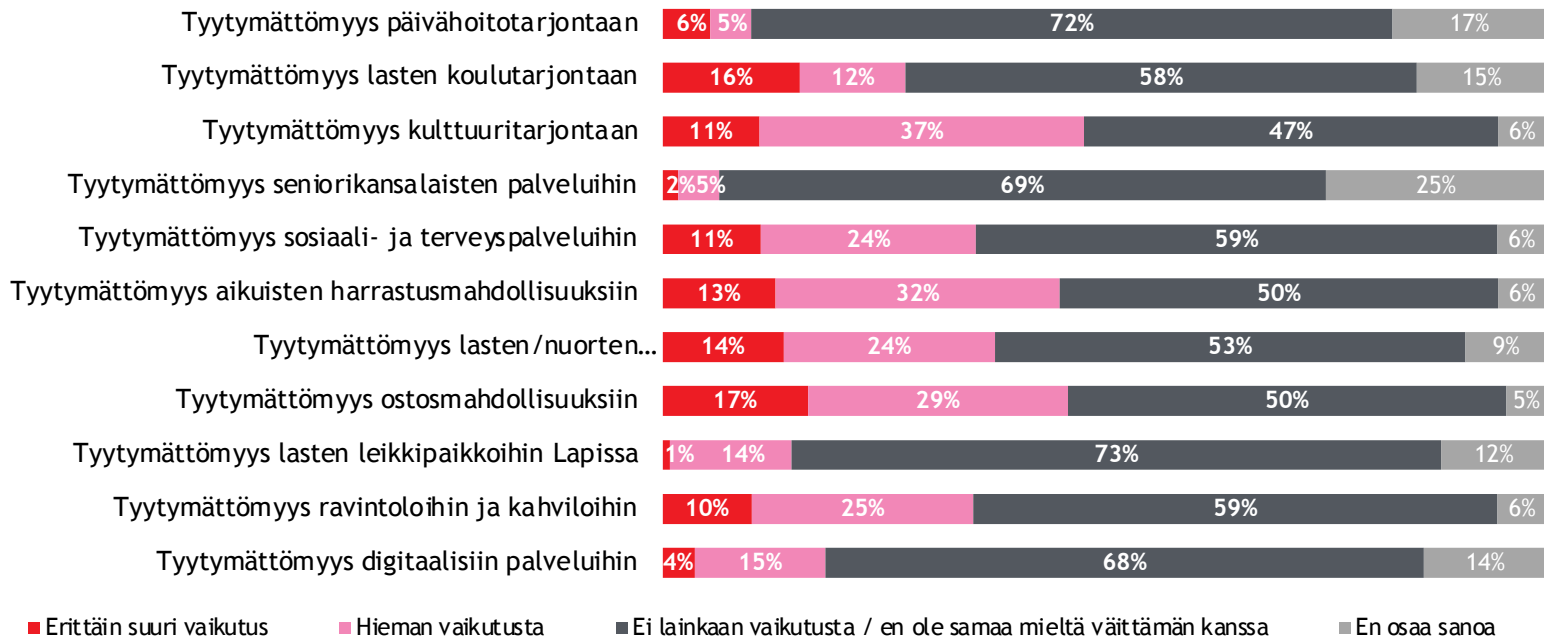
Palvelut

Alle 35-vuotiaat: Arvioi, kuinka paljon seuraavat palveluihin liittyvät tekijät vaikuttivat siihen, että muutit pois Lapista tai olet harkinnut muuttavasi pois Lapista? N=86-89

Palvelut

Pariskunta, on lapsia: Arvioi, kuinka paljon seuraavat palveluihin liittyvät tekijät vaikuttivat siihen, että muutit pois Lapista tai olet harkinnut muuttavasi pois Lapista? N=107-109

Palvelut

Kun tarkastellaan kaikkien poismuuttaneiden ja muuttoa harkitsevien vastauksia, nousee palveluista suurimmiksi poismuuttoon vaikuttaviksi tekijöiksi tyytymättömyys aikuisten harrastus- ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin, ostosmahdollisuuksiin, kulttuuritarjontaan sekä ravintola- ja kahvilatarjontaan.

Alle 35-vuotiaiden ryhmässä vastaukset ovat samansuuntaisia, ja samat tekijät nousevat tärkeimmiksi poismuuttoon vaikuttaviksi tekijöiksi palveluiden kategoriassa.

Kun tarkastellaan palveluihin liittyviä poismuuton syitä lapsellisten pariskuntien ryhmässä, nousevat samat tekijät tärkeimmiksi poismuuttoon vaikuttaviksi tekijöiksi. Tyytymättömyys päivähoitotarjontaan, lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksiin sekä lasten leikkipaikkoihin nousi kuitenkin useammin esille vastauksissa.

Poismuuton syyt, avovastaukset

Avovastausten tulokset tukevat valintakysymysten tuloksia. Selvästi useimmiten mainittiin työn perässä muuttaminen. Lapissa ei nähty työmahdollisuuksia tai urakehityksen mahdollisuuksia vastaajan alalla. Useammassa vastauksessa mainittiin, että työnhaussa suositaan sisäpiiriä ja paikkakuntalaisia, jolloin muualta muuttaneiden työnsaanti koettiin lähes mahdottomaksi. Myös puoluekannan vaikutus mainittiin vakituisen työpaikan saamisessa. Matalat palkat suhteessa työn määrään, päällekkäiset roolit työtehtävissä sekä arvostuksen puute työelämässä saivat mainintoja.

Opiskeluiden perässä muuttaminen toistui avovastauksissa. Lapissa ei ole halutun alan opiskelupaikkaa, mikä pakottaa muuttamaan pois. Opiskeluaikana elämä on rakennettu toiselle paikkakunnalle ja jäädään sille tielle. Osa opiskeluiden perässä muuttaneista oli ajatellut muuttavansa opintojen jälkeen takaisin Lappiin, mutta Lapista ei löytynyt töitä. Myös puolison perässä muutetaan.

Yleinen asenneilmapiiri ja pienet piirit nostettiin myös esille. Osa vastaajista koki, että nuoria aikuisia ei kohdella tasa-arvoisesti ja kunnioittavasti. Lapin koettiin ahdasmielisenä olevan useita vuosikymmeniä jäljessä etelän asenneilmapiiristä. Seksuaalivähemmistöön kuuluvat mainitsivat kokeneensa syrjintää. Koettiin, että isommassa, väestörakenteeltaan nuoremmassa kaupungissa on suvaitsevampaa ja mahdollisuus elää ekologisesti ja epätavallisesti.

Myös tyytymättömyys alueen tarjoamiin palveluihin ja julkiseen liikenteeseen sekä Lapin ilmasto nostettiin esille. Talvet koettiin liian pitkiksi ja kesät liian lyhyiksi.

2. SYYT LAPISTA POISMUUTTOON

”Ensimmäinen ja tärkein: henkinen nurjamielisyys. Lappi on henkisesti vuosikymmeniä eteläisimpiä alueita jäljessä: ihmisillä on kumman negatiivinen asenne ihan kaikkeen, ketään ei kannusteta ja tueta, alueiden 'kehittäminen' on kovin vanhakantaista luonnon riistokäyttöä ja huonosta hallinnosta & kuntakorruptiosta on tehty usinormi.”

”Olen asunut useammassa ei kylässä/kunnassa ja monesti paikallisten asenne tuntemattomia kohtaan on kamala, odotetaan toisesta pahinta eikä naapuriin tutustuminen kiinnostaa. Ei mitään kohtaamispaikkoja aikuisten kesken, epäluulo kukoistaa. Paljon rasistista ilmapiiriä ja monet hyväksyy vallitsevan rasismin. Tulee paha olo.”

”Kuulun seksuaalivähemmistöön, ja tämän vuoksi pienellä paikkakunnalla asuminen kävi tukalaksi. Asenneilmapiiri on nihkeä kaikkea erilaista kohtaan. Pienellä paikkakunnalla ei ilmeisesti ole muuta tekemistä kuin vatvoa muiden ihmisten asioita. Tuntui pahalta, että pelkkä olemassaoloni voi ottaa joidenkin aivokoteloon niin pahasti.”

”Alani kannalta muutto Helsinkiin oli välttämätön, sillä halusin edetä urallani. Lapissa se ei olisi onnistunut niissä määrin kuin nyt etelään muuton jälkeen. Alunperin olin muuttoa kohtaan vastahakoinen sillä kotini on aina ollut Lapissa ja sopeutuminen etelän hektisyyteen tuntui vieraalta. Pari vuotta Helsingissä asuneena sopeuduin kuitenkin melko nopeasti uuteen elämään.”

”Etätyö asiantuntijatehtävissä ei ole vielä niin hyvin järjestettävissä, että Lapin työpaikat voisivat kilpailla etelän uramahdollisuuksien kanssa. Tärkein tekijä oli seuraavien työmahdollisuuksien monipuolisuus etelässä tai ulkomailla. Lisäksi oma ja avopuolison lähisuku etelässä.”

”Ei minkäänlaista tukea työnvälityksestä, päin vastoin sanottiin, sie voit muuttaa kun ei ole lapsia. Yleisesti työnvälitys ei auttanut, ei paikallinen ainakaan. Kun sain puhua Tornio osastolla olevan työnvälittäjän kanssa tunsin saavani apua.”

”Ammatillisesti erittäin pätevä puoliso ei saanut edes kutsua työhaastatteluun hakiessaan kuntasektorilla avoinna olleita työtehtäviä. Isommassa kaupungissa hänet valittiin kivuttomasti ja viipymättä vaativampaan tehtävään. Kokemus oli se, että rekrytointi ei ollut avoin ja todellinen, vaan näennäinen.”

”Kittilän asenneilmapiiri on osin kovin kielteinen muualta tuleville, josta omaa surullista kieltään kertovat esim. entisen kunnanjohtajan samaa yleinen kohtelu ja (joidenkin) paikallisten oman lähipiirin eduntavoittelu. Tämä ei toki ollut ainoa syy poismuuttamiselle, mutta voi hyvinkin olla este palaamiselle. Tuntuu, että ilmapiiri on ahdas ja ihminen, joka näkee myös muita näkökulmia, ei välttämättä ole mielipiteineen tervetullut.”

3. Muutto takaisin Lappiin

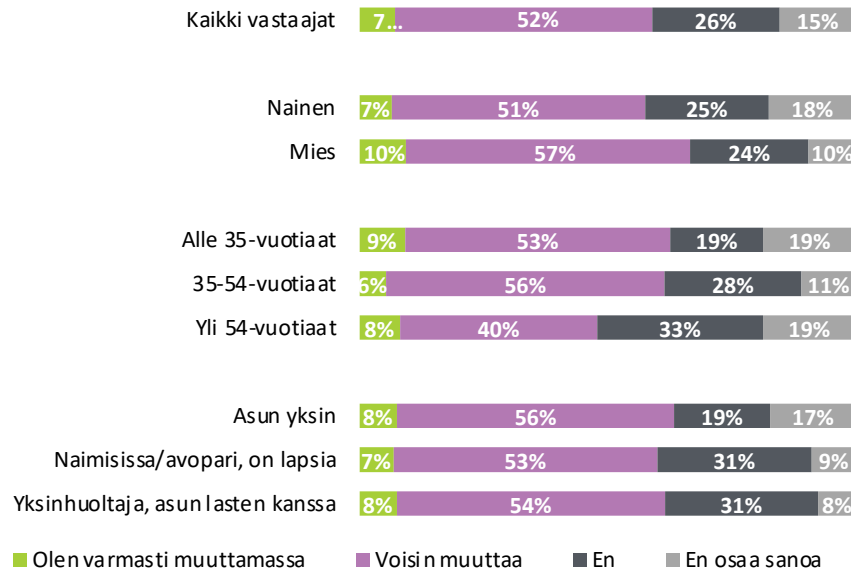
27.5.2021

Takaisin muutto

Lapista poismuuttaneilta vastaajilta kysyttiin, voisivatko he kuvitella muuttavansa takaisin Lappiin. Kaikista poismuuttaneista vastaajista **17 oli varmasti muuttamassa Lappiin**. Yhteensä 121, eli **hieman yli puolet vastaajista, vastasi voivansa muuttaa Lappiin**. Yhteensä 60 vastaajaa, eli hieman yli neljännes, ei ollut valmis muuttamaan takaisin.

Eri ryhmittäin tarkasteltuna ei noussut esille huomattavia eroja muuttohalukkuudessa. Varttuneemmat sekä pariskunnat olivat kuitenkin useammin kielteisiä takaisin muuton osalta muihin ryhmiin verrattuna.

Voisitko muuttaa takaisin Lappiin?

Mikä saa muuttamaan takaisin?

Varmasti takaisin muuttavilta vastaajilta kysyttiin, mitkä syyt saavat heidät muuttamaan takaisin Lappiin.

Selvästi yleisin vastaus oli, että Lappi on kotiseutua ja juuret ovat Lapissa. Myös luonto, rauha ja turvallisuus nostettiin esille. Yhdessä vastauksessa mainittiin, että etätöiden tekeminen Lapissa on jatkossa mahdollista.

”Koti on vain siellä. Taivas on oikean värinen, puut kasvavat sopivan korkuisiksi.”

”Lappi on koti. Ilmapiiri ja ihmiset, sekä rauhallinen tapa elää. Eteläsuomalaisten jatkuva kiire ja kalenteri kädessä eläminen on epämukavaa.”

”Minulla on tontti, jonne aion rakentaa oman kodin, kunhan avopuolisoni lapset lentävät pesästä. Haluan asua lähellä vanhempiani ja Sodankylä vain on sydämessä.”

”Kotoisuus, turvallisuus, luonto, kasvumahdollisuudet”

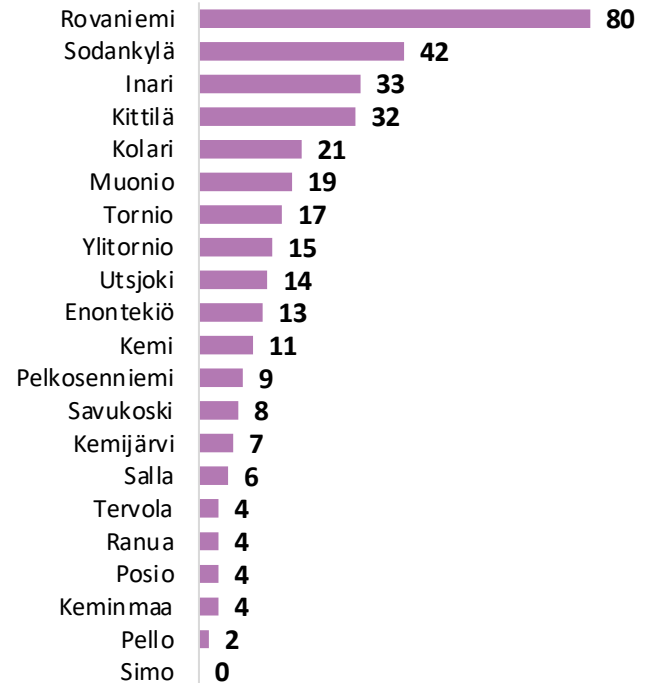
”Saan tehdä etätöitä jatkossa Rovaniemellä”

Mihin kuntaan?

Varmasti takaisin muuttajilta sekä muuttoa harkinneilta kysyttiin, mihin kuntaan tai kuntiin he ovat harkinneet muuttavansa Lapissa.

Selvästi useimmiten harkittu kunta on **Rovaniemi** ja tämän jälkeen **Sodankylä**, **Inari** ja **Kittilä**.

Mihin kuntaan olet harkinnut muuttavasi Lapissa? Voit valita useamman vaihtoehdon. N=345

Mitä Lapissa tulisi olla?

Paremmat etätömahdollisuudet ja edullisempi junayhteys etelään.

Vastaajilta, jotka vastasivat voivansa muuttaa takaisin Lappiin tai eivät osanneet sanoa voisivatko muuttaa, kysyttiin mitä Lapissa tulisi olla, jotta he muuttaisivat takaisin.

Asenneympäristön radikaali muuttuminen positiiviseksi ja sallivaksi. Ihmisille taataan aidosti mahdollisuus elää ympäristöä kunnioittavasti. Kuntiin palkattaisiin ammattilaisia ja kuntakorruptio kitkettäisiin. Lappia ei rakennettaisi piloille.

Halvempia asuntoja. Ylipäättään asuntoja tarjolla

Selvästi suurin osa mainitsi, että Lapissa tulisi olla mielekäs, koulutusta vastaava työpaikka sekä itselle ja/tai puolisolalle, jotta muutto voisi olla mahdollista. Osa vastaajista nosti esille, että jos etätötyt olisivat mahdollisia, voisivat he muuttaa takaisin. Usein mainittuja asioita olivat myös erilaiset palvelut, parempi julkinen liikenne ja edullinen lentoliikenne erityisesti etelään. Useammassa vastauksessa nostettiin esille myös yleisesti paremmat etätöyön mahdollisuudet sekä paremmat tietoliikenneyhteydet.

Lapissa pitäisi olla enemmän tapahtumia, workshoppeja, talkoo- ja yhteisöhenkeä, kaikki elää omaa elämää piittaamatta muista.

Minulle ja miehelleni sopivaa työtä. Muuttaisimme heti.

Samanhenkisiä ihmisiä, avoin ilmapiiri missä myös ulkomaalainen puolisoni löytäisi paikkansa. Mielekäs työ ilman ahdistavia, konservatiivisia työkavereita, jotka eivät hyväksy esimerkiksi vihreää puoluetta.

Nettiyhteydet ratkaisevat paljon, koska esim. ilman erikoiskauppoja pärjää jos tilaaminen onnistuu.

Toisaalta kaivattiin myös asenneympäristön muutosta ja suvaitsevaisempaa ilmapiiriä sekä yhteisöä, johon pääsisi mukaan. Lisäksi useassa vastauksessa nostettiin esille, että Lapista tulisi löytyä sopiva ja edullinen asunto. Myös parempi terveydenhuolto sekä julkinen liikenne terveyskeskukseen mainittiin useammassa vastauksessa. Osa vastaajista myös mainitsi, että mikään ei voisi vaikuttaa siihen, että he muuttaisivat takaisin Lappiin.

Parempi koulutustarjonta sekä laadukkaampaa opetusta tulevaisuuden lapsieni koulutusta ajatellen. Parempi julkinen liikenne (junayhteydet Pohjois-Lappiin). Terveyspalvelujen alasajo on loputtava ja parannettava lappilaisten mahdollisuutta päästä nopeammin sairaalahoitoon sekä hammaslääkäriin (myös akuuttipalvelut!!).

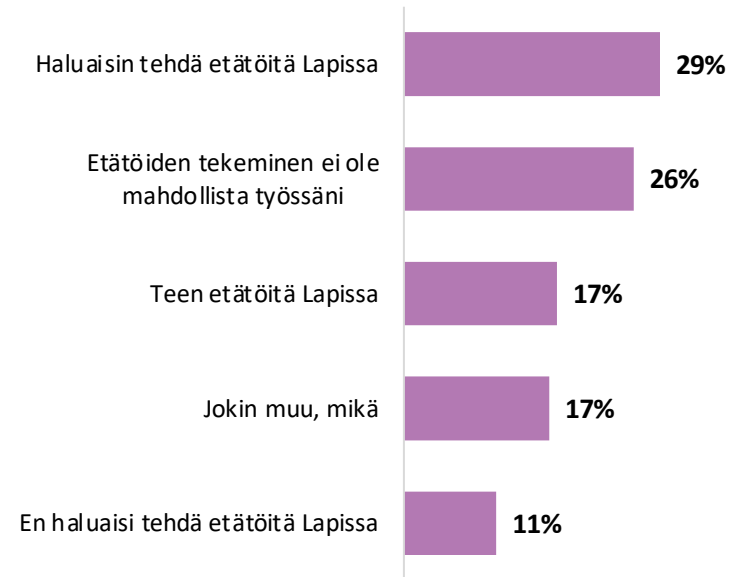
Oman alan töitä. Muita esteitä en juurikaan näe.

Etätyöt

Vastaajista yli neljännes haluaisi tehdä Lapissa etätöitä ja lähes viidennes tekee etätöitä Lapissa. Hieman yli kymmenes ei olisi valmis tekemään Lapissa etätöitä.

Jokin muu -vastanneista iso osa oli vastannut, että he eivät enää tee töitä, ovat eläkkeellä tai tekevät jo toisinaan etätöitä Lapissa tai sitten jossain muussa kaupungissa.

Mikä etätöitä koskeva väittämät kuvaa sinua parhaiten? N=332

Lentoliikenteen päivittäisyys joka kentältä tulee turvata, jotta tarvittaessa pääsee takaisin työpaikalle nopeasti.

Ensisijaisen tärkeää on löytää asunto, joka näyttää olevan todella työlästä. Lisäksi on paljon sähkökatkoksia, mikä ei edesauta etätöitä.

Etätyöt

Vastaajilta kysyttiin, miten Lapin etätyömahdollisuuksia tulisi kehittää. Vastauksissa nostettiin esille useimmiten **kattavat ja nopeat nettiyhteydet kaikkialle Lappiin**. Usein mainittiin myös **kohtuuhintaiset vuokra-asunnot** sekä **etätyöpisteet kuntakeskuksiin**. Lisäksi nostettiin esille **nopeat ja kohtuuhintaiset lento- ja junayhteydet etelään, etätyömahdollisuuksien markkinointi** sekä **asenneilmapiirin muutos** positiivisemmaksi muualta tulevia kohtaan.

Kunnon tietoliikenneyhteydet. Ymmärrystä esimerkkien avulla työnantajille että etätyö on mahdollista myös Lapista. Työnantajien olisi luullut jo tässä vaiheessa tajuavan, että monella alalla pystytään työskentelemään etäältä. Lapissa (esim. Rovaniemellä) voisi olla lainattavia / vuokrattavia etätyöpisteitä / työskentelypaikkoja etätyöntekijöille esim. kirjastossa (mutta niin ettei tarvi olla hiljaa). Loisi yhteisöllisyyttä.

Hyvät verkkoyhteydet joka puolelle Lappia.

Hankkimalla valtionhallinnon sekä julkisen sektorin työntekijöille yhteinen monitoimitila esimerkiksi Rovaniemelle. Pendelöin itse (ja tunnen monia) Helsinkiin kerran viikossa, mutta lähinnä sen vuoksi että on kiva tavata ihmisiä toimistolla. Tiedän myös monia ihmisiä Helsingissä, jotka olisivat kiinnostuneita muuttamaan pohjoiseen, mutta töitä ei ole. Työt voi viedä toki monesti mukanaan kotiin, mutta pidemmän päälle käy raskaaksi tehdä vain kotona. Monitoimitila, jossa voisi käydä ihmisiä eri virastoista olisi varma houkutin ja helpottaisi monen muuttopäätöstä.

Suhtautumalla positiivisesti uusiin tulijoihin. Kehittämällä vuokra-asuntotarjontaa kyliin.

Jouhevat verkot kohtuullisella hinnalla saatavissa. Edullista asumista (tunturikeskuksissa PK-seudun hinnat)

Kuntakeskuksiin yhteistilat jossa olisi huoneita tai avokonttorimalliin pöytiä tarvitseville. Ei jokaisen tarvitse omaan kotikonttoriin laittaa vahvisteita nettilinjoille tai kalustaa huoneita, hankkia käyttöön kokous- tms. laitteistoja vaan maksaa niistä vuokraa.

27.5.2021

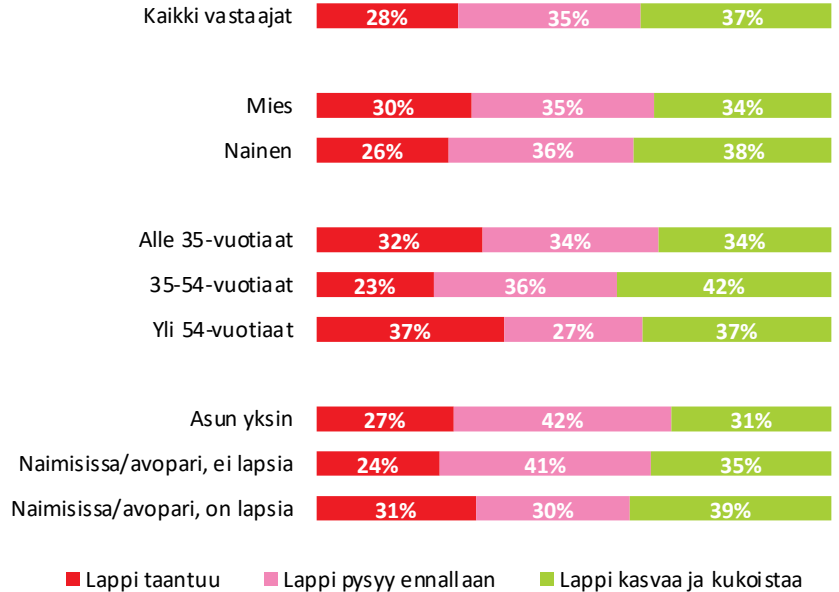
4. Mielikuvat Lapista

Lapin tulevaisuus

Vastaajista suurin osa uskoo, että 10 vuoden päästä Lapin maakunta kasvaa ja kukoistaa tai vähintäänkin pysyy ennallaan. Kuitenkin hieman yli neljännes uskoo, että Lappi taantuu.

Eri ryhmittäin tarkasteltuna on pääasiassa vain pieniä eroja siinä, kuinka vastaajat näkevät Lapin tulevaisuuden. Skeptisimpiä Lapin tulevaisuuden kannalta ovat kuitenkin yli 54-vuotiaat ja positiivisimpia taas 35–54-vuotiaat vastaajat.

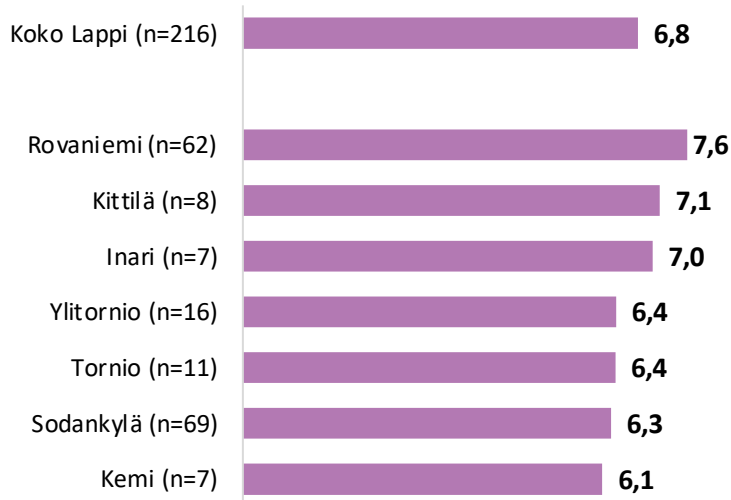
Millaisena näet Lapin maakunnan 10 vuoden päästä?

Edellinen asuinpaikka Lapissa

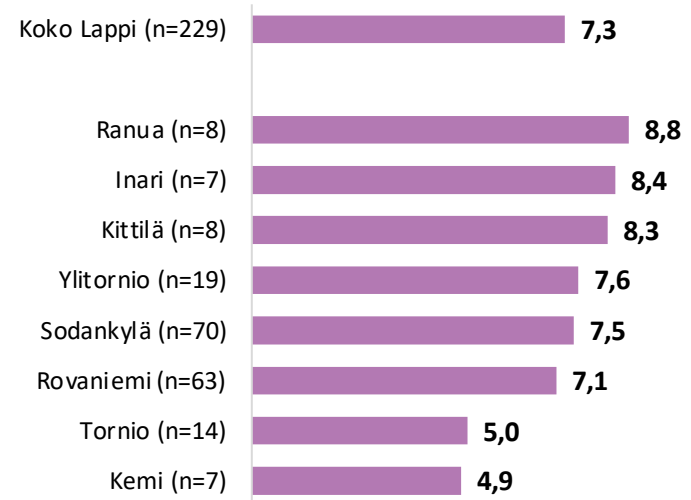
Kuinka todennäköisesti suosittelisit edellistä
asuinpaikkakuntaasi Lapissa
asuinympäristönä?

Asteikko asteikolla 0 = en varmasti suosittelisi,
10 = erittäin todennäköisesti suosittelisin

Kuinka todennäköisesti suosittelisit edellistä
asuinpaikkakuntaasi Lapissa vapaa-ajan
asumisen paikkana?

Asteikko asteikolla 0 = en varmasti suosittelisi,
10 = erittäin todennäköisesti suosittelisin

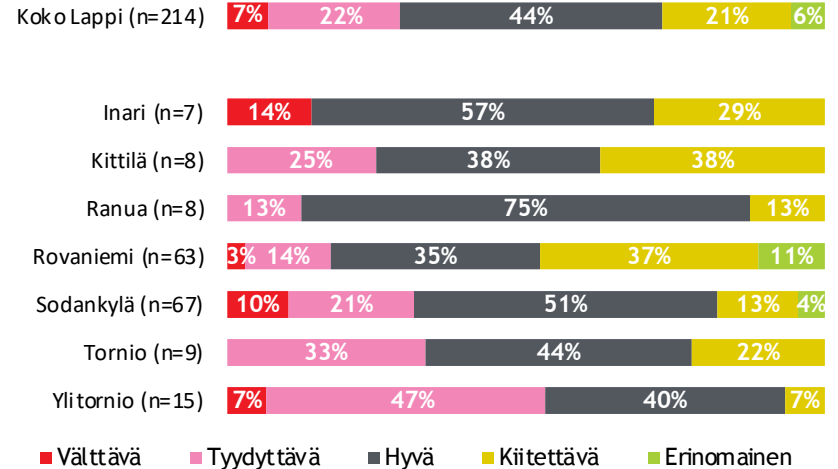

Edellinen asuinpaikka Lapissa

Lapista poismuuttaneilta pyydettiin arviota edellisestä asuinpaikkakunnastaan Lapissa. Kun tarkastellaan kaikkien vastaajien vastauksia kokonaisuudessaan, on 27 % vastaajista arvioinut edellisen asuinpaikkakuntansa kiitettäväksi tai erinomaiseksi. Toisaalta välttäväksi tai tyydyttäväksi edellisen asuinpaikkakunnan on arvioinut hieman suurempi osuus, eli 29 % vastaajista.

Kunnittain tarkasteltuna parhaiten on arvioitu Rovaniemi, jossa lähes puolet vastaajista on antanut kaupungille kiitettävän tai erinomaisen arvosanan. Heikoimman arvion vastaajat ovat antaneet Ylitorniolle, joskin vastaajia on kunnasta vain 15.

Minkä arvosanan antaisit kokonaisuudessaan edelliselle asuinpaikkakunnallesi?

Mukaan eriteltyihin vastauksiin on otettu vain kunnat, joissa 7 tai enemmän vastauksia!

Edellisen asuinpaikan vetovoimatekijät

Lapista poismuuttaneita pyydettiin arvioimaan edellisen paikkakuntansa vetovoimatekijöitä. Selvästi useimmiten vastauksissa nousi esille **Lapin luonto**. Luontoon liittyen mainittiin mm. luonnon puhtaus, koskemattomuus, neljä vuodenaikaa, kaamos sekä sininen hetki. Monipuoliset **liikunta- ja harrastusmahdollisuudet** saivat myös useita mainintoja. Vetovoimatekijänä mainittiin myös mukavat ja aidot **ihmiset**. **Matkailu** mainittiin myös usein vetovoimatekijänä ja lisäksi **edullinen asuminen** nostettiin useammassa vastauksessa esille.

Rovaniemeen liittyen mainittiin myös yliopisto, hyvät ravintolat, luonto lähellä kaupunkia, kansainvälisyys, kulttuuritarjonta, lyhyet etäisyydet sekä lentokenttä.

Yhteisöllisyys, työpaikat ja ihmisille järjestettävät ohjelmat esim. Watercross, elokuva festivaalit

Puhdas luonto, hiljaisuus ja luonnonaktiviteetit (hiihto, moottorikelkkailu, vaeltaminen)

Ihmiset ovat läheisiä/tuttuja toisilleen. Aina tervehditään, näki töissä tai kävelyllä.

Tunturit, kansallispuisto, vapaalasku, taitava markkinointi somessa

Kylä on pieni, mutta se sisältää miltei kaikki perustarpeita tukevat palvelut. Helpot yhteydet luontoon. Se on aina koti.

Luonto ja siihen liittyvät harrastusmahdollisuudet

Lappi ja kaupunki samassa paketissa. Olemassa olevat liikenneyhteydet. Korkeakoulutusmahdollisuudet. Lähiseudun luontokohteet. Turistien suuri määrä talvisin on ihan hauska ominaispiirre vs. monta suomalaista kaupunkia.

Rauhallisuus ja erämaisuus, aidot ihmiset ja luonnonläheinen elämäntapa

Kaamos, sininen hetki talvipäivänä, yötön yö, upea luonto, turvallinen paikka asua, stressitön ja kiireetön elämänlaatu.

Ihmiset, ruoka ja harrastusmahdollisuudet. Rovaniemelle pääsee kätevästi milloin vain ilman omaa autoa ja liikkuminen/siirtyminen on vaivatonta. Muualle siitä jatkaminen on aina vaatinut vuokra-auton. Esim. Ylläs-Rovaniemi siirtymä on ihan katastrofi ilman omaa autoa.

Edellisen asuinpaikan vetovoimatekijät

Inari

- Koskematon luonto ja luonnon kunnioitus
- Ihmisten vähyyys
- Aktiivinen ympäristö
- Hyväkuntoinen tie kylille
- Rauhallisuus ja seesteisyys
- Ei massaturismia ja turistikäytäntöjä

Kemi

- Lumilinna
- Jäätyvä meri
- Rauhallinen ja kaunis pieni kaupunki
- Työpaikka ja ystävät
- Opiskelumahdollisuudet

Keminmaa

- Halpa tonttivuokra
- Hyvät ulkoilumahdollisuudet paikoittain
- Luonto
- Ei liikaa ihmisiä ja hälinää
- Liikkumaan pääsee omalta kotiovelta
- Naapurikunnat Kemi ja Tornio ja näiden palvelut ja työpaikat

Kittilä

- Matkailu
- Luonto
- Monipuolinen palvelutarjonta
- Turismi
- Kaivos

Kolari

- Kotipaikka ja suku
- Matkailu
- Työpaikkojen synty

Muonio

- Luonto
- Toimivat palvelut
- Rauha

Pelkosenniemi

- Luonto, luonnosta pidetään huolta
- Ei paljon turismia
- Matkailu ja hyvät palvelut
- Innovatiiviset yrittäjät
- Kehittymisen halu
- Kansallispuisto
- Taitava some-markkinointi

Edellisen asuinpaikan vetovoimatekijät

Rovaniemi

- Hyvät ravintolat
- Edullinen asuminen
- Luonto, Ounasvaara, luonnon puhtaus
- Harrastusmahdollisuudet ja ulkoilumahdollisuudet
- Ihmiset
- Kaupunkiympäristö, urbaanius, nuorekkuus
- Yliopisto ja opiskelijat
- Matkailu ja matkailupalvelut, turismi
- Lentokenttä
- Joulupukki ja lumi
- Kansainvälinen ilmapiiri
- Kirkkaat järvivedet
- Yötön yö
- Oma rauha, turvallisuus
- Kulttuuripalvelut
- Lapin solmukohta

Salla

- Luonnonläheiset arvot
- Puhdas luonto
- Luontomatkailu ja turismi

Savukoski

- Kotiseutu
- Yhteisöllisyys
- Rauhallisuus ja erämaisuus
- Aidot ihmiset ja luonnonläheinen elämäntapa

Simo

- Hyvät liikenneyhteydet
- Meri
- Vapaa lohijoki

Sodankylä

- Erilaiset vuodenaajat
- Kiireettömyys
- Luonto, maisemien monipuolisuus, yötön yö
- Harrastusmahdollisuudet
- Ihmiset ovat läheisiä ja tuttuja toisilleen
- Yöttömän yön ravit, elokuvafestivaali
- Kaamos, sininen hetki, vuodenaajat
- Keskeisimmät palvelut saatavissa
- Kalastus
- Matkailu
- Oma kotikunta
- Positiivisuus tulevaisuuteen nähden
- Yhteisöllisyys
- Ihmisille järjestettävät ohjelmat

Edellisen asuinpaikan vetovoimatekijät

Tornio

- Luonto
- Läheiset ihmiset
- Läheisyys Ruotsiin ja rajayhteistyö
- Kansainvälisyys
- Pitkä historia Lapin vanhimpana kaupunkina
- Sopivan kokoinen kaupunki
- Meänkieli

Utsjoki

- Luonto
- Yhteisöllisyys
- Ei massaturismia
- Hiljaisuus

Ylitornio

- Hyvät liikuntamahdollisuudet
- Luonto
- Ulkoilumahdollisuudet
- Palvelut lapsiperheille
- Kunnan taloustilanne on hyvä
- Ihmiset mukavia ja rentoja
- Palvelutarjonta hyvää kokoonsa nähden
- Päiväkoti ja koulut
- Rauhallisuus
- Ruotsin läheisyys
- Kaupungit lähellä toisiaan (Tornio, Kemi, Rovaniemi)
- Tarpeeksi töitä
- Elävä paikkakunta
- Hyvä paikkakunta lapsiperheille

Edellisen asuinpaikan kehityskohteet

4. MIELIKUVAT LAPISTA

Lapista poismuuttaneilta pyydettiin arviota edellisestä asuinpaikkakunnastaan kehityskohteista Lapissa. Iso osa vastauksista liittyi **palveluiden kehittämiseen** sekä **julkisen liikenteen kehittämisen**. Lappiin kaivataan parempia terveyspalveluita, harrastusmahdollisuuksia, kahvila- ja ravintolapalveluita, kulttuuripalveluita sekä yleisesti palveluiden monipuolistamista. Myös **työpaikkojen lisääminen** ja monipuolistaminen mainittiin useaan kertaan. Keskeinen kehityskohde liittyy myös **Lapin yleiseen asenneilmapiiriin** ja **hyvä veli -verkostoihin**. Ilmapiiri koetaan vanhanaikaisena ja sulkeutuneena ja syrjivänä, hyvä veli -verkostot nähdään ongelmana työllistymisen kannalta ja muualta tulleita ei oteta avoimesti vastaan. Lisäksi kaivataan **asuntoja ja vuokra-asuntoja, rohkeutta uudistua** sekä **koulutusmahdollisuuksien kehittämistä**. Vastauksissa nostettiin myös esille, että **Lapin kehittäminen ei saa tapahtua luonnon kustannuksella**, vaan luonnon tulee säilyä vetovoimaisena. Lisäksi joissain vastauksissa myös nostettiin esille yleisesti katukuvan viihtyisyyden parantaminen.

Asuntotarjonta, kunnallispolitiikka, terveyspalvelut, koulutustarjonta. Turismia tulisi käyttää enemmän hyväksi

Kuntien "sisäpiirit" lakkautuslistalle. Suhteilla luodaan "silmäätekevien" puolisoille töitä. Sulkeutunut ilmapiiri. Tietoliikenneyhteydet lapsenkengissä. Remontointi ja kunnossapito maksaa, kun tekijät tulevat kaukaa, jos suostuvat tulemaan.

Kepulointia ja hyvä veli -verkostoja vähemmän, suvaitsevaisuutta ja epäitsekkyyttä enemmän. Saisi olla parempi ja edullisempi julkinen liikenne, enemmän kulttuuritarjontaa ja enemmän harrastusmahdollisuuksia, parempi terveydenhuolto ja edes yksi iltaisin auki oleva kahvila.

Työpaikkoja lisää. Päätäjät puhaltamaan yhteen hiileen. Kaipaisi nuorempaa polvea ideoimaan ja tekemään muutoksia.

Rohkeus uudistua, kasvuun panostaminen ja koulutusmahdollisuuksien parantaminen (yliopisto-yhteistyö).

Asenne: junantuomat/paikalliset-asetelma on ollut ongelma joka korjaantuu koko ajan. Politikointi /yhteen hiileen puhaltaminen. Tehdään riitaa tyhjistä kunnan asukkaiden kustannuksella.

Asennemaailmassa: siellä olisi osattava olla terveesti itsekäs suhteessa muuhun Suomeen ja kehitettävä aluetta mahdollisimman oma-toimiseksi ja itsenäiseksi. Toisaalta avoimuutta ja kykyä itsekritiikkiin, ja vuorovaikutukseen itsetuntoa menettämättä on hyvä olla ja vahvistaa aina. Työpaikkojen lisäys, kehittäminen, nurkkakuntaisuuden riskien välttäminen. Asumisen kehittäminen. Lapin sisäisen liikenteen kehittäminen.

Edellisen asuinpaikan kehityskohteet

Keminmaa

- Monin paikoin luonto on karua talousmetsää
- Vatvominen Lapin ja Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirin välillä tulisi lopettaa
- Yritysten saaminen alueelle
- Vastuullisuuden kaikki ulottuvuudet tulee huomioida

Kittilä

- Asenneilmapiiri, vapaus ajatella eri tavoin
- Urheilumahdollisuuksien kehittäminen
- Asuntopula
- Ympärivuotiset työpaikat
- Nuorten harrastusmahdollisuudet
- Poliittinen ahdasmielisyyys
- Myös syrjäkyliä ja kirkonkylää tulee kehittää
- Kulttuuripalveluiden kehittäminen
- Koulutuksen hyödyntäminen

Inari

- Edistyksen nimissä ei tule pilata Lapin poikkeuksellista luontoa ja rauhaa
- Ihmisten asenne ei-tuttuja kohtaan
- Muoviroskien kierrätys
- Ympäristöriskosten tutkinta, poliisivallan puolueellisuus
- Päätöksenteon avoimuus
- Kansalaistoiminta
- Urheiluharrastusten avoimuus
- Kuntien sisäpiirit
- Tietoliikenneyhteydet
- Remontointi ja kunnossapito kalliita

Kemijärvi

- Lisää työpaikkoja

Kolari

- Kaikki palvelut kuolee
- Kylä on ruma
- Terveyspalveluiden karsinta

Muonio

- Lisää asuntoja tulokkaille

Pelkosenniemi

- Infra
- Nurkkakuntaisuus
- Jämähänteet asenteet
- Nurea suhtautuminen muualta tuleviin
- Luonnon potentiaalia ei ole hyödynnetty täysimääräisesti
- Palvelut ja hintataso
- Vuokra-asuntotarjonta
- Kunnan hallinto kaipaa uudistusta

Edellisen asuinpaikan kehityskohteet

Rovaniemi

- Asenneilmapiiri
- Asiantuntijatyön määrä vähäinen ja palkkaus
- Asioiden tulee muuttua ja kehittyä
- Asuntojen korkeat hinnat
- Tulevaisuudenuskoa tarvitaan
- Rohkeus ajatella isosti
- Harrastusmahdollisuudet
- Joukkoliikenne erityisesti Lapin sisällä
- Kaupungin viihtyisyys
- Kestävä matkailu
- Luonnon monimuotoisuuden ja poronhoidon tarpeellisen rauhan säilyttäminen
- Kunnallispolitiikka
- Kaupunkikuvan parantaminen
- Kemijoen ranta-alueen kehittäminen
- Terveystuolto
- Työllisyys
- Paluumuuttajien tukeminen

Salla

- Luonnonläheisempää ja ekologisempaa elämistä

Savukoski

- Kehitysmyönteisyyttä tarvitaan
- Matkailu
- Tiestö kuntoon

Simo

- Vuokramökkejä, -veneitä, -kelkkoja
- Ylläpidettävät luontopolut
- Mainostaminen somessa
- Tietoliikenneyhteydet

Sodankylä

- Asenneilmapiirit, junantuomat-paikalliset – asetelma, kuppikuntaisuus
- Asuntoja, vuokra-asuntoja
- Kunnallispolitiikka
- Terveyspalvelut ja koulutustarjonta
- Turismia tulisi käyttää enemmän hyväksi
- Vireys ja elävyys, erikoisliikkeet
- Harrastusmahdollisuudet
- Kokonaisuudessaan imagon puhdistuminen
- Kulkuyhteydet
- Tiestö
- Kulttuuritarjonta
- Keskustan ilme
- Ravintolapalvelut
- Työpaikkoja lisää
- Turha riitely pois
- Yritysten kehittäminen

Edellisen asuinpaikan kehityskohteet

Tornio

- Enemmän palveluita
- Jokirantojen hyödyntäminen
- Osallistava päätöksenteko
- Infra
- Julkinen liikenne, kevyt liikenne
- Asenneilmapiiri
- Asuntotarjonta
- Viihtyisämpi katukuva
- Kulttuuritapahtumiin panostaminen
- Rohkeus uudistua
- Kasvuun panostaminen
- Koulutusmahdollisuuksien parantaminen
- Teollisuus

Utsjoki

- Julkisen sektorin työkuulttuuri kestävä

Ylitornio

- Kahvila- ja ravintolatarjonta
- Kunnan keskusta kuihtuu
- Asukasprofiili eläköityvä
- Tunnelma on väsynyt
- Matkailu ja turismi
- Palveluiden heikkeneminen
- Positiivinen näkökulma; kaikki on mahdollista

Edellisen asuinpaikan imago

Inari

- Sisäpiiri ja kuppikunnat
- Ihmisten ahdasmielinen asenne
- Nelikielisyys

Kemijärvi

- Nuoret lähtevät ja vanhemmat jäävät kuntaan.
- Ei palveluita.

Ranua

- Eläinpuisto
- Pieni kunta
- Kaikki tuntevat toisensa
- Asenneilmapiiri
- Poliitikka
- Taantuva ja vanheneva kunta

Keminmaa

- Paavo Väyrynen
- Paavon jalasmökki
- Kirkkoherra Rungius
- Viihtyisä, sopivan kokoinen ja turvallinen kunta
- Lyhyt matka kaupunkiin ja Ruotsiin
- Hyvä maine

Kittilä

- Kahtia jakautunut
- Huono maine, riitely, asenneilmapiiri
- Matkailu
- Turistikylä

Kolari

- Kuoleva kylä
- Ylläs
- Rumuus

Pelkosenniemi

- Hiihtokeskus, trendikkyys
- Luonnonläheisyys
- Kunnallispolitiikan avoin riitaisuus
- Yksipuolinen kehittäminen ei julkiselta puolelta

Kemi

- Ihana kesällä, talvella hiljaista
- Kulttuurimyönteisyys
- Harmaa ja pieni

Edellisen asuinpaikan imago

Rovaniemi

- Kehittynyt positiivisesti 20-vuoden aikana
- Hyvä veli -verkosto
- Negatiivisuus ja kuppikuntaisuus
- Joulupukki ja matkailu
- Opiskelijakaupunki
- Kylämäisyys
- Hallinto kaipaa uudistumista
- Lapin pääkaupunki
- Luonnon läheisyys
- Toimivat palvelut
- Mukava ilmapiiri ja ihmiset
- Resurssipula
- Huumeongelma
- Sisäänpäin kääntyneisyys
- Turismi
- Ounasvaara ja urheilu
- Varastotie, asevelikerho

Simo

- Lohijoki
- Lämpökupaikkakunta

Tornio

- Joki
- Keskustapuolue
- Outokumpu, rahanhimo
- Tyhjät liikehuoneistot
- Rajakaupunki
- Kuolevan kaupungin maine

Salla

- Taantuva kehitys
- Öljylämmityskulttuuri

Savukoski

- Hyvät luontoon liittyvät mahdollisuudet
- Korvatunturi

Edellisen asuinpaikan imago

Ylitornio

- Ahdasmielisyyys
- Lohikalastukset
- Pienen paikkakunnan maine
- Luonto
- Pieni
- Suppeakatseinen
- Arvomaailma
- Rikokset
- Sisäänpäin lämpiävyys ja nurkkakuntaisuus
- Tulevaisuuden uskon puute

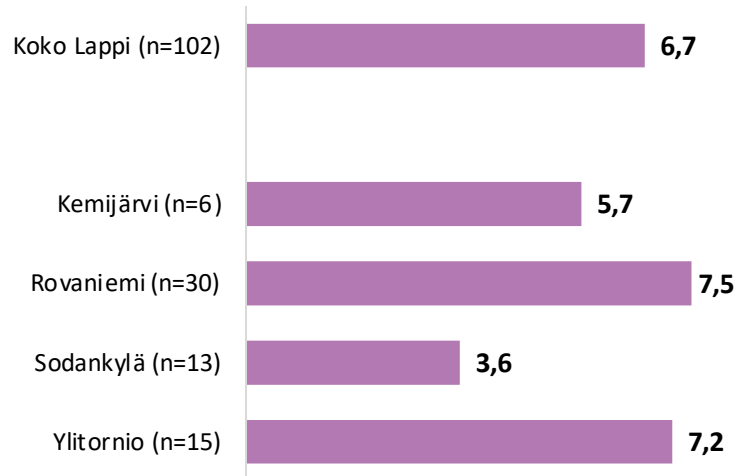
Sodankylä

- Kesä
- Riitelyn kulttuuri
- Tyhjä liikehuoneistot
- Elokvafestivaalit
- Iloinen kulttuuri
- Hieno luonto
- Negatiivinen asenneilmapiiri
- Kunnan hallinto kaipaa uudistusta
- Palveluiden vähyyys
- Sisäänpäin lämpenevyys
- Jääkäriprikaatti
- Tähtikunta
- Kaivostoiminta
- Kevitsa
- Voimalaitosaltaat

Nykyinen asuinpaikka Lapissa

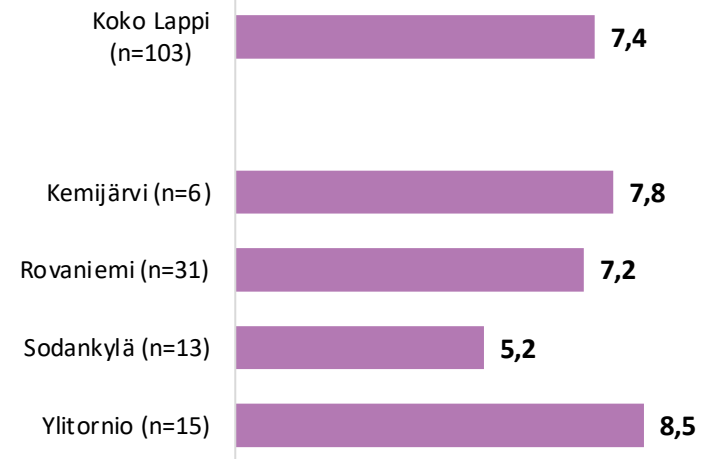
Kuinka todennäköisesti suosittelisit
asuinpaikkakuntaasi Lapissa
asuinympäristönä?

Asteikko asteikolla 0 = en varmasti suosittelisi,
10 = erittäin todennäköisesti suosittelisin

Kuinka todennäköisesti suosittelisit
asuinpaikkakuntaasi Lapissa vapaa-ajan
asumisen paikkana?

Asteikko asteikolla 0 = en varmasti suosittelisi,
10 = erittäin todennäköisesti suosittelisin

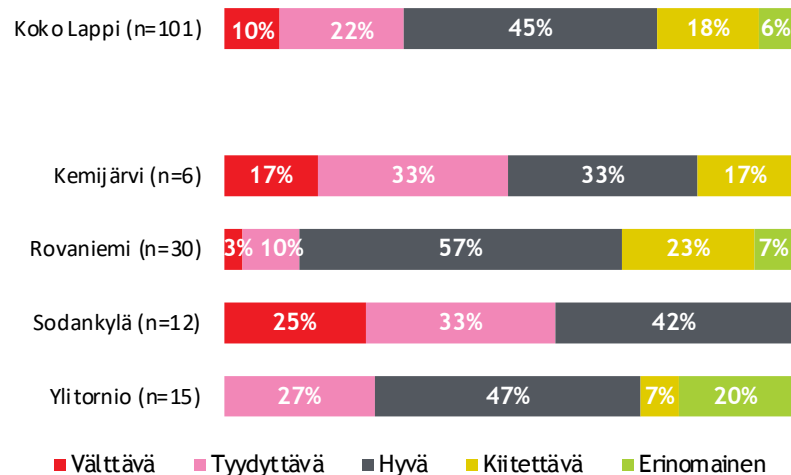
Nykyinen asuinpaikka Lapissa

4. MIELIKUVAT LAPISTA

Lapissa tällä hetkellä asuvilta kysyttiin arviota heidän nykyisestä asuinpaikkakunnasta. Koko Lapin tasolla yhteensä **24 % on arvioinut asuinpaikkakuntansa kiitettäväksi tai erinomaiseksi**. Välttäväksi tai tyydyttäväksi asuinpaikkakuntansa on arvioinut lähes kolmannes, eli 32 % vastaajista.

Kunnittain tarkasteltuna ainoastaan neljästä kunnasta oli 6 tai enemmän vastaajia. Parhaiten kuntansa ovat arvioineet Rovaniemellä asuvat, sillä yhteensä **30 % antoi Rovaniemelle kiitettävän tai erinomaisen arvosanan**. Heikoin arvosana on annettu Sodankylälle, jossa 58 % vastaajista antoi kunnalle välttävän tai tyydyttävän arvosanan, joskin vastauksissa tulee huomioida pieni vastaajamäärä.

Minkä arvosanan antaisit kokonaisuudessaan nykyiselle asuinpaikkakunnallesi Lapissa?

Mukaan eriteltyihin vastauksiin on otettu vain

kunnat, joissa 6 tai enemmän vastauksia!

Nykyisen asuinpaikan vetovoimatekijät

Inari

- Luonto
- Kalastus- ja metsästysmahdollisuudet
- Monipuoliset palvelut

Kemijärvi

- Luonto ja järvisyys
- Puhdas ja kaunis luonto
- Edullista asua ja harrastaa
- Väljyys, rauhallisuus ja luonto

Keminmaa

- Hyvät palvelut
- Hyvä sijainti
- Lumi ja revontulet
- Luottamushenkilöiden vaihtuvuus ja uudet näkökulmat
- Turvallisuus

Kittilä

- Sulatusuuni muualta tulleille

Kolari

- Matkailun palvelut
- Reitti-infra
- Sijainti
- Luonto

Muonio

- Luontonon kauneus
- Ystävällisyys
- Ei ruuhkainen, ei liikaa turisteja
- Hyvät palvelut
- Uniikit harrastusmahdollisuudet
- Rauhallisuus ja oma tila

Pelkosenniemi

- Luonto
- Luonnon tarjoamat liiketoimintamahdollisuudet
- Ympärivuotiset turistit

Nykyisen asuinpaikan vetovoimatekijät

Posio

- Toimivat palvelut
- Hyvät liikenneyhteydet
- Kunnan jatkuva kehittäminen
- Markkinointi ja brändi
- Turvallisuus, rauhallisuus
- Puhtaus
- Peruspalvelut kunnossa

Ranua

- Luonto ja erilaiset luontokohteet
- Puhtaus
- Tila ja rauha
- Kansainvälisyys
- Ulkoilu-, luonto- ja –
liikuntaharrastusmahdollisuudet
- Sienestys- ja marjastuspaikat
- Asumisen edullisuus

Rovaniemi

- Ystävälliset ihmiset
- Luonto, luonnon puhtaus
- Kiireetön ja leppoisa elämänmeno
- Omaleimaisuus
- Joulupukin kylä
- Jatkuva kaupungin kehittäminen
- Hyvä työllisyystilanne
- Lentokenttä ja rautatie
- Palvelut ja niiden sijoittuminen
- Hyvät kahvila- ja ravintolapalvelut
- Monipuolisuus
- Yliopistokaupunki

Salla

- Luonto
- Talviurheilun ja -tekemisen mahdollisuudet

Sodankylä

- Helppo elää
- Lapin luonto
- Neljä vuodenaikaa
- Kulttuuri
- Tiivis kaupunkirakenne keskustassa
- Viihtyisät kylät

Tornio

- Luonnon kauneus ja kaupungin kauneus
- Ruotsin rajan läheisyys
- Hyvät palvelut, virastot ja terveydenhuolto

Nykyisen asuinpaikan vetovoimatekijät

Utsjoki

- Luonto
- Kalastus
- Ympäristön säilyminen
- Luonnon monimuotoisuus
- Retkeilymahdollisuudet
- Alueen perinteiset elinkeinot ja niiden säilyminen
- Saamelaisuus

Ylitornio

- Kaunis luonto ja oma rauha
- Hyvä paikka kasvattaa lapsia
- Toimivat peruspalvelut
- Liikuntamahdollisuudet
- Hyvät ruokapaikat ja ravintolat
- Ihmisten oma ”heimo”
- Raitis ilma, jota helppo hengittää
- Matkailukeskusten vetovoima
- Puhtaus
- Positiivisuus ja kehittäminen
- Ruotsin raja
- Hyvät harrastusmahdollisuudet

Nykyisen asuinpaikan kehityskohteet

Lapissa tällä hetkellä asuvia pyydettiin arvioimaan nykyisen asuinkuntansa kehityskohteita. Erityisesti vastauksissa nostettiin esille **palveluiden puute, sekä heikko asuntotarjonta ja asuntojen korkea hintataso**. Lisäksi nostettiin usein esille **työpaikkojen lisääminen, yleinen asenneilmapiiri ja kuppikuntaisuus** sekä tarve **kehittää kunnan päätöksentekoa**. Useampia mainintoja tuli myös teiden kunnosta, joukkoliikenteestä, harrastusmahdollisuuksista sekä nettiyhteyksistä.

Kuppikuntaisuus pienemmillä paikkakunnilla. Olisi tärkeää löytyä yhteinen positiivinen vire koko alueelle!

Vuokra-asunnoista on puute ja niiden hintataso on korkea.

Palveluiden pitäminen kunnassa ja niiden monipuolistaminen. Yleiseen ilmapiiriin vaikuttaminen. Lapsiperheisiin panostaminen todella tärkeää - niitä vielä on niin ei puhuta seniorikaupungista.

Kunta ei huomioi muualta tulevia, vaan esim. Kittilässä palvelut yms. kohdistetaan kirkonkylällä asuville alkuperäisasukkaille, unohtuu muut alueet

Kehittyminen, jotta saadaan lisää työ- ja opiskelupaikkoja! Täten tarvitaan myös perusteellista asuntojen korjausta eikä vain Pintaremonttia, sillä kunnan asunnot homeisia useimmat. Eli uusia asuntoja ja vanhuksille hoitopaikkoja.

Maastopyöreiteissä. Turvallisimmissa liikenneväylissä(kevyenliikenteen väylät). Paremmat nettiyhteydet (5g). Koulutus ja työpaikat, niitä lisää.

Yrityksiä saatava lisää Lappiin ja sitä kautta uusia työpaikkoja etenkin nuorille. Kaupunkien ja kuntien päättäjien laskeuduttava todellisuuteen. Vähemmän politiikkaa, enemmän ja laajempaa yhteistyötä.

Nykyisen asuinpaikan vetovoimatekijät

Inari

- Palveluita lisää
- Vuokra-asunnoista on puute
- Vuokra-asuntojen hinnat ovat korkeita

Kemijärvi

- Ohitusuomien rakentaminen vaelluskaloille ja vaelluskalojen huomioiminen ylipäänsä
- Palveluiden pitäminen kunnassa ja monipuolistaminen
- Yleinen ilmapiiri
- Lapsiperheisiin panostaminen
- Palvelut, mm. matkailupalvelut

Keminmaa

- Liikuntapaikat
- Markkinointia lisää
- Ei kaikkea keskustan kalliomaata tehdaskäyttöön
- Päivähoito, koulu
- Harrastustoiminta

Kittilä

- Enemmän asuntoja
- Kunta ei huomioi muualta tulevia
- Sote-esimiesten toiminta

Kolari

- Poliitiikka
- Peruspalvelut
- Tontteja vakituksille asukkaille

Muonio

- Asuntotarjonta ei vastaa kysyntää ja toivottua laatua
- Harrastustoiminnan laajentaminen
- Nykyaikaiset palvelut
- Yleinen kehittäminen
- Kestävä matkailu
- Ympäristöystävällisyys

Pelkosenniemi

- Kotimaan turistien houkuttelu Lappiin myös kesällä
- Yrityksiä kaivataan lisää ja sitä kautta työpaikkoja
- Vähemmän politiikkaa
- Enemmän yhteistyötä

Nykyisen asuinpaikan kehityskohteet

Posio	Rovaniemi	Salla
- Asenneilmapiiri - Paremmat opiskelumahdollisuudet - Julkinen liikenne - Nettyhteydet - Markkinointi ja myynti - Brändäys - Jatkuva kehittäminen - Palveluiden monipuolistaminen	- Autottomien huomioiminen palveluissa - Parempi tuki lapsiperheille - Enemmän yritystoimintaa - Enemmän harrastusmahdollisuuksia - Vähemmän joulujuuttuja - Infran tasapuolinen kehittäminen koko kaupungissa - Asumisen viihtyisyyteen ja kaavoitukseen panostaminen - Enemmän elämää joenrantaan - Kuppikuntaisuuden kitkeminen - Joukkoliikenne - Nettyhteydet - Talous kuntoon - Enemmän tilaa paikallisille yrityksille	- Ihmisten kohtaaminen tähän päivään työmaailmassa - Osaamisen arvostaminen ja kehittäminen - Lasten ja vanhusten palvelut
Ranua - Teiden kunto paikoin surkea - Yhdessä tekeminen ja osallistuminen		Sodankylä - Asuntotarjonta - Päätöksenteko kunnanhallitustasolla - Alkuperäiselinkeinojen ja poronhoidon tarpeista huolehtiminen - Kuntakeskuksen yleisilmeen kehittäminen - Monikulttuurisuus, avoimuus, ennakkoluulottomuus, positiivinen asenne - Palveluiden kehittäminen - Yleinen asenneilmapiiri

Nykyisen asuinpaikan kehityskohteet

Tervola

- Lasten harrastukset ovat naapurikunnassa
- Päivähoitoon mahdollisuus vain kylällä

Tornio

- Radan sähköistäminen yli rajan
- Keskussairaalan kehittäminen ilman
- Työpaikkoja lisää
- Palveluiden katoamisen estäminen

Ylitornio

- Maastopyöräreitit ja kelkkareitit
- Turvallisemmat liikenneväylät
- Paremmat nettiyhteydet
- Koulutusmahdollisuudet
- Työpaikkoja lisää
- Asenneilmapiirin kehittäminen
- Tarvitaan lisää turisteja
- Ulkoliikunta ja retkeily
- Valokaapelin saaminen kuntaan
- Keskustelufoorumi kuntalaisille ja päättäjille
kunnan nettisivuille

Nykyisen asuinpaikan imago

Enontekiö

- Yksinvalta kunnan johdossa
- Salailu ja kähmintä

Inari

- Järvi

Kemijärvi

- Riidat
- Nuiva suhtautuminen pienyrittäjiin
- Kuoleva kunta; ikärakenne vanhemmasta päästä
- Työttömyys
- ”Ei se kannata” -mentaliteetti

Keminmaa

- Enemmän positiivista tiedottamista
- Lohi
- Poliitiikka
- Paavo Väyrynen

Kittilä

- Hyvä veli -verkotot

Kolari

- Kaivos
- Matkailun ylivalta
- Riitaisuus
- Elinkeinorakenteen vähyys

Muonio

- Luonto ja sen puhtaus
- Ennen tunnettiin hiihtokuntana
- Pieni ja vireä luontokunta

Pelkosenniemi

- Imago ei ole hyvä
- Kotimaan turistit
- Rauhallisuus

Posio

- Luonto, matkailu, järvet, muikku
- Keramiikka
- Metsän ja alkutuotannon jalostusarvon nostaminen
- Ulkoilu- ja liikuntamahdollisuudet

Nykyisen asuinpaikan imago

Rovaniemi

- Arktisuus
- Luonto
- Joulupukki
- Huumeiden käyttö
- Asenneilmapiiri (kateus, nurkkakuntaisuus, riitely)
- Kuntalaisten vapaa metsästysoikeus
- Kemijoki
- Matkailupalvelut ja turismi
- Puhdas ilma
- Harrastusmahdollisuudet
- Kansainvälisyys
- Lapin sulatusuuni
- Kaupunkikuva kaipaa kehitystä
- Urheilu

Ranua

- Hilla
- Jämähtyneisyys
- Negatiivinen keskustelutapa

Sodankylä

- Festarit
- Väestön vanheneminen
- Nurkkakuntaisuus
- Päätöksenteko kaipaa kehittämistä
- Kaivostoiminta tuhoaa luonnon
- Kunnallishallinnon riitely
- Vanhanaikaisuus
- Läpikulkupaikka Utsjoelle tai Norjaan

Tornio

- Hidastempoisuus
- Rajakaupunki, koski

Utsjoki

- Riitely
- Asenneilmapiiri
- Kalliit ja remonttia vaativat vuokra-asunnot

Ylitornio

- Aavasaksa
- Hiihtokeskeisyys
- Huumeongelmat
- Liikuntamahdollisuudet
- Asenneilmapiiri
- Työpaikkojen ja koulutuspaikkojen puute

LAPIN LIITTO

Vipuvoimaa

EU:lta

2014-2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

LAPLAND

Above Ordinary

3. Johtopäätökset ja suositukset

Helppoja ratkaisuja ei ole.

Lappiin muuttajat tarvitsevat pitkän aikajänteen
tulevaisuudennäkymiä

Lappi ei ole yksi.

- Poismuuton syyt ja paluumuuton mahdollisuudet ovat hyvin erilaisia Lapin eri osissa.
- Rohkaisevia esimerkkejä ovat pitkälti matkailuun nojaava 'älykkään sopeutumisen Lappi' (Kittilä, Inari) sekä 'korkeakoulujen ja palveluiden Rovaniemi'.
- Haastavia ovat teollisen rakennemuutoksen Lappi (Kemi, Kemijärvi), joilla teollisen rakennemuutoksen aalto on vielä vahva, eikä uutta suuntaa ole vielä näköpiirissä, sekä osa Itä-Lapin kunnista (mm. Salla, Pelkosenniemi), joilla työllisyyden perusedellytysten luominen on jo suuri haaste.

Palumuutossa piilee mahdollisuuksia.

- Palumuutosta kiinnostuneita on puolet vastaajista (52 %), vastaajista 7 % oli jo muuttamassa Lappiin.
- Vain pieni osa kuitenkin lopulta toteuttaa kiinnostuksensa.
- Sekä vetovoimaa että pitovoimaa on kasvatettava, jotta Lappi pystyy kotiuttamaan edes osan lähtijöistään.

Kausityö ei ratkaise Lapin vetovoimaa, eikä etätyö Lapin muuttoliikettä.

- Kausityön kysyntä ei käänny helposti pysyväksi asumiseksi, koska työn ja sen tekijöiden ominaispiirteet ovat usein erilaiset kuin vakituisesti asumaan pyrkivien.
- Etätyön mittakaava on ammattien kokonaisuudessa pieni: mahdollista pääosin asiantuntijatyössä ja uran myöhemmissä vaiheissa.
- Etätyökin edellyttää hyviä liikenne- ja tietoliikenneyhteyksiä.
- Etätyön mahdollisuudet voivat muuttua nopeasti esim. työtehtävien tai esihenkilön muuttumisen myötä, jolloin sitä ei koeta vakaaksi pohjaksi suurempiin elämänmuutoksiin (tähän toki on kannustettava erityisesti isoja ja julkisen alan työnantajia tekemään mahdollistavia ja etätyömahdollisuuksia tukevia linjauksia).
- Etätyö tukee kuitenkin monipaikkaisuutta, missä piilee mahdollisuuksia.

Siellä, missä on työtä ja tekijöitä, haasteiksi nousevat asuminen ja ilmapiiri.

- Asumisen kalleus ja vuokra-asuntojen huono saatavuus nostavat kynnyistä työn perässä muuttoon. Laadukkaat vuokra-asumismahdollisuudet voisivat lisätä kiinnostusta.
- Omistusasuminen koetaan riskinä, kun työmarkkinat ovat pienet ja epävarmat
- Ilmapiiri on sekä Lapista lähteneiden että siellä asuvien haaste. Esimerkiksi Sodankylän muuttosuositusarvosanat (n=60) olivat matalat niin sieltä lähteneiden (6,3/10) kuin erityisesti siellä asuvien (3,6/10) vastauksissa.

Vastavalmistuneet korkeakoulutetut ratkaisevat myös Lapin väestökehityksen suunnan.

- Korkeakoulutus on suurin yksittäinen Lapista poismuuton syy.
- Lapin vetovoiman kannalta haastavin tekijä ovat muuttotappiot 25–34-vuotiaiden ikäryhmästä. Maakunnassa muutetaan aktiivisesti koulutuksen perässä yliopistokaupunkeihin.
- Paluumuuttajien määrä jää vähäiseksi, koska koulutuskaupungeista puolestaan muutetaan eteenpäin Etelä-Suomen suurille kaupunkiseuduille.
- Muuttoliike on suurinta valmistumisen jälkeen. Harjoittelupaikat ja ensimmäiset työpaikat ratkaisevat paljon nuorten aikuisten sijoittumisessa.

Pehmeät tekijät pystytään ratkaisemaan, jos halutaan

- Nurkkakuntaisuus, vahvat sisäpiirit ja huono hallinto koetaan kyselyn perusteella Lapin pitovoiman haasteiksi
- Sijoittumista hankaloittavat myös julkisesti avoinna olevien työpaikkojen vähyys, rekrytoinnin sisäpiirikeskeisyys ja heikko kyky rekrytoida ihmisiä moninaisilla koulutustaustoilla

**Pitkääaikaiset asumispäätökset
syntyvät vahvan tulevaisuuskuvan
varassa, kilpailussa asukkaista
myönteistä tulevaisuususkkoa ja
näköalaa rakentava voittaa.**

Mitä voidaan tehdä?

Suosituksia eri tasoilla:

Yksilötasolla: myönteinen puhe ja viestintä Lapin mahdollisuuksista. Vinkkaaminen avoimista työpaikoista ja hyvistä asunnoista. Ovien ja sydämien avaaminen tulomuuttajille.

Organisaatio-/työpaikkatasolla: Avoimet ja tasapuoliset rekrytoinnit, pysyvät tai pitkäaikaiset etätyökäytännöt eritoten julkisella sektorilla, työelämän laadun parantaminen ja viestiminen esim. “Lapin paras työpaikka”-kilpailulla, myös etätyösarjassa. Opintoihin etäopiskelua ja vaihto-ohjelmia muiden paikkakuntien kanssa. Harjoittelu- ja kesätyöpaikkojen aktiivinen tarjoaminen ja yhteistyö oppilaitosten kanssa myös Lapin ulkopuolella. Vastavalmistuneille sopivien työtehtävien avaaminen.

Suosituksia Lapin kunnille

Uskottavien pitkän aikajänteen tulevaisuuden näkymien tarjoaminen.

Uuden valtuustokauden myötä yhteistyövireen, avoimen ja houkuttelevan tulevaisuusviestin ja -vision muotoilu yhdessä.

Asuntotarjonnan parantaminen.

Avoimet rekrytoinnit.

Kokeiluilla, yhteistyöllä ja uusilla ideoilla opetuksen, asumisen, paikkariippumattoman työn ja matkailun mahdollisuuksien monipuolistaminen.

Viestejä valtiollalle?

Valtiovallan uudet avaukset olisivat myös tervetulleita, koulutuksen, työn ja päätöksenteon paikkariippumattomuuteen ja rahoituskannusteisiin, sekä syrjäseutulisien selvittämiseen ja kokeiluun ja opintolainahyvitysten alueellisiin kokeiluihin (vrt. Norja).

Korkeakoulutettujen työllistymismahdollisuuksia voitaisiin parantaa esim. yritysten alueellisilla TKI-malleilla ja kannusteilla.

**LAPIN
POISMUUTON
SYYT**

LAPLAND
Above Ordinary